UNDERVISNINGS MINISTERIET

Læreplaner for hhx

Indholdsfortegnelse

Afsætning A – hhx, august 2017 2
Afsætning B – hhx, august 2017 5
Almen sprogforståelse – hhx, august 2017 8
Dansk A – hhx, august 2017 11
Engelsk A – hhx, august 2017 14
Erhvervscase – hhx, august 2017 18
Erhvervsjura B – hhx, august 2017 20
Erhvervsjura C – hhx, august 2017 23
Finansiering B – hhx, august 2017 26
Fransk begyndersprog A – hhx, august 2017 29
Fransk fortsættersprog A – hhx, august 2017 32
Fransk fortsættersprog B – hhx, august 2017 35
Historie B – hhx, august 2017 38
Informatik B – hhx, august 2017 41
Informatik C – hhx, htx, stx, august 2017 45
International økonomi A – hhx, august 2017 49
International økonomi B – hhx, august 2017 52
It-A – hhx, august 2017 55
Matematik A – hhx, august 2017 59
Matematik B – hhx, august 2017 63
Matematik C – hhx, august 2017 67
Samfundsfag C – hhx, august 2017 70
Spansk begyndersprog A – hhx, august 2017 73
Studieområdet – hhx, august 2017 76
Tysk begyndersprog A – hhx, august 2017 80
Tysk fortsættersprog A – hhx, august 2017 83
Tysk fortsættersprog B – hhx, august 2017 86
Virksomhedsøkonomi A – hhx, august 2017 89
Virksomhedsøkonomi B – hhx, august 2017 92
Økonomisk grundforløb – hhx, august 2017 95

Bilag 22

Afsætning A – hhx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Afsætning er et samfundsvidenskabeligt fag, der omfatter viden, kundskaber og kompetencer inden for økonomi, sociologi og psykologi. Faget beskæftiger sig med virksomhedens forhold til den nationale og globale omverden samt giver viden, kundskaber og færdigheder om virksomheders analyser af markedsmuligheder samt national og global markedsføring. I arbejdet med faget udvikles almendannelsen og studiekompetencen.

1.2. Formål

Formålet med undervisningen er at udvikle elevernes evne til at arbejde selvstændigt, innovativt og i faglige samspil med problemstillinger vedrørende afsætning. Almendannelsen fremmes ved at styrke elevernes nysgerrighed og engagement i fagets discipliner samt de videre uddannelses - og karrieremuligheder, som faget indbyder til.

Eleverne skal gennem arbejde med virksomhedens nationale og globale udvikling styrke evnen til at argumentere, ræsonnere og formidle virkelighedsnære afsætningsøkonomiske problemstillinger samt udvikle forståelse for virksomhedens rolle i et globalt perspektiv.

Det er endvidere formålet at fremme elevernes evne til at indsamle, bearbejde og analysere relevante informationer med henblik på at skabe et beslutningsgrundlag. Eleverne skal ligeledes kunne anvende teori og metode om afsætning i arbejdet med aktuelle problemstillinger. Undervisningen skal desuden bidrage til udviklingen af elevernes evne til at tilegne sig ny viden og kundskaber i arbejdet med virkelighedsnære problemstillinger. Ved anvendelsen af fagets viden, begreber og metoder samt arbejdet med at forholde sig kritisk til afsætningsøkonomisk viden medvirker faget til udviklingen af studiekompetencen og de digitale kompetencer.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

- afgøre, hvilke forhold der har betydning for en virksomheds afsætning – nationalt og globalt, og derigennem demonstrere viden og kundskaber om fagets identitet og metoder
- identificere, formulere og løse udfordringer vedrørende afsætning, der knytter sig til en virksomheds fortsatte vækst
- anvende afsætningsøkonomiske modeller og forklare modellernes forudsætninger og egenskaber
- udarbejde et afsætningsøkonomisk ræsonnement, herunder at kunne forklare sammenhængen mellem en række relevante afsætningsmæssige forhold i en given kontekst
- indsamle, bearbejde og præsentere informationer om en virksomheds nationale og globale markedsforhold samt vurdere informationernes troværdighed og relevans i en given sammenhæng
- fortolke og formidle informationer om afsætning inden for flere af fagets genrer, herunder i samspil med andre fag
- udvælge og anvende relevante digitale og matematiske kompetencer i arbejdet med afsætning.

2.2. Kernestof

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er følgende:

Samfundsvidenskabelig metode og markedsanalyse

- Kvantitative, kvalitative og komparative analysemetoder
- Datakilder: primære og sekundære samt interne og eksterne

Den interne situation

- Værdikæder
- Porteføljeanalyser
- Forretningsmodeller

Den eksterne situation

- Omverdensforhold nationalt og globalt
- Branche- og konkurrenceforhold
- Købsadfærd på business-to-business, business-to-consumer, consumer-to-business og consumer-to-consumer markeder

Strategi

- Mission, vision og værdier
- Konkurrencestrategier
- Vækststrategier

Internationalisering

- Kulturelle forhold
- Markedsudvælgelse
- Internationaliseringsmodeller

Segmentering, målgruppevalg og positionering

- Segmentering, målgruppevalg og positionering både nationalt og globalt

Marketing mix

- Marketing mixet både nationalt og globalt

Marketingplan

- Marketingplanen både nationalt og globalt

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof skal udvælges, således at det sammen med kernestoffet medvirker til udvikling af de faglige mål. Det supplerende stof er typisk erhvervsnyheder fra og om virksomheder, analyser af brancher og virksomheder samt statistisk materiale om erhverv og erhvervsudvikling, der perspektiverer og uddyber de faglige mål. Der skal indgå materiale på engelsk samt, når det er muligt, på andre fremmedsprog.

2.4. Omfang

Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 500-700 sider.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Undervisningen skal tilrettelægges med afsæt i undren og nysgerrighed vedrørende aktuelle afsætningsmæssige problemstillinger. Det induktive undervisningsprincip har en vigtig rolle for tilrettelæggelsen af undervisningen i faget. Teori om afsætning har sit ophav i behovet for metoder og modeller, der kan anvise potentielle løsninger på virksomhedens udfordringer. Viden, kundskaber og kompetencer i afsætning forudsætter faglig indsigt, men i særlig grad evne til at kunne identificere de problemer, teorien skal anvendes til at håndtere.

Det deduktive undervisningsprincip anvendes, hvor der er fokus på at formidle fagets teori, begreber, modeller, modelforudsætninger og begrænsninger samt metoder omkring modellernes anvendelse.

Der lægges vægt på, at eleverne udfordres på deres evne til at kunne anvende de digitale muligheder på en hensigtsmæssig måde, og at de udfordres i forhold til deres globale forståelse og innovative kompetencer. Der skal lægges afgørende vægt på, at den enkelte elev får mulighed for selvstændigt at formidle faglige problemstillinger, herunder fremføre faglige ræsonnementer.

3.2. Arbejdsformer

I undervisningen skal der anvendes afvekslende og elevaktiverende arbejdsformer, således at eleverne får mulighed for at arbejde med problemer og løsningsforslag på forskellige taksonomiske niveauer. Der skal være progression i anvendelsen af arbejdsformer frem mod mere selvstændiggørende og studieforberedende arbejdsformer. Eleverne skal inddrages i planlægningen af undervisningen herunder valg af problemstillinger og arbejdsformer.

Der gennemføres en række forløb, hvor eleverne selvstændigt arbejder ud fra en virkelighedsnær kontekst med identifikation af problemer, opstilling af arbejdsspørgsmål, besvarelse af spørgsmål, præsentation af løsninger og refleksioner over eget arbejde. Undervisningen omfatter endvidere arbejde med øvelser ud fra afgrænsede problemer og mindre cases med mere åbne

problemstillinger. Udadvendte aktiviteter gennemføres i form af gæstelærere og virksomhedsbesøg samt arbejde med projekter omkring konkrete virksomheders afsætningsmæssige problemer.

Det skriftlige arbejde planlægges, så der er progression og sammenhæng. Der arbejdes med progression i såvel form som indhold, omfang og fagets genrer, så udviklingen af elevernes studiekompetence understøttes. Det skriftlige arbejde skal understøtte opfyldelsen af de faglige mål, herunder evnen til systematisk at formidle faglige problemstillinger ved anvendelse af fagets metoder og teorier. Herved opnår eleven en gradvis sikkerhed i den faglige diskurs. Der skal endvidere arbejdes systematisk med betydningen af de taksonomiske niveauer og udfoldelsen af fagets kernestof ud fra fagets kompetencemål.

Som grundlag for den mundtlige prøve arbejdes der med et forløb, som skal dække kernestofområderne bredt. Forløbets overordnede emne bestemmes af læreren. Forløbet placeres typisk i den afsluttende del af undervisningen. Eleverne skal hertil udarbejde et kort sammenfattende skriftligt produkt for at fastholde fagligt fokus.

3.3. It

It og medier anvendes i undervisningen som fagligt redskab og som støtte for elevens læreproces i faget. Gennem undervisningen skal eleven udvikle evnen til at anvende et bredt udsnit af digitale muligheder, herunder indgå i samarbejde med andre i digitale fællesskaber. Undervisningen skal bidrage til at udvikle elevens evne til på reflekteret og kritisk vis at udvælge, analysere og vurdere information. Endelig skal undervisningen bidrage til, at eleven udvikler en kritisk tilgang til internettets anvendelse og kommunikationsformer.

3.4. Samspil med andre fag

Afsætning er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene såvel skriftligt som mundtligt. Dele af kernestof og supplerende stof skal vælges og behandles, så det bidrager til styrkelse af det faglige samspil mellem fagene og i studieretningen. I tilrettelæggelsen af undervisningen inddrages desuden elevernes viden, kundskaber og kompetencer fra andre fag, som eleverne hver især har, så de bidrager til perspektivering af emnerne og belysning af fagets almendannende sider. Afsætning indgår desuden i økonomisk grundforløb og studieområdet. Faget skal indgå i minimum et obligatorisk samspil med matematik. Faget indgår ligeledes i et obligatorisk samspil med virksomhedsøkonomi om faget erhvervscase. Der skal endvidere gennemføres et samarbejde med virksomhedsøkonomi omkring kernestoffet strategi.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

De faglige mål er grundlaget for den løbende evaluering af elevernes mundtlige og skriftlige standpunkt. Elevernes mundtlige og skriftlige kompetencer samt deres viden, kundskaber og færdigheder i relation til afsætningsmæssige forhold evalueres løbende. Individuel vejledning undervejs i forløbet skal give eleverne viden om deres standpunkt i forhold til fagets mål og styrke deres progression i faget. I evalueringen af elevernes skriftlige arbejde veksles mellem forskellige former for evaluering af det færdige produkt og en procesorienteret evaluering.

4.2. Prøveform

Der afholdes en centralt stillet skriftlig prøve og en mundtlig prøve.

Skriftlig prøve

Grundlaget for den skriftlige prøve er en centralt stillet opgave. Prøvens varighed er fem timer.

Mundtlig prøve

Grundlaget for prøven er et forløb, der typisk er udarbejdet i den afsluttende del af undervisningen, og en udtrukket opgave med tilhørende bilag. Opgaverne med bilag sendes til censor forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter pr. eksaminand. Der gives ca. 30 minutters forberedelsestid.

Eksaminationen tager udgangspunkt i eksaminandens præsentation af den trukne opgave samt perspektiveringen til forløbet og former sig derefter som en samtale mellem eksaminand og eksaminator.

Den enkelte opgave må højst anvendes ved tre eksaminationer på samme hold. Et opgavesæt skal i al væsentlighed dække de faglige mål og kernestoffet.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1. Ved begge prøver gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Bilag 23

Afsætning B – hhx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Afsætning er et samfundsvidenskabeligt fag, der omfatter viden, kundskaber og kompetencer inden for økonomi, sociologi og psykologi. Faget beskæftiger sig med virksomhedens forhold til den nationale og globale omverden samt giver viden, kundskaber og færdigheder om virksomheders analyser af markedsmuligheder samt national og global markedsføring. I arbejdet med faget udvikles almendannelsen og studiekompetencen.

1.2. Formål

Formålet med undervisningen er at udvikle elevernes evne til at arbejde selvstændigt, innovativt og i faglige samspil med problemstillinger vedrørende afsætning. Almendannelsen fremmes ved at styrke elevernes nysgerrighed og engagement i fagets discipliner samt de videre uddannelses - og karrieremuligheder, som faget indbyder til.

Eleverne skal gennem arbejde med virksomhedens nationale og globale udvikling styrke evnen til at argumentere, ræsonnere og formidle virkelighedsnære afsætningsøkonomiske problemstillinger samt udvikle forståelse for virksomhedens rolle i et globalt perspektiv.

Det er endvidere formålet at fremme elevernes evne til at indsamle, bearbejde og analysere relevante informationer med henblik på at skabe et beslutningsgrundlag. Eleverne skal ligeledes kunne anvende teori og metode om afsætning i arbejdet med aktuelle problemstillinger. Undervisningen skal desuden bidrage til udviklingen af elevernes evne til at tilegne sig ny viden og kundskaber i arbejdet med virkelighedsnære problemstillinger. Ved anvendelsen af fagets viden, begreber og metoder samt arbejdet med at forholde sig kritisk til afsætningsøkonomisk viden medvirker faget til udviklingen af studiekompetencen og de digitale kompetencer

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

- afgøre, hvilke forhold der har betydning for en virksomheds afsætning nationalt, og derigennem demonstrere viden og kundskaber om fagets identitet og metoder
- identificere, formulere og løse afgrænsede udfordringer vedrørende afsætning, der knytter sig til en virksomheds fortsatte vækst
- anvende afsætningsøkonomiske modeller og forklare modellernes forudsætninger
- udarbejde et afsætningsøkonomisk ræsonnement herunder at kunne forklare sammenhængen mellem en række relevante afsætningsmæssige forhold i en given afgrænset kontekst
- indsamle, bearbejde og præsentere informationer om en virksomheds nationale markedsforhold samt vurdere informationernes troværdighed
- fortolke og formidle informationer om afsætning, herunder i samspil med andre fag
- udvælge og anvende relevante digitale og matematiske kompetencer i arbejdet med afsætning

2.2. Kernestof

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er følgende:

Samfundsvidenskabelig metode og markedsanalyse

- Kvantitative, kvalitative og komparative analysemetoder
- Datakilder: primære og sekundære samt interne og eksterne

Den interne situation

- Værdikæder
- Forretningsmodeller

Den eksterne situation

- Omverdensforhold nationalt og globalt
- Branche- og konkurrenceforhold
- Købsadfærd på business-to-business og business-to-consumer markeder

Strategi

- Mission, vision og værdier
- Konkurrencestrategier
- Vækststrategier

Segmentering, målgruppevalg og positionering på business-to-consumer markedet

- Segmentering, målgruppevalg og positionering nationalt

Marketing mix på business-to-consumer markedet

- Marketing mixet nationalt.

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof skal udvælges, således at det sammen med kernestoffet medvirker til udvikling af de faglige mål. Det supplerende stof er typisk erhvervsnyheder fra og om virksomheder, analyser af brancher og virksomheder samt statistisk materiale om erhverv og erhvervsudvikling, der perspektiverer og uddyber de faglige mål. Herunder kan bl.a. engelsksprogede tekster inddrages.

2.4. Omfang

Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 350-450 sider.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Undervisningen skal tilrettelægges med afsæt i undren og nysgerrighed vedrørende aktuelle afsætningsmæssige problemstillinger. Det induktive undervisningsprincip har en vigtig rolle for tilrettelæggelsen af undervisningen i faget. Teori om afsætning har sit ophav i behovet for metoder og modeller, der kan anvise potentielle løsninger på virksomhedens udfordringer. Viden, kundskaber og kompetencer i afsætning forudsætter faglig indsigt, men i særlig grad evne til at kunne identificere de problemer, teorien skal anvendes til at håndtere.

Det deduktive undervisningsprincip anvendes, hvor der er fokus på at formidle fagets teori, begreber, modeller, modelforudsætninger og begrænsninger, samt metoder omkring modellernes anvendelse.

Der lægges vægt på, at eleverne udfordres på deres evne til at kunne anvende de digitale muligheder på en hensigtsmæssig måde, og at de udfordres i forhold til deres globale forståelse og innovative kompetencer. Der skal lægges afgørende vægt på, at den enkelte elev får mulighed for selvstændigt at formidle faglige problemstillinger, herunder fremføre faglige ræsonnementer.

3.2. Arbejdsformer

I undervisningen skal der anvendes afvekslende og elevaktiverende arbejdsformer, således at eleverne får mulighed for at arbejde med problemer og løsningsforslag på forskellige taksonomiske niveauer. Der skal være progression i anvendelsen af arbejdsformer frem mod mere selvstændiggørende og studieforberedende arbejdsformer, herved opnår eleverne en gradvis øget sikkerhed i den faglige diskurs. Eleverne skal inddrages i planlægningen af undervisningen herunder valg af problemstillinger og arbejdsformer.

Der gennemføres en række forløb, hvor eleverne selvstændigt arbejder ud fra en virkelighedsnær kontekst med identifikation af problemer, opstilling af arbejdsspørgsmål, besvarelse af spørgsmål, præsentation af løsninger og refleksioner over eget arbejde. Undervisningen omfatter endvidere arbejde med øvelser ud fra afgrænsede problemer og mindre cases med mere åbne problemstillinger. Udadvendte aktiviteter gennemføres i form af gæstelærere og virksomhedsbesøg samt arbejde med projekter omkring konkrete virksomheders afsætningsmæssige problemer. Der skal endvidere arbejdes systematisk med betydningen af de taksonomiske niveauer og udfoldelsen af fagets kernestof ud fra fagets kompetencemål.

Som grundlag for den mundtlige prøve arbejdes der med et forløb som skal dække kernestofområderne bredt. Forløbets overordnede emne bestemmes af læreren. Forløbet placeres typisk i den afsluttende del af undervisningen. Eleverne skal hertil udarbejde et kort sammenfattende skriftligt produkt for at fastholde fagligt fokus.

3.3. It

It og medier anvendes i undervisningen som fagligt redskab og som støtte for elevens læreproces i faget. Gennem undervisningen skal eleven udvikle evnen til at anvende et bredt udsnit af digitale muligheder, herunder indgå i samarbejde med andre i digitale fællesskaber. Undervisningen skal bidrage til at udvikle elevens evne til på reflekteret og kritisk vis at

udvælge, analysere og vurdere information. Endelig skal undervisningen bidrage til, at eleven udvikler en kritisk tilgang til internettets anvendelse og kommunikationsformer.

3.4. Samspil med andre fag

Afsætning er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene såvel skriftligt som mundtligt. Dele af kernestof og supplerende stof skal vælges og behandles, så det bidrager til styrkelse af det faglige samspil mellem fagene og i studieretningen. I tilrettelæggelsen af undervisningen inddrages desuden elevernes viden, kundskaber og kompetencer fra andre fag, som eleverne hver især har, så de bidrager til perspektivering af emnerne og belysning af fagets almendannende sider. Afsætning indgår desuden i økonomisk grundforløb og studieområdet. Faget skal indgå i minimum et obligatorisk samspil med matematik. Faget indgår ligeledes i et obligatorisk samspil med virksomhedsøkonomi om faget erhvervscase. Der skal endvidere gennemføres et samarbejde med virksomhedsøkonomi omkring kernestoffet strategi.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

De faglige mål er grundlaget for den løbende evaluering af elevernes faglige standpunkt. Elevernes mundtlige og skriftlige kompetencer samt deres viden, kundskaber og færdigheder i relation til afsætningsmæssige forhold evalueres løbende. Individuel vejledning undervejs i forløbet skal give eleverne viden om deres standpunkt i forhold til fagets mål og styrke deres progression i faget. I evalueringen af elevernes skriftlige arbejde veksles mellem forskellige former for evaluering af det færdige produkt og en procesorienteret evaluering.

4.2. Prøveform

Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af et forløb, der typisk er udarbejdet i den afsluttende del af undervisningen, og en udtrukket opgave med tilhørende bilag. Opgaverne med bilag sendes til censor forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter pr. eksaminand. Der gives ca. 30 minutters forberedelsestid.

Eksaminationen tager udgangspunkt i eksaminandens præsentation af den trukne opgave samt perspektiveringen til forløbet og former sig derefter som en samtale mellem eksaminand og eksaminator.

Den enkelte opgave må højst anvendes ved tre eksaminationer på samme hold. Et opgavesæt skal i al væsentlighed dække de faglige mål og kernestoffet.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1. Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens mundtlige præstation.

Bilag 24

Almen sprogforståelse – hhx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Almen sprogforståelse udgør som del af grundforløbet en fælles basis for arbejdet med sprog og kommunikation i det merkantile gymnasium. Almen sprogforståelse har tre dimensioner: sproglig bevidsthed, sproglig analysefærdighed og sproglig udtryksfærdighed. Disse sider af forløbet er ligeværdige, betinger gensidigt hinanden og sikrer faglig dybde.

I forløbet arbejdes der med grammatiske, semantiske og pragmatiske synsvinkler på tekster både receptivt og produktivt i et alment, sproghistorisk, internationalt og erhvervsorienteret perspektiv.

Almen sprogforståelse er et forløb, hvori alle sprogfag i det merkantile gymnasium samarbejder om fælles kernestof, herunder det udvidede tekstbegreb.

1.2. Formål

Formålet med almen sprogforståelse er at styrke elevernes teoretiske sprogforståelse og deres færdigheder i at analysere tekster med brug af relevant faglig terminologi. Gennem arbejdet med tekster i både almene, faglige og erhvervsorienterede sammenhænge er formålet endvidere at træne elevernes sproglige og kommunikative kompetencer på dansk og på fremmedsprog.

Gennem arbejdet med sprog og kommunikation i en virkelighedsnær kontekst bidrager almen sprogforståelse i form af viden og kundskaber til elevernes almene dannelse, udviklingen af deres studiekompetencer, herunder kendskab til strategier for sprogtilegnelse, og til udviklingen af deres kommunikative kompetencer i et globaliseret erhvervsliv.

Almen sprogforståelse medvirker endelig til at kvalificere et aktivt tilvalg af de sproglige studieretninger og til at styrke elevernes karrierekompetence inden for sprog og kommunikation.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

- anvende viden om sprog til at kunne kommunikere hensigtsmæssigt i nationale og internationale, herunder erhvervsmæssige, sammenhænge
- demonstrere viden om forskellige verbale og non-verbale kommunikationssituationer
- anvende viden om grammatik, semantik og pragmatik i arbejdet med tekster på dansk og de fremmedsprog, de møder i gymnasiet
- identificere sætningstyper og gennemføre en syntaktisk analyse på dansk og de fremmedsprog, de møder i gymnasiet, med anvendelse af faglig terminologi
- demonstrere kendskab til karakteristiske træk ved sprog brugt i private, faglige og professionelle sammenhænge
- identificere forskelle og ligheder mellem dansk og de fremmedsprog, de møder i gymnasiet, med inddragelse af sproghistorisk viden
- anvende forskellige strategier til indlæring af fremmedsprog
- anvende elementær viden om sproghandlinger og kommunikationsteori i arbejdet med tekster både receptivt og produktivt i såvel almene som faglige sammenhænge
- demonstrere genre- og mediebevidst formidling
- anvende faglige opslagsværker og hjælpemidler hensigtsmæssigt i arbejdet med sprog.

2.2. Fagligt indhold

Gennem det faglige indhold skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Det faglige indhold er:

- sproglig praksis, herunder tale og skrift
- sprogets udtryks- og indholdsside
- elementær kommunikationsteori

- verbal og non-verbal kommunikation
- genrebevidst formidling
- sproghandlinger
- sprog brugt i private, faglige og professionelle sammenhænge
- grammatisk terminologi og analysefærdighed
- elementær sproghistorie
- sprog og nationalitet samt sprog i en globaliseret verden
- faglige opslagsværker og hjælpemidler
- strategier for sprogtilegnelse.

2.3. Omfang

Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 50-100 sider.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Undervisningen i almen sprogforståelse tilrettelægges i et samarbejde mellem dansk og fremmedsprog. Det skal ved tilrettelæggelsen sikres, at hele forløbet i almen sprogforståelse er sammenhængende i forhold til forløbets faglige mål og indhold.

Temaerne fra almen sprogforståelse tages løbende op i undervisningen i dansk og de andre sprog, som alle er lige forpligtede på, at undervisningen i almen sprogforståelse integreres i den øvrige sprogundervisning, også efter grundforløbets afslutning.

Undervisningen i de tre dimensioner: sproglig bevidsthed, sproglig analysefærdighed og sproglig udtryksfærdighed integreres, så almen sprogforståelse fremstår som en helhed. Tilrettelæggelsen skal sikre, at konkrete og virkelighedsnære eksempler på sprog og kommunikation danner udgangspunkt for arbejdet med teoretisk sprogforståelse, sproglig analysefærdighed og udtryksfærdighed.

3.2. Arbejdsformer

Undervisningen skal tilrettelægges med variation og progression i valget af arbejdsformer, så eleverne udvikler såvel deres sproglige bevidsthed som deres sproglige analysefærdighed og sproglige udtryksfærdighed. Undervisningen tilrettelægges således med henblik på at fremme elevernes sproglige iagttagelsesevne og generelle bevidsthed om sproglige normer og variationer, så deres evne til at kommunikere hensigtsmæssigt og sprogligt korrekt styrkes.

Den mundtlige og skriftlige dimension integreres, så den understøtter en udvikling af elevernes formidlingsmæssige kompetencer i forskellige kommunikationssituationer. Der arbejdes med både induktive og deduktive arbejdsformer samt med oversigtsmateriale og forskellige opgavetyper, der tilgodeser de faglige mål og det faglige indhold.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

Forløbet indledes med en screening af elevernes sproglige forudsætninger med hensyn til deres sproglige bevidsthed og analysefærdighed. Her kortlægges elevernes grundlæggende kendskab til ordklasser, bøjningsformer og sætningsanalyse samt til genrer og afsender-modtagerforhold.

Der foretages løbende evaluering, der giver anvisninger på, hvordan eleven kan forbedre sig. Undervejs i forløbet testes elevernes udbytte.

4.2. Intern prøve

Der afholdes en intern prøve, der dækker de faglige mål og det faglige indhold. Prøven afvikles i forbindelse med afslutningen af grundforløbet.

Eleverne prøves individuelt i deres sproglige bevidsthed, sproglige analysefærdighed og udtryksfærdighed på dansk og på et eller flere fremmedsprog, herunder i:

- ordklasser og bøjningsformer
- syntaktisk analyse
- sprogets udtryks- og indholdsside
- sproglige iagttagelser i tekster
- sproghandlinger
- elementær kommunikationsanalyse
- elementær viden om sproghistorie

- genre- og mediebevidst formidling
- anvendelse af sprogfaglige opslagsværker og hjælpemidler.

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad elevens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1. Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering.

Bilag 25

Dansk A – hhx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Dansk er et humanistisk fag, der beskæftiger sig med litteratur, sprog og medier i en national og global kontekst. Fagets kerne er tekstanalyse og tekstproduktion med udgangspunkt i viden og kundskaber om fagets stofområder. I faget anvendes et udvidet tekstbegreb, og gennem det intensive arbejde med danskprogede tekster ud fra sproglige, æstetiske, mediemæssige og kommunikative synsvinkler forbindes oplevelse, analyse, fortolkning og refleksion. Faget beskæftiger sig med mangfoldige teksttyper i et kulturelt, historisk, internationalt, merkantilt og erhvervsrettet perspektiv.

1.2. Formål

Formålet med undervisningen er at styrke elevernes almendannelse gennem tilegnelse og anvendelse af viden om litteratur, sprog og medier. Gennem arbejdet med tekster, der varierer i tid, sted, genre og intention, bidrager faget til at udvikle elevernes selv- og omverdensforståelse som led i den personlige og kulturelle identitetsdannelse.

Formålet med undervisningen er tillige at udvikle elevernes studiekompetence og understøtte deres mulighed for efterfølgende at foretage et kvalificeret uddannelses- og karrierevalg. Gennem fordybelse i fagets stofområder og flerfaglige forløb, hvor danskfaglige tilgange er relevante, bidrager undervisningen til at udvikle elevernes kreative og innovative kompetencer samt bevidsthed om fagets identitet og anvendelsesmuligheder.

Gennem udvikling af kritisk-analytisk sans, refleksionsevne samt beherskelse af et sikkert sprogligt udtryk, er formålet endelig at fremme elevernes muligheder for som medborgere at orientere sig og aktivt tage del i et demokratisk og globaliseret samfund præget af digitalisering.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

- udtrykke sig hensigtsmæssigt, formelt korrekt, personligt og nuanceret, såvel mundtligt som skriftligt
- demonstrere indsigt i sprogets opbygning, brug og funktion, herunder anvende grammatisk terminologi
- demonstrere indsigt i retoriske, herunder stilistiske, virkemidler i såvel mundtlige som skriftlige sammenhænge
- anvende forskellige mundtlige og skriftlige fremstillingsformer formålsbestemt og genrebevidst, herunder redegøre, kommentere, argumentere, diskutere, vurdere og reflektere
- analysere og fortolke fiktive tekster
- analysere og vurdere ikke-fiktive tekster
- perspektivere tekster ud fra viden om fagets stofområder og viden om kulturelle, æstetiske, historiske, almenmenneskelige, samfundsmæssige, internationale, merkantile og erhvervsrelaterede sammenhænge
- demonstrere kendskab til centrale litteraturhistoriske perioder og deres forbindelse til nutiden
- demonstrere kendskab til tendenser i samtidens danske litteratur og medier, herunder samspil med internationale strømninger
- demonstrere kendskab til digitale mediers indhold og funktion samt indsigt i tilhørende etiske problemstillinger
- navigere i store tekstmængder samt udvælge og anvende tekster kvalificeret og med dokumentation
- demonstrere viden om og reflektere over fagets identitet og metoder.

2.2. Kernestof

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

- dansk sprog, herunder sproglig variation og sprog anvendt i private, faglige og professionelle sammenhænge
- mangfoldige litterære genrer
- billeder, film og øvrige multimodale tekster
- sagtekster, herunder journalistik, politiske tekster, kommerciel kommunikation og øvrige erhvervsrelaterede tekster
- digitale kommunikationsformer, herunder sociale medier
- danske tekster fra de seneste 20 år og fra centrale litteraturhistoriske perioder

- mindst én folkevise og én tekst af hver af følgende forfattere: Ludvig Holberg, Adam Oehlenschläger, N.F.S. Grundtvig, Steen St. Blicher, H.C. Andersen, Herman Bang, Henrik Pontoppidan, Johannes V. Jensen, Martin Andersen Nexø, Tom Kristensen, Karen Blixen, Martin A. Hansen, Peter Seeberg og Klaus Rifbjerg
- mindst seks værker med genremæssig og historisk spredning, herunder mindst én roman og to øvrige skønlitterære værker
- svenske og norske tekster på originalsprog
- oversatte tekster, der bidrager til at perspektivere dansksprogede tekster i en nordisk, europæisk eller global sammenhæng
- litteratur-, sprog- og medieanalytiske begreber og metoder
- litteratur-, sprog- og mediehistorie.

Kernestoffet organiseres i sammenhængende forløb, og hvert forløb gives en titel. Der arbejdes med kernestoffet ud fra litterære, sproglige og medieorienterede tilgange, som skønsmæssigt vægtes i forholdet 2:1:1.

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof skal udvælges, således at det uddyber og perspektiverer kernestoffet og dermed medvirker til at opfylde de faglige mål.

2.4. Omfang

Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 1200-1400 sider.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Undervisningen skal tage udgangspunkt i et fagligt niveau svarende til elevernes afgangsniveau fra grundskolen. Undervisningen tilrettelægges med progression i valg af stof og arbejdsformer, således at udviklingen af elevernes faglige viden og kundskaber og studieforberedende kompetencer understøtter en udvikling fra elev til studerende.

Arbejdet med litteratur, sprog og medier skal så vidt muligt integreres, så faget fremstår som en helhed i elevernes bevidsthed.

Arbejdet med skriftlig og mundtlig udtryksfærdighed organiseres, så de to dimensioner så vidt muligt forbindes og indgår som en integreret del i undervisningen. Der lægges vægt på dels at udvikle elevens personlige udtryk gennem kreative øvelser og dels at udvikle elevens faglige udtryksfærdighed gennem mere akademisk orienterede opgaver. Vejledning og forskellige evalueringsformer samt elevernes refleksioner over eget arbejde står centralt.

3.2. Arbejdsformer

Undervisningen tilrettelægges med vekslende arbejdsformer, der tilgodeser elevernes mulighed for fordybelse i fagets stofområder og opfyldelse af de faglige mål.

Obligatoriske skriftlighedsforløb med fokus på sproglig udtryksfærdighed og træning i at skrive længere sammenhængende tekster placeres over uddannelsens tre år. Her arbejdes der med begreber og metoder af betydning for såvel skriveprocessen som det færdige produkt.

Som en del af undervisningen arbejdes der med at undersøge problemstillinger og udvikle og vurdere løsninger, herunder innovative løsninger, hvor fagets viden og metoder anvendes.

3.3. It

Dansk bidrager til elevernes digitale dannelse ved at arbejde med digitale analyseobjekter og internettet som vidensressource og kommunikationsforum. Gennem receptivt og produktivt arbejde med tekster i digitale fællesskaber lærer eleverne at forholde sig kritisk-analytisk, ansvarligt og reflekteret til de digitale medier og deres anvendelsesmuligheder.

3.4. Samspil med andre fag

Dele af fagets kernestof og supplerende stof vælges og behandles, så det bidrager til styrkelse af det faglige samspil i studieretningen. I samspil med andre fag står relevant anvendelse af danskfaglig viden og fagets metoder centralt, og det er karakteristisk, at faget generelt arbejder sammen med andre af studieretningens fag om problemstillinger i en virkelighedsnær kontekst.

Dansk indgår i almen sprogforståelse i overensstemmelse med læreplanen for dette forløb.

Dansk indgår i studieområdet i overensstemmelse med læreplanen for dette. Som en del af studieområdet udarbejdes en individuel skriftlig rapport i dansk og historie.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

De faglige mål er grundlaget for den løbende evaluering af elevernes mundtlige og skriftlige standpunkt. Gennem forskellige former for evaluering skal eleverne opnå en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i deres faglige standpunkt i forhold til

deres viden og kundskaber om litteratur, sprog og medier samt deres tekstanalytiske og tekstproduktive kompetencer. Der inddrages desuden aktiviteter, som stimulerer den individuelle og fælles refleksion over udbyttet af undervisningen.

4.2. Prøveformer

Der afholdes en skriftlig prøve og en mundtlig prøve.

Den skriftlige prøve

Skriftlig prøve på grundlag af et centralt stillet opgavesæt. Prøvens varighed er fem timer.

Den mundtlige prøve

Mundtlig prøve på grundlag af en opgave med et tilhørende ukendt tekstmateriale, der samlet ikke må overstige fem normalsider a 2400 enheder (antal anslag inklusive mellemrum) eller 12 min. afspillet tekst.

Den enkelte opgave har udgangspunkt i et gennemgået forløb, jf. pkt. 2.2. Titlen på forløbet angives sammen med oplysninger om det ukendte tekstmateriale og en opgaveinstruks i overensstemmelse med relevante faglige mål, jf. pkt. 2.1. Et tekstmateriale må anvendes højst tre gange på samme hold. Opgaverne skal tilsammen dække kernestof og supplerende stof.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter. Der gives ca. 60 minutters forberedelsestid.

Eksaminationen tager udgangspunkt i eksaminandens fremlæggelse og former sig videre som en faglig samtale mellem eksaminand og eksaminator.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1.

Ved *den skriftlige prøve* lægges der vægt på, at eksaminanden kan:

- anvende danskfaglig viden og fagets grundlæggende metoder relevant
- besvare den stillede opgave med selvstændighed og dokumentation
- demonstrere sproglig korrekt, nuanceret og genrebevidst skriftlig fremstilling.

Der gives én karakter ud fra en helhedsbedømmelse.

Ved *den mundtlige prøve* lægges der vægt på, at eksaminanden kan:

- anvende danskfaglig viden og fagets grundlæggende metoder relevant
- fremlægge sin selvstændige besvarelse struktureret
- demonstrere sproglig korrekt, nuanceret og hensigtsmæssig mundtlig fremstilling.

Der gives én karakter ud fra en helhedsbedømmelse.

Bilag 26

Engelsk A – hhx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Engelsk er et videns- og kundskabsfag, et færdighedsfag og et kulturfag.
Faget beskæftiger sig med engelsk sprog, engelsksprogede tekster og litteratur, engelsksprogede kulturer, erhvervsrettede emner og globale forhold. Faget tager udgangspunkt i et udvidet tekstbegreb og omfatter anvendelse af engelsk i tale og skrift og en teoretisk viden om fagets stofområder.

1.2. Formål

Formålet med undervisningen er, at eleverne i faget engelsk opnår evne til at forstå og anvende det engelske sprog, således at de kan orientere sig i og agere i en global og digital verden. Det er derudover formålet, at eleverne opnår viden og kundskaber om kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold i britiske, amerikanske og andre engelsksprogede regioner, og at deres forståelse af egen kulturbaggrund dermed udvikles. Faget skaber grundlag for, at eleverne kan kommunikere på tværs af kulturelle grænser i almene, såvel som faglige sammenhænge.

Undervisningen i fagets forskellige discipliner bidrager til at udvikle elevernes sproglige og kulturelle viden samt demokratiske bevidsthed og bidrager dermed både til studie- og karrierekompetence og til elevernes dannelse. Fagets dannelsesside og kompetenceside er integrerede og indbyrdes forudsættende, således at udviklingen af kompetence til at agere, herunder kommunikere, i engelsksprogede sammenhænge hviler på en udvidet forståelse af engelsksprogede tekster, kulturer og samfund.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

Sprogfærdighed

- forstå forholdsvis komplekse mundtlige engelske tekster og samtaler af en vis længde om almene og faglige emner fra forskellige regioner og i forskellige stillejer
- udtrykke sig flydende og spontant med formidlingsbevidsthed i præsentation, samtale og diskussion på nuanceret og velstruktureret mundtligt engelsk om en bred vifte af almene og faglige emner med høj grad af grammatisk korrekthed og med evne til selvkorrektion
- læse og forstå lange og komplekse tekster på engelsk i forskellige genrer og stillejer inden for almene og faglige områder fra engelsksprogede regioner, samt tekster på engelsk fra andre fag end engelsk
- skrive længere, nuancerede og velstrukturerede tekster på engelsk om komplekse emner med høj grad af grammatisk korrekthed, beherskelse af skriftsproglige normer samt formidlingsbevidsthed.

Sprog, tekst og kultur

- analysere og beskrive engelsk sprog grammatisk og stilistisk med anvendelse af relevant faglig terminologi
- gøre rede for indhold, synspunkter og sproglige særtræk i engelsksprogede tekster
- analysere og fortolke forskellige tekster med anvendelse af relevant faglig terminologi og metode
- perspektivere tekster erhvervsmæssigt, kulturelt, samfundsmæssigt og historisk
- analysere og perspektivere aktuelle forhold i britiske, amerikanske og andre engelsksprogede regioner på baggrund af engelskfaglig viden om historiske, kulturelle, erhvervsmæssige og samfundsmæssige forhold
- orientere sig i et større engelsksproget stof, herunder udøve kildekritik og dokumentere brugen af forskellige informationskilder
- anvende faglige opslagsværker og øvrige hjælpemidler
- behandle komplekse problemstillinger i samspil med andre fag
- demonstrere viden om fagets identitet og metoder.

2.2. Kernestof

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.
Kernestoffet er:

- det engelske sprogs grammatik, udtale, ortografi og tegnsætning
- ordforråd, herunder orddannelse og idiomer
- sproglig variation og sproglige udtryksformer, herunder økonomisk og erhvervsrettet fagsprog
- almene og erhvervsrelaterede kommunikationsformer og kommunikationsstrategier
- principper for tekstopbygning og tekstsammenhæng
- det engelske sprog anvendt som globalt lingua franca
- tekstanalytiske begreber og metoder til analyse af fiktive og ikke-fiktive tekster
- tekster, der behandler emner inden for kultur-, samfunds- og erhvervsrelaterede forhold
- et genremæssigt bredt udvalg af fiktive tekster af engelsksprogede forfattere, herunder mindst ét skrevet værk
- et bredt udvalg af tekster, der tilsammen beskriver væsentlige sproglige, historiske, kulturelle, og samfundsmæssige forhold i Storbritannien og USA samt mindst en anden engelsksproget region
- faglig læsning af engelske tekster i samspil med andre fag.

Kernestoffet udgøres af autentiske, ubearbejdede engelsksprogede tekster, der med få undtagelser skal tage udgangspunkt i eller kunne sættes i forbindelse med fagets kulturområder.

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet.

Det supplerende stof perspektiverer kernestoffet og udvider elevernes faglige og flerfaglige horisont. Det supplerende stof kan være alle typer tekster samt stamme fra ikke-engelsksprogede regioner.

2.4. Omfang

Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 600-800 sider.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Undervisningen skal tage udgangspunkt i et fagligt niveau, svarende til elevernes niveau fra grundskolen.

Undervisningen tilrettelægges, så der veksles mellem induktivt og deduktivt tilrettelagte forløb, hvor der indgår et bredt udsnit af ubearbejdede engelsksprogede tekster med et bredt udvalg af genrer og teksttyper. Den faglige progression har elevernes egen sprogproduktion i centrum.

Arbejdet med sprog, tekst og kultur integreres således, at eleverne oplever en klar sammenhæng mellem fagets discipliner. Arbejdet med de sproglige aspekter sker ud fra et funktionelt sprogsyn og med udgangspunkt i de grammatiske emner, der bedst fremmer udviklingen af elevernes sprogfærdighed. Undervisningen skal fremme elevernes sproglige kreativitet og evne til at tænke innovativt og utraditionelt. For at styrke sammenhængen mellem elevernes viden om og anvendelse af grammatik tilrettelægges grammatikundervisningen med didaktisk variation, så der veksles mellem at inddrage et grammatisk fokus i tekstlæsningen og at arbejde særskilt med grammatik, begge med vægt på grammatiske strukturer i kontekst.

Arbejdet med tekster tilrettelægges, så det fremmer elevernes evne til at læse og fortolke tekster. Progressionen i tekstlæsningen skal bygge på elevernes voksende viden om sproglige, historiske, kulturelle, erhvervsmæssige og samfundsmæssige forhold. Korrekt anvendelse af analysebegreber skal være et fokuspunkt i såvel den mundtlige som den skriftlige undervisning.

Der arbejdes med lytte-, læse- og kommunikationsstrategier og med strategier for fremmedsprogstilegnelse.

Arbejdssproget er helt overvejende engelsk og bidrager til elevernes forståelse af og brug af engelsk som kommunikationsmiddel i faglige såvel som almene sammenhænge.

3.2. Arbejdsformer

Arbejdet med faget organiseres fortrinsvis som emner eller projekter. Der skal indgå mindst ni emner, som skal have udgangspunkt i fagets kernestof. Et emne sammensættes med et omfang af tekster, der giver mulighed for at kombinere og variere intensive og ekstensive tekstlæsningstilgange og understøtter faglig fordybelse. Gennem emnearbejdet og andre faglige aktiviteter skal eleverne opnå erfaringer med sproget og fagets anvendelse, der kan give dem forståelse for egne karriereperspektiver og mulige uddannelsesvalg, hvor engelsk spiller en rolle.

Undervisning og arbejdsformer, der fortrinsvis er lærerstyrede, skal gradvist afløses af undervisning og arbejdsformer, der giver eleverne større selvstændighed, medbestemmelse og ansvar. Arbejdsformer og metoder skal passe til de faglige mål, og det skriftlige og mundtlige arbejde skal varieres ved at anvende en bred vifte af afleveringstyper og præsentationsformer med forskellige formål, så eleverne udvikler en nuanceret og fleksibel udtryksfærdighed både mundtligt og skriftligt.

Som en del af undervisningen arbejdes der med at undersøge problemstillinger og udvikle og vurdere løsninger, herunder innovative løsninger, hvor fagets viden og metode anvendes.

Arbejdet med fagets skriftlige side, herunder afleveringsopgaver, skal tilrettelægges i en progression, der understøtter det mundtlige tekst- og emnearbejde såvel som sprogtilegnelsen. Derigennem skal eleverne udvikle evnen til at beherske det engelske sprog i en fri skriftlig fremstilling og til skriftligt at udtrykke sig nuanceret og velstruktureret på engelsk med høj grad af grammatisk korrekthed.

Eleverne trænes i at revidere selvproducerede tekster på basis af feedback. I undervisningen arbejdes med både skriveprocessen, herunder forskellige hensigtsmæssige skrivestrategier, og det færdige produkt og dets kvaliteter.

Feedback på skriftligt arbejde skal give klare anvisninger på, hvordan eleven kan forbedre sig.

Der trækkes på elevernes viden fra Almen sprogforståelse i det sproglige arbejde.

3.3. It

Elevernes forståelse af digitale mediers mulige bidrag til deres faglige læring skal udvikles, så de kan foretage aktive og kritiske valg af brug af it til at støtte sprogtilegnelsen og evnen til at udtrykke sig klart og nuanceret på korrekt engelsk.

Elevernes evne til at søge, sortere og udvælge samt formidle relevant fagligt materiale med kritisk bevidsthed skal udvikles. Eleverne skal opnå viden om digitale mediers betydning for kommunikation, så de kan indgå ansvarligt, kritisk og etisk bevidst i globale og digitale fællesskaber.

3.4. Samspil med andre fag

Engelsk er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene og indgår på forskellige måder, såvel skriftligt som mundtligt, i faglige samspil om sproglige, økonomiske, erhvervsrelaterede, samfundsmæssige, historiske, internationale og interkulturelle emner. Faget indgår i Almen sprogforståelse i overensstemmelse med de regler, der gælder for dette forløb.

Dele af kernestof og supplerende stof skal vælges og behandles, så det kan bidrage til styrkelse af det faglige samspil imellem fagene og i studieretningen.

Når faget indgår i fagligt samspil, skal der anvendes autentisk, engelsksproget materiale, der med få undtagelser tager udgangspunkt i eller kan sættes i forbindelse med fagets kulturområder, således at eleverne kan demonstrere indsigt i fagets identitet og metode.

Samspillet med andre fag skal tydeliggøre, hvordan forskellige fag og metoder kan bidrage til at øge forståelsen af komplekse problemstillinger. Derudover bidrager samspillet til elevernes faglige formidlingsbevidsthed samt forståelse af engelsk som internationalt arbejdssprog ved, at eleverne tilegner sig og formidler dele af det faglige stof på engelsk. Yderligere bidrager samspillet til at skabe mulighed for anvendelse af engelsk som arbejdssprog i lingua franca situationer.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

Med udgangspunkt i de faglige mål skal der ved undervisningens start og i årets løb foretages evaluering i form af screening eller andre individuelle test for at fastslå den enkelte elevs niveau og progression i mundtlige og skriftlige færdigheder.

Elevernes viden, kundskaber og færdigheder i relation til kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold evalueres løbende i emnearbejdet.

I evalueringen af det skriftlige arbejde veksles mellem forskellige former for evaluering af det færdige produkt og en procesorienteret evaluering.

4.2. Prøveformer

Der afholdes en centralt stillet skriftlig prøve og en mundtlig prøve.

Den skriftlige prøve

Grundlaget for den skriftlige prøve er et centralt stillet opgavesæt.

Prøvens varighed er fem timer.

Den mundtlige prøve

Prøven tager udgangspunkt i et ukendt, ubearbejdet prøvemateriale, der er tematisk tilknyttet et studeret emne. De emner, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen dække de faglige mål og kernestoffet.

Prøvematerialet skal bestå af en eller flere tekster samt korte instrukser på engelsk, der angiver, hvordan eksaminanden skal arbejde med teksterne. Teksterne i prøvematerialet skal have et samlet omfang på tre til fire normalsider. Omfanget skal tage hensyn til materialets sværhedsgrad og sikre, at de faglige mål kan bedømmes.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter pr. eksaminand. Forberedelsestiden er ca. 60 minutter.

Eksaminationen indledes af eksaminanden med en mundtlig præsentation på ca. otte minutter og former sig derefter som en samtale mellem eksaminand og eksaminator om det ukendte tekstmateriale og med inddragelse af de studerede emner.

Det samme ukendte prøvemateriale må højst anvendes tre gange på samme hold.
En normalside er for prosa 2400 enheder (antal anslag inklusive mellemrum) og for lyrik/drama 30 linjer.
Ved anvendelse af elektronisk mediemateriale svarer en normalside til tre minutters afspillet tekst.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1.

Ved den skriftlige prøve lægges der vægt på, at eksaminanden

- giver en velstruktureret samt formidlingsbevidst fremstilling
- behersker et flydende og nuanceret engelsk med overholdelse af skriftsprogets normer
- viser tekstforståelse og anvender fagets analytiske begreber og metoder
- analyserer og beskriver engelsk sprog grammatisk
- anvender faglige hjælpemidler samt dokumenterer kilder.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Ved den mundtlige prøve lægges der vægt på, at eksaminanden

- behersker et flydende og nuanceret engelsk med høj grad af grammatisk korrekthed og evne til selvkorrektion
- giver en velstruktureret præsentation
- analyserer, fortolker og perspektiverer prøvematerialet med anvendelse af fagets analytiske begreber og metoder
- anvender den viden, der er opnået i arbejdet med det studerede emne.

Der lægges i bedømmelsen vægt på, at eksaminanden kan indgå i uddybende samtale om præsentationen.
Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Ved prøve, hvor faget indgår i fagligt samspil med andre fag, lægges der vægt på eksaminandens evne til

- at behandle komplekse problemstillinger i samspil med andre fag
- at demonstrere viden om fagets identitet og metoder.

Bilag 27

Erhvervscase – hhx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Erhvervscase er et problembaseret læringsforløb, der gennemføres i et samarbejde mellem fagene afsætning og virksomhedsøkonomi. I erhvervscase arbejdes der med løsning af en virksomheds interne og eksterne udfordringer. Løsningerne udvikles på baggrund af fagligt funderede analyser og kreativt arbejde. Der arbejdes i erhvervscase med almenmenneskelige spørgsmål i relation til individ, virksomhed og samfund.

1.2. Formål

I erhvervscase anvendes teori og metode i virkelighedsnære sammenhænge. Undervisningen skal fremme elevernes evne til at arbejde målrettet og systematisk med faglige analyser og vurderinger. Endvidere skal undervisningen fremme elevernes evne til kreativt arbejde, der kan føre frem til innovative løsninger. I undervisningen skal eleverne desuden udvikle deres evne til at forholde sig til virksomhedens udfordringer i en global verden.

Undervisningen skal bidrage til udviklingen af elevernes digitale kompetencer og dannelse. Desuden skal undervisningen fremme elevernes nysgerrighed, engagement i fagenes discipliner, og de uddannelses- samt karrieremæssige muligheder som fagene indbyder til. Undervisningen skal endvidere fremme elevernes evne til produktion af viden i overensstemmelse med god akademisk praksis.

Erhvervscase skal bidrage til udviklingen af elevernes almendannelse ved at skærpe elevernes forståelse af sig selv som individer og borgere i et åbent markedsøkonomisk og demokratisk samfund.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne,

- indsamle, analysere og vurdere informationer om virksomhedens interne og eksterne forhold
- identificere en virksomheds kritiske succesfaktorer ud fra en analyse af virksomhedens forretningsmodel
- argumentere for en virksomheds centrale udfordringer ud fra interne og eksterne analyser
- udvikle løsninger på en virksomheds udfordringer ud fra en kreativ proces
- argumentere fagligt for udvalgte løsninger og deres konsekvenser
- formidle viden med anvendelse af faglige ræsonnementer
- anvende it og medier til informationssøgning, samarbejde, produktion og formidling
- forholde sig kritisk til egne arbejdsprocesser og resultater.

2.2. Fagligt indhold

Det faglige indhold i erhvervscase tager udgangspunkt i elevernes viden og kundskaber fra undervisningen i afsætning og virksomhedsøkonomi, suppleret med den viden og kundskaber eleverne har opbygget gennem undervisningen i andre fag på uddannelsen. Erhvervscase har afsæt i interne og eksterne data fra en virksomhed, som sætter eleverne i stand til at anvende relevant teori og metode i deres analyser og vurderinger.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Det induktive undervisningsprincip er centralt for erhvervscase. Eleverne arbejder med stor selvstændighed i planlægningen, gennemførelsen samt evalueringen af projektforløb og deres resultater. Det deduktive undervisningsprincip anvendes alene ved korte og målrettede forløb, hvor der er fokus på at formidle mål, rammer og metode for erhvervscase.

3.2. Arbejdsformer

Undervisningen tilrettelægges hovedsageligt som projektforløb suppleret med korte kursusforløb, der vurderes relevante for elevernes læring. Projektforløbene tager afsæt i informationer om interne og eksterne forhold for en virksomhed. I projektforløbene arbejder eleverne i grupper bestående af 3-4 elever. Eleverne skal inddrages i planlægning af undervisningen.

Et samlet projektforløb omfatter systematisk arbejde med informationssøgning og databehandling, der kan danne grundlag for de faglige analyser og vurderinger. Desuden omfatter et samlet projektforløb kreativt arbejde, der kan danne grundlag for innovative løsninger. Produktet for et samlet forløb er en synopsis, der afspejler elevernes resultater fra projektarbejdet. Endvidere omfatter et samlet projektforløb formidling og diskussion af projektarbejdets resultater. Endelig arbejdes der i det projektforløb kritisk med vurdering af løsninger og arbejdsprocesser. Der skal være variation og progression i tilrettelæggelsen af projektforløbene. Et projektforløb kan således omfatte dele af et samlet forløb.

Der lægges vægt på, at eleverne udfordres på deres evne til at formidle faglige problemstillinger, herunder fremføre faglige ræsonnementer. Der lægges desuden vægt på at udfordre eleverne i forhold til at kunne anvende de digitale muligheder på en hensigtsmæssig måde.

3.3. It

It og medier anvendes i undervisningen som fagligt redskab og som støtte for elevernes læreproces i faget. Gennem undervisningen skal eleverne udvikle evnen til at anvende et bredt udsnit af digitale muligheder, herunder indgå i samarbejde med andre i digitale fællesskaber. Undervisningen skal bidrage til at udvikle elevernes evne til at udvælge, analysere og vurdere information. Endelig skal undervisningen bidrage til, at eleverne udvikler en kritisk tilgang til internettets teknologi og kommunikationsformer.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

Gennem vejledning og tilbagemeldinger på projektforløb bibringes eleverne en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt. Grundlaget for evalueringen er de faglige mål. Desuden gennemføres aktiviteter, som får eleverne til at reflektere over deres faglige udvikling. Den løbende evaluering bidrager til at fremme elevernes forståelse af mål, rammer og metode for erhvervscase.

I tilbagemeldinger på skriftlige og mundtlige aktiviteter skal der ske en fokuseret vejledning med præcise anvisninger på forbedringer vedrørende anvendelse af fagenes teori og faglige ræsonnementer.

4.2. Prøveform

Der afholdes mundtlig prøve på grundlag af en centralt stillet case ved slutningen af andet år i uddannelsen til merkantil studentereksamen. Eksamensgrundlaget er en synopsis. Ministeriet stiller en case til rådighed i forbindelse med den mundtlige prøve. Casen omfatter videointerviews med nøglepersoner fra en virksomhed og eventuelle relevante interne materialer fra virksomheden.

Eksaminanderne udarbejder i forberedelsestiden en synopsis af et omfang på tre til fem sider eksklusiv forside, indholdsfortegnelse og bilag. Der gives ca. 48 timers forberedelsestid, dog ikke mindre end 48 timer. Synopsen udarbejdes i grupper af tre til fire elever, medmindre helt særlige hensyn gør sig gældende. I synopsen skitseres virksomhedens forretningsmodel, kritiske succesfaktorer, de udfordringer virksomheden står overfor, og gruppens forslag til hvordan udfordringerne kan håndteres. Desuden indeholder synopsen metodeovervejelser, hvor gruppen forholder sig kritisk til arbejdsprocesser og resultater. Synopsen skal danne grundlag for en samtale mellem eksaminator, censor og eksaminanderne. Synopsen sendes til censor forud for prøvens afholdelse.

Der eksamineres gruppevis. Eksaminationstiden er ca. 20 minutter pr. eksaminand. Eksaminationen er todelt. Første del består af gruppens præsentation med udgangspunkt i selvvalgte dele fra gruppens synopsis, omfang ca. 15 minutter. Anden del omfatter en samtale mellem gruppe, eksaminator og censor med udgangspunkt i gruppens præsentation.

Eksaminator og censor skal samlet have kompetence inden for fagene afsætning og virksomhedsøkonomi. Eksaminationen tilrettelægges sådan, at der sikres grundlag for en individuel bedømmelse af den enkelte eksaminand. Når forhold gør det nødvendigt, undtager skolens leder en eksaminand fra gruppevis eksamination.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1. Der afgives én samlet karakter ud fra en helhedsvurdering af hver enkelt eksaminands mundtlige præstation.

Bilag 28

Erhvervsjura B – hhx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Erhvervsjura B er et samfundsvidenskabeligt fag. Borgere og virksomheders adfærd reguleres af love, aftaler samt moralske og etiske normer. Faget omfatter viden, kundskaber og færdigheder om generelle retlige principper, herunder de værdier, rettigheder og pligter, som det demokratiske samfund rummer. Faget beskæftiger sig med et bredt felt af national erhvervsrettet lovgivning, og med hvordan denne på en gang skaber muligheder og sætter rammer for individet og erhvervsvirksomheden. Faget indeholder også et udsnit af internationale regler. Ved at forbinde den aktuelle juridisk samfundsmæssige udvikling med juridiske begreber kvalificeres elevernes standpunkter, handlemuligheder, viden og kundskaber, hvorved eleverne opnår faglig fordybelse, almendannelse og studiekompetence.

1.2. Formål

Erhvervsjura B er studieforberedende og bidrager til elevernes almendannelse og studiekompetence.

Eleverne skal forberedes til at leve i fremtidens samfund, og erhvervsjura B bidrager til at udvikle elevernes personlige myndighed, således at de kan blive i stand til at forholde sig ansvarligt og reflekterende til omverdenen. Faget forbereder eleverne til medbestemmelse og medansvar i et demokratisk retssamfund i en globaliseret verden.

Eleverne skal forberedes til at klare sig på fremtidens arbejdsmarked, og erhvervsjura B bidrager til at udvikle elevernes viden, kundskaber og færdigheder indenfor virksomhedsforståelse samt handlekompetence og innovative kompetencer.

I erhvervsjura B skal eleverne udvikle evnen til at identificere juridiske problemstillinger gennem forståelse af de juridiske grundprincipper, særligt i relation til erhvervsvirksomheder – både nationalt og internationalt. Eleverne skal udvikle evnen til at inddrage juridisk metode i forbindelse med forebyggelse og løsning af retlige konflikter.

Eleverne orienteres om, hvilke erhvervsveje jura på højere uddannelsesniveauer giver adgang til. Samtidig skal det gøres klart for eleverne, hvordan fagets emner indgår i og har betydning for andre uddannelser og erhvervsveje.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne

- forstå det demokratiske medborgerskab
- forstå juridiske grundprincipper og begreber og derigennem demonstrere viden om fagets identitet og metode
- anvende relevante retskilder
- foretage en kritisk og prioriteret juridisk informationssøgning
- foretage et juridisk ræsonnement, herunder kunne anvende den juridiske metode til at identificere, analysere, diskutere og vurdere innovative forebyggende løsninger på problemstillinger
- foretage juridiske ræsonnementer i samspil med andre fag
- udtrykke sig hensigtsmæssigt, nuanceret, præcist og argumenterende
- anvende juridisk terminologi.

2.2. Kernestof

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

- demokratisk forståelse med fokus på sammenhængen mellem jura, moral og etik, samt digital dannelse
- retskilder og det danske retssystem
- juridisk metode
- internationale retskilders indflydelse på dansk ret i hovedtræk
- hovedreglerne indenfor værneting og lovvalg i internationale sager
- immaterialret i hovedtræk
- erstatning udenfor kontrakt, herunder generelle forsikringsretslige principper
- aftaleret, herunder kontrakters indgåelse nationalt, aftalers ugyldighed og fuldmagt
- forbrugerret, herunder aftaler, køb og betaling

- markedsføringsret
- køberet med fokus på nationale regler i handelskøb
- kreditret med fokus på fysiske personers hæftelse og kreditsikring i forbrugerforhold samt de generelle principper i individualforfølgning
- international aftaleret
- international køberet
- selskabsformer og juridiske personers hæftelse
- kreditsikring i erhvervsforhold
- universalforfølgning
- ansættelsesret.

Herudover skal der arbejdes med et valgfrit fokusområde inden for fagets formål, jf. pkt. 1.2. Det valgte fokusområde, der minimum skal udgøre 10 timer, kan f.eks. indgå i et fagligt samspil med et eller flere andre fag eller bidrage til yderligere fordybelse i obligatorisk kernestof.

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof kan eksempelvis være

- virkelighedsnære cases
- aktuelle sager, f.eks. fra medierne
- retlige afgørelser
- samarbejde/eksternt besøg, f.eks. domstol eller virksomhed.

2.4. Forventet omfang af det faglige stof

Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 400 til 600 sider.

3. Undervisningens tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Undervisningen tager som udgangspunkt afsæt i elevernes undren og nysgerrighed. Så vidt muligt inddrages relevante og aktuelle juridiske problemstillinger. Elevaktivitet og elevinvolvering skal have en central plads i undervisningen med udgangspunkt i det induktive undervisningsprincip.

Der lægges vægt på tydelig progression.

3.2. Arbejdsformer

I undervisningen anvendes afvekslende og elevaktiverende arbejdsformer.

Med udgangspunkt i elevernes opnåelse af viden, kundskaber, færdigheder og derigennem juridiske kompetencer gennemføres juridiske undersøgelser, hvor der arbejdes med skriftlighed med henblik på at opøve forståelse, give mulighed for fordybelse samt udvikle argumentationsteknik til formidling af faglige sammenhænge og som støtte for mundtlige oplæg.

Undervisningen skal give eleverne en bevidsthed om forskellige traditioner for erkendelse og viden som forberedelse på at foretage et selvstændigt og modent uddannelses- og karrierevalg.

I slutningen af undervisningsforløbet arbejder eleverne med et afsluttende problemidentificerende og problembehandlende forløb med fokus på udfordringer i forbindelse med virksomhedens etablering, drift og/eller ophør. Forløbet skal dække de faglige mål og et bredt udsnit af kernestoffet.

Forløbet afsluttes med en synopsis, der udarbejdes individuelt. I synopsen strukturerer eleven særlige juridiske problemfelter, som eleven ønsker at diskutere til eksamen.

Synopsens omfang må maksimalt udgøre tre sider og op til ti siders bilag. Synopsen fungerer som en del af eksaminationsgrundlaget ved prøven, jf. pkt. 4.2, og afleveres til skolen før eksamensperiodens begyndelse. Synopserne må ikke rettes og kommenteres ikke af eksaminator, men kan indgå i bedømmelsen ved standpunktskarakteren.

3.3. It

Informationsteknologiske redskaber skal anvendes i undervisningen til at støtte de faglige mål og den pædagogiske proces. Informationsteknologi anvendes i erhvervsjura B til

- kritisk informationssøgning
- bearbejdning og formidling
- vidensdeling
- præsentation.

3.4. Samspil med andre fag

Ved tilrettelæggelsen af valgfaget erhvervsjura B inddrages elevernes andre fag, så de bidrager til perspektivering af emnerne og belysning af fagets almendannende sider. Erhvervsjura B kan indgå i studieområdet.

Dele af kernestof og supplerende stof skal vælges og behandles, så det bidrager til styrkelse af det faglige samspil mellem fagene. I tilrettelæggelsen af undervisningen inddrages desuden elevernes viden, kundskaber, færdigheder og kompetencer fra andre fag, som eleverne hver især har, så de bidrager til perspektivering af emnerne og belysning af fagets almendannende sider.

Der arbejdes med skriftlighed i de faglige samspil. Erhvervsjura B bidrager til elevernes evne til at udtrykke sig hensigtsmæssigt, nuanceret, præcist og argumenterende.

Der skal i undervisningen indgå brug af tekster på engelsk samt, når det er muligt, på andre fremmedsprog.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

De faglige mål er grundlaget for den løbende evaluering af elevernes mundtlige standpunkt. Med udgangspunkt i de faglige mål skal eleven undervejs i det samlede forløb bibringes en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i sit faglige standpunkt. Der skal desuden gennemføres aktiviteter, som får eleven til selv at reflektere over sin juridisk faglige udvikling. Særligt evnen til at identificere, fortolke og vurdere, hvilken betydning lovgivningen har for borgere og virksomheder, skal indgå her.

4.2. Prøveformer

Der afholdes en individuel mundtlig prøve på grundlag af dels eksaminandens synopsis, jf. pkt. 3.2, og dels et ukendt tekstmateriale med et antal spørgsmål formuleret med en progression i de taksonomiske niveauer.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter pr. eksaminand. Der gives ca. 30 minutters forberedelsestid.

Før prøven sender skolen prøvematerialet bestående af opgaver evt. med bilag og et eksemplar af synopserne til censor.

Eksaminationen er todelt.

Den ene del af består af eksaminandens præsentation af en selvvalgt problemstilling fra synopsen, suppleret med uddybende spørgsmål fra eksaminator.

Den anden del indledes med eksaminandens præsentation og former sig derefter som en samtale mellem eksaminand og eksaminator med udgangspunkt i prøvematerialet. Eksaminationstiden fordeles ligeligt mellem de to dele.

Den enkelte opgave må højst anvendes ved tre eksaminationer på samme hold.

Prøvematerialet skal i al væsentlighed dække de faglige mål og kernestoffet.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens mundtlige præstation.

Bilag 29

Erhvervsjura C – hhx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Erhvervsjura C er et samfundsvidenskabeligt fag. Borgere og virksomheders adfærd reguleres af love, aftaler samt moralske og etiske normer. Faget omfatter viden, kundskaber og færdigheder om generelle retlige principper, herunder de værdier, rettigheder og pligter, som det demokratiske samfund rummer. Faget beskæftiger sig med et bredt felt af national erhvervsrettet lovgivning og med, hvordan denne på én gang skaber muligheder og sætter rammer for individet og erhvervsvirksomheden. Ved at forbinde den aktuelle juridisk samfundsmæssige udvikling med juridiske begreber kvalificeres elevernes standpunkter, handlemuligheder, viden og kundskaber, hvorved eleverne opnår faglig fordybelse, almendannelse og studiekompetence.

1.2. Formål

Erhvervsjura C er studieforberedende og bidrager til elevernes almendannelse og studiekompetence.

Eleverne skal forberedes til at leve i fremtidens samfund, og erhvervsjura C bidrager til at udvikle elevernes personlige myndighed, således at de kan blive i stand til at forholde sig ansvarligt og reflekterende til omverdenen. Faget forbereder eleverne til medbestemmelse og medansvar i et demokratisk retssamfund.

Eleverne skal forberedes til at klare sig på fremtidens arbejdsmarked, og erhvervsjura C bidrager til at udvikle elevernes viden, kundskaber, færdigheder indenfor virksomhedsforståelse samt handlekompetence og innovative kompetencer.

I erhvervsjura C skal eleverne udvikle evnen til at identificere juridiske problemstillinger gennem forståelse af de juridiske grundprincipper, særligt i relation til erhvervsvirksomheder. Eleverne skal udvikle evnen til at inddrage juridisk metode i forbindelse med forebyggelse og løsning af retlige konflikter.

Eleverne orienteres om, hvilke erhvervsveje jura på højere uddannelsesniveauer giver adgang til. Samtidig skal det gøres klart for eleverne, hvordan fagets emner indgår i og har betydning for andre uddannelser og erhvervsveje.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne

- forstå det demokratiske medborgerskab
- forstå juridiske grundprincipper og terminologi
- foretage et juridisk ræsonnement
- anvende juridisk metode til analyse og vurdering af juridiske problemstillinger
- forstå juridiske problemstillinger i samspil med andre fag
- udtrykke sig hensigtsmæssigt
- foretage juridisk informationssøgning
- anvende retskilder

2.2. Kernestof

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

- demokratisk forståelse med fokus på sammenhængen mellem jura, moral og etik samt digital dannelse
- retskilder og det danske retssystem
- juridisk metode
- erstatning udenfor kontrakt, herunder generelle forsikringsretslige principper
- aftaleret, herunder kontrakters indgåelse nationalt, aftalers ugyldighed og fuldmagt
- forbrugerret, herunder aftaler, køb og betaling
- markedsføringsret
- køberet med fokus på nationale regler i handelskøb
- kreditret med fokus på fysiske personers hæftelse og kreditsikring i forbrugerforhold samt de generelle principper i individualforfølgning.

Herudover skal der arbejdes med et valgfrit fokusområde inden for fagets formål, jf. pkt. 1.2. Det valgfri fokusområde kan være med til at tone erhvervsjura C i studieretningen eller indgå i et fagligt samspil med et eller flere andre fag. Det valgte fokusområde skal fremgå af undervisningsbeskrivelsen.

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof kan eksempelvis være

- virkelighedsnære cases
- aktuelle sager, f.eks. fra medierne
- retlige afgørelser
- samarbejde/eksternt besøg hos tredjepart, f.eks. domstol eller virksomhed.

2.4 Forventet omfang af det faglige stof

Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 200 til 300 sider.

3. Undervisningens tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Undervisningen tager om muligt afsæt i elevernes undren og nysgerrighed. Så vidt muligt inddrages relevante og aktuelle juridiske problemstillinger. Elevaktivitet og elevinvolvering skal have en central plads i undervisningen med udgangspunkt i det induktive undervisningsprincip.

Der lægges vægt på tydelig progression.

3.2. Arbejdsformer

I undervisningen anvendes afvekslende og elevaktiverende arbejdsformer.

Til formidling af faglige sammenhænge og som støtte for mundtlige oplæg arbejdes med skriftlighed med henblik på at opøve forståelse, give mulighed for fordybelse samt udvikle argumentationsteknik.

Undervisningen skal give eleverne en bevidsthed om forskellige traditioner for erkendelse og viden som forberedelse til at foretage et selvstændigt og modent uddannelses- og karrierevalg.

Der skal i det samlede forløb gennemføres mindst et mindre projektforløb med afsluttende mundtlig rapportering. I projektet skal en faglig problemstilling behandles ved brug af juridisk metode, juridisk terminologi samt digitale hjælpemidler.

3.3. It

Informationsteknologiske redskaber skal anvendes i undervisningen til at støtte de faglige mål og den pædagogiske proces. Informationsteknologi anvendes i erhvervsjura til

- kritisk informationssøgning
- bearbejdning og formidling
- vidensdeling
- præsentation.

3.4. Samspil med andre fag

Erhvervsjura C er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene og indgår i flerfaglige forløb. Dele af kernestof og supplerende stof i det obligatoriske fag erhvervsjura C skal vælges og behandles, så det bidrager til styrkelse af det faglige samspil i studieretningen. Erhvervsjura C kan indgå i studieområdet.

I tilrettelæggelsen af undervisningen inddrages desuden elevernes viden, kundskaber, færdigheder og kompetencer fra andre fag, som eleverne hver især har, så de bidrager til perspektivering af emnerne og belysning af fagets almendannende sider.

Der arbejdes med skriftlighed i de faglige samspil. Erhvervsjura C bidrager til elevernes evne til at udtrykke sig hensigtsmæssigt, nuanceret, præcist og argumenterende.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

De faglige mål er grundlaget for den løbende evaluering af elevernes mundtlige standpunkt. Med udgangspunkt i de faglige mål skal eleven undervejs i det samlede forløb bibringes en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i sit faglige standpunkt. Der skal desuden gennemføres aktiviteter, som får eleven til selv at reflektere over sin juridisk faglige udvikling. Særligt evnen til at identificere, fortolke og vurdere, hvilken betydning lovgivningen har for borgere og virksomheder, skal indgå her.

4.2. Prøveform

Der afholdes en individuel mundtlig prøve på grundlag af et ukendt tekstmateriale evt. med et antal bilag.

Eksaminationstiden er ca. 24 minutter pr. eksaminand. Der gives ca. 48 minutters forberedelsestid.

Før prøven sender skolen prøvemateriale til censor.

Eksaminationen indledes med eksaminandens præsentation, og former sig derefter som en samtale mellem eksaminand og eksaminator med udgangspunkt i opgaven. Den enkelte opgave må højst anvendes ved tre eksaminationer på samme hold.

Prøvematerialet skal i al væsentlighed dække de faglige mål og kernestoffet.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1. Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens mundtlige præstation.

Bilag 30

Finansiering B – hhx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Finansiering er et samfundsvidenskabeligt fag, der omfatter viden og kundskaber om finansielle institutioner og deres produkter samt finansielle markeder. Faget beskæftiger sig med finansielle beslutninger omkring kapitalfremskaffelse og finansielle investeringer i en international kontekst. Der arbejdes i faget med almenmenneskelige spørgsmål i relation til individ, virksomhed og samfund.

1.2. Formål

Gennem undervisningen skal eleverne udvikle deres evne til at analysere, vurdere og formidle problemstillinger omkring kapitalfremskaffelse og finansielle investeringer gennem anvendelse af fagets teori. Undervisningen skal desuden fremme elevernes evne til at arbejde struktureret og målrettet, men også innovativt med løsning af en virksomheds finansielle udfordringer.

Undervisningen skal udvikle eleverne evne til at forholde sig til virksomhedens finansielle handlemuligheder i en international kontekst.

Undervisningen skal bidrage til udviklingen af elevernes digitale kompetencer og dannelse. Desuden skal undervisningen fremme elevernes nysgerrighed, engagement i fagets discipliner og de uddannelses- samt karrieremæssige muligheder, som faget indbyder til. Undervisningen skal endelig fremme elevernes evne til produktion af viden i overensstemmelse med god akademisk praksis.

Faget skal bidrage til udviklingen af elevernes almendannelse ved at skærpe elevernes forståelse af sig selv som individer og borgere i et åbent markedsøkonomisk og demokratisk samfund.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne

- afgøre hvilke forhold, der har betydning for en virksomheds kapitalanskaffelse og finansielle investeringer, herunder demonstrere viden og kundskaber om fagets identitet og metoder.
- identificere, formulere og løse problemer, der knytter sig til en virksomheds kapitalanskaffelse og finansielle investeringer
- anvende finansielle modeller og forklare modellernes forudsætninger
- ræsonnere med anvendelse af fagets teori, herunder kunne forklare sammenhænge mellem virksomhedens kapitalbehov og kapitalfremskaffelse
- indsamle, bearbejde og præsentere informationer om en virksomheds finansielle forhold og vurdere informationernes troværdighed og relevans
- fortolke og formidle informationer om finansielle forhold bredt og i samspil med andre fag
- udvælge og anvende relevante matematiske og digitale redskaber.

2.2. Kernestof

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

Finansielle markeder

- pengemarkedet, valutamarkedet, obligationsmarkedet, aktiemarkedet, markedet for derivater

Centralbankerne

- centralbankernes pengemarkedet og hovedopgaver på valutamarkedet, internationalt penge- og valutasamarbejde

Realkreditinstitutionerne og deres produkter

- realkreditinstitutionerne hovedopgaver, analyse af realkreditprodukter

Pengeinstitutionerne og deres produkter

- pengeinstitutionernes hovedopgaver, analyse af indlåns- og udlånsprodukter

Fondsbørser og deres produkter

- fondsbørsernes hovedopgaver, analyse af investeringer i aktier, obligationer og derivater

Investeringsportefølje

- porteføljestrategi, optimal investeringsportefølje

Startup virksomhedens finansieringsbehov

- analyse af startup virksomhedens behov for finansiering, startup virksomhedens finansieringsmuligheder

Etablerede virksomheders finansieringsbehov

- virksomhedens balancestruktur, analyse af den etablerede virksomheds behov for finansiering

Virksomhedens lånefinansiering

- finansiering af drift og anlæg, analyse af lån

Virksomhedens finansiering med egenkapital

- aktieemissioner, analyse af emissioner, børsintroduktioner.

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof vælges til at belyse aktuelle problemstillinger omkring kapitalfremskaffelse og samt finansielle investeringer. Det supplerende stof er typisk erhvervsnyheder om de finansielle markeder, aktieanalyser, analyser af renteudviklingen og udviklingen på boligmarkedet, oftest i et globalt perspektiv. Der skal indgå materiale på engelsk samt, når det er muligt, på andre fremmedsprog.

2.4 Omfang

Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 250-450 sider.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

I finansiering arbejdes med aktuelle og virkelighedsnære problemstillinger, hvor virksomheder analyseres ud fra en helhedsorienteret synsvinkel.

Det induktive undervisningsprincip er centralt i bestræbelserne på at udfordre eleverne på deres kompetencer i faget. Det deduktive undervisningsprincip anvendes ved korte og målrettede forløb, hvor der er fokus på at formidle fagets teori; begreber, modeller, modelforudsætninger og begrænsninger.

Der lægges vægt på, at eleverne udfordres på deres evne til konvergent såvel som divergent tænkning, at de udfordres i forhold til at kunne anvende de digitale muligheder på en hensigtsmæssig måde. Der lægges desuden vægt på, at eleverne udfordres i forhold til deres internationale udsyn. Der skal lægges afgørende vægt på, at den enkelte elev får mulighed for selvstændigt at formidle faglige problemstillinger, herunder fremføre faglige ræsonnementer. I tilrettelæggelsen inddrages elevernes viden, kundskaber og kompetencer fra andre fag, som eleverne hver især har, så de bidrager til perspektivering af emnerne og belysning af fagets almen dannende sider.

3.2. Arbejdsformer

I undervisningen skal der anvendes afvekslende og elevaktiverende arbejdsformer, således at eleverne får muligheder for at analysere, dokumentere, formidle og diskutere eller vurdere problemer og løsninger. Der skal være progression i anvendelsen af arbejdsformer frem mod mere selvstændiggørende og studieforberedende arbejdsformer. Eleverne skal inddrages i planlægning af undervisningen, herunder valg af problemstillinger og arbejdsformer.

Inden for fire til otte kernestofområder gennemføres et antal PBL forløb, hvor eleverne mere selvstændigt arbejder ud fra en virkelighedsnær kontekst med identifikation af problemer, opstilling af arbejdsspørgsmål, besvarelse af spørgsmål, præsentation af løsninger og refleksioner over eget arbejde.

Undervisningen omfatter endvidere arbejde med øvelser med udgangspunkt i afgrænsede finansielle problemer med givne svarmuligheder og små cases med mere åbne problemstillinger.

3.3. It

It og medier anvendes i undervisningen som fagligt redskab og som støtte for elevernes læreproces i faget. Gennem undervisningen skal eleverne udvikle evnen til at anvende et bredt udsnit af digitale muligheder, herunder indgå i samarbejde med andre i digitale fællesskaber. Undervisningen skal bidrage til at udvikle elevernes evne til på reflekteret vis at udvælge, analysere og vurdere information. Endelig skal undervisningen bidrage til, at eleverne udvikler en kritisk tilgang til internettets teknologi og kommunikationsformer.

3.4. Samspil med andre fag

Dele af kernestoffet og det supplerende stof kan vægtes og behandles under hensyn til samspil med matematik, international økonomi eller virksomhedsøkonomi.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

Gennem individuel vejledning, brug af interne prøver og tilbagemeldinger på faglige aktiviteter skal eleverne undervejs i det samlede forløb bibringes en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt. Grundlaget for evalueringen skal være de faglige mål. Der skal desuden gennemføres aktiviteter, som får eleverne til selv at reflektere over faglig udvikling.

Specielt i forbindelse med PBL forløb inddrages aktiviteter, som stimulerer den individuelle og fælles refleksion over udbyttet af undervisningen. I tilbagemeldinger på skriftlige og mundtlige aktiviteter skal der ske en fokuseret vejledning med præcise anvisninger på forbedringer vedrørende anvendelse af fagets teori og faglige ræsonnementer.

4.2. Prøveformer

Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af et PBL forløb fra undervisningen, jf. pkt. 3.2., og en opgave med et antal bilag. Opgaverne med bilag sendes til censor forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter pr. eksaminand. Der gives ca. 30 minutters forberedelsestid.

Eksaminationen er todelt. Den ene del består af eksaminandens korte præsentation, fem til syv minutter, af et selvvalgt PBL forløb fra undervisningen suppleret med uddybende spørgsmål fra eksaminator. Anden del tager udgangspunkt i den trukne opgave og former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator. Eksaminationstiden fordeles ligeligt mellem de to dele.

Den enkelte opgave må højst anvendes ved tre eksaminationer på samme hold. Et opgavesæt skal i al væsentlighed dække de faglige mål og kernestoffet.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1. Der afgives én samlet karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Bilag 31

Fransk begyndersprog A – hhx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Fransk er et videns- og kundskabsfag, et færdighedsfag og et kulturfag, der har fokus på tilegnelse af interkulturel kommunikativ kompetence. Disse sider af faget er ligeværdige, betinger gensidigt hinanden og sikrer faglig dybde. Fagets centrale arbejdsområde er det franske sprog, dels som alment og erhvervsmæssigt kommunikationsmiddel i europæiske og globale sammenhænge, dels som erkendelsesmiddel og som genvej til forståelse af andre sprog og kulturer. Fagets arbejdsområde er sprog, kultur, historie samt erhvervs- og samfundsforhold i Frankrig og andre franskprogede områder.

1.2. Formål

Faget fransk bidrager til, at eleverne udvikler deres evne til at kommunikere på fransk. Studiet af franskproget litteratur og kultur giver viden om og indsigt i franskprogede samfund og kulturer samt forståelse for en globaliseret og digitaliseret verden. Faget udvikler elevernes forståelse for den franske kulturs placering i de europæiske hovedstrømninger samt elevernes sans for den æstetiske dimension i fagets udtryksformer.

Undervisningen i fagets forskellige discipliner udvikler elevernes sproglige og kulturelle viden samt demokratiske bevidsthed og bidrager dermed både til studie- og karrierekompetence og til elevernes almene dannelse. Gennem arbejdet med sproget opnår eleverne viden, kundskaber og færdigheder i relation til kulturelle, historiske samt erhvervs- og samfundsmæssige forhold i de franskprogede områder.

Endelig sætter franskfaget eleverne i stand til at reflektere over egen kultur i mødet med franskprogede kulturer.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

- forstå hovedpunkterne, når der tales fransk om kendte såvel som almene emner, formidlet gennem forskellige medier
- læse og forstå ubearbejdede franskprogede fiktive og ikke-fiktive tekster
- deltage i samtale og diskussion på et klart og nogenlunde flydende fransk om kendte og almene emner, herunder beskrive oplevelser og begivenheder samt begrunde og forklare holdninger
- præsentere og redegøre for kendte problemstillinger inden for samfund, erhverv og kultur på et klart og nogenlunde flydende fransk ved hjælp af relevante præsentationsformer
- udtrykke sig skriftligt på et ukompliceret og sammenhængende fransk, herunder skrive kortere tekster af erhvervsrelateret karakter
- analysere og fortolke franskprogede tekster inden for forskellige genrer samt sætte den enkelte tekst ind i kulturelle, interkulturelle, historiske og samfundsmæssige sammenhænge
- perspektivere den erhvervede viden om franske og frankofone samfunds-, erhvervs- og kulturforhold til andre samfunds-, erhvervs- og kulturforhold
- behandle problemstillinger i samspil med andre fag
- demonstrere viden om fagets identitet og metoder
- benytte viden om, hvordan man lærer fremmedsprog, i det daglige arbejde.

2.2. Kernestof

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

- de grundlæggende principper for sprogets opbygning og anvendelse, både vedrørende samtalers og teksters struktur og vedrørende den relevante syntaks og morfologi
- et alment og erhvervsmæssigt ordforråd og idiomatik til brug for mundtlig og skriftlig kommunikation med særligt fokus på de studerede emner
- de grundlæggende elementer i fransk udtale og intonation, receptivt såvel som produktivt
- aktuelle mundtlige og skriftlige fiktive og ikke-fiktive tekster fra Frankrig og andre frankofone områder
- centrale samfunds- og erhvervsmæssige forhold i Frankrig og andre frankofone områder

- historiske, kulturelle og interkulturelle forhold, der har relevans for de studerede emner
- aktuelle forhold i franskprogede områder med hovedvægt på Frankrig
- virksomhedskultur samt intern og ekstern kommunikation i franskprogede virksomheder
- fagets centrale hjælpemidler, herunder hensigtsmæssig anvendelse af digitale hjælpemidler.

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof består af forskellige kulturelle, litterære, erhvervs- og samfundsmæssige tekster, som har udgangspunkt i den frankofone verden, og er ikke nødvendigvis en del af emnelæsningen. Det skal uddybe og perspektivere kernestoffet samt udvide den faglige horisont, så eleverne opfylder de faglige mål. Det supplerende stof bidrager endvidere til at styrke samspillet med andre fag.

2.4 Omfang

Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 200-300 sider.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Fagets discipliner skal opleves som en helhed, der i overensstemmelse med de faglige mål primært fokuserer på anvendelsesaspektet. Undervisningen skal give eleverne mulighed for at erhverve sig den viden om sprog, der er nødvendig for at udvikle såvel mundtlige som skriftlige kommunikative kompetencer. Centralt i undervisningen står elevernes mulighed for egen sprogproduktion og udfoldelse i forhold til de faglige mål. Sammenhængende sprogbrug prioriteres højere end sproglig præcision.

Lytte-, læse- og kommunikationsstrategier skal give eleverne redskaber til at kunne igangsætte og opretholde kommunikation.

Grammatik, tekstanalyse og fremmedsprogstilegnelse inddrages i relevant omfang og under hensyntagen til den faglige progression. Eleverne trænes i at anvende fagets hjælpemidler hensigtsmæssigt.

Undervisningen foregår i størst muligt omfang på fransk.

3.2. Arbejdsformer

Centralt i undervisningen står den faglige progression. Efter begynderundervisningen organiseres arbejdet hovedsageligt gennem seks til otte emner, og det sikres, at de faglige mål integreres i dette arbejde. Emnerne organiseres med udgangspunkt i en eller flere kernetekster samt flere supplerende tekster. Forskellige genrer og teksttyper indgår i alle emner. Gennem arbejdet med emnerne styrkes elevernes interkulturelle forståelse.

Arbejdsformer og metoder varieres og tilpasses de faglige mål, som der arbejdes hen imod i det pågældende emne. Undervisningen tilrettelægges med progression i valget af arbejdsformer og metoder, så eleverne opnår studiekompetence og selvstændighed i arbejdet.

Der vælges fortrinsvis arbejdsformer, der udvikler elevernes kommunikative kompetencer, evne til at læse og forstå tekster samt til at fremlægge et givent emne. Forståelse af talt fransk sikres ved, at eleverne hører sproget formidlet gennem forskellige medier.

Arbejdet med kultur, litteratur, samfunds- og/eller erhvervsmæssige forhold i Frankrig og andre franskprogede områder integreres i arbejdet med alle emner. Der indgår arbejdsformer og opgavetyper, som udvikler elevernes innovative evner.

Skriftligt arbejde medtænkes i den daglige undervisning, dels som støttedisciplin til den mundtlige dimension, dels som en selvstændig disciplin, hvor eleverne både får lejlighed til at træne og demonstrere deres sproglige viden og kunnen og til at udvikle evnen til skriftligt at redegøre for den indholdsmæssige side. Der arbejdes både proces- og produktorienteret med forskellige genrer. Det skriftlige arbejde planlægges med progression.

3.3. It

It og elektroniske medier anvendes med det overordnede formål at fremme elevernes læringsproces og læringsresultat. Gennem it i undervisningen bruges sproget i autentiske sammenhænge, og det giver mulighed for at opleve fransk som globalt kommunikationssprog i varierede og aktuelle sammenhænge.

Digitale værktøjer støtter elevernes sprogtilegnelse, herunder også deres sprogproduktion. Elevernes evne til at søge, udvælge og formidle relevant fagligt materiale med kildekritisk bevidsthed skal udvikles, og eleverne skal opnå viden om digitale mediers betydning for kommunikation, så de kan indgå ansvarligt, kritisk og etisk bevidst i globale og digitale fællesskaber.

3.4. Samspil med andre fag

Dele af kernestof og supplerende stof skal vælges og behandles, så det bidrager til styrkelse af det faglige samspil mellem fagene og i studeretningen. I tilrettelæggelsen af undervisningen inddrages desuden elevernes viden og kompetencer fra andre fag, som eleverne hver især har, så de bidrager til perspektivering af emnerne og belysning af fagets almendannende sider. Fransk indgår desuden i almen sprogforståelse og i de flerfaglige forløb i studieområdet, der forbereder eleverne til arbejdet med studieområdeprojektet.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

Gennem individuel vejledning og brug af test, screening og selvevaluering får eleverne undervejs i det samlede forløb en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt. Der inddrages aktiviteter, som stimulerer den individuelle og fælles refleksion over udbyttet af undervisningen. Elevernes mundtlige og skriftlige kompetencer samt deres viden, kundskaber og færdigheder i relation til kulturelle, historiske og samfundsmæssige forhold evalueres løbende. Grundlaget for evalueringen skal være de faglige mål.

Evalueringen skal følges af klare anvisninger på, hvordan eleverne kan forbedre sig.

4.2. Prøveformer

Der afholdes en centralt stillet skriftlig prøve og en mundtlig prøve.

Den skriftlige prøve

Grundlaget for den skriftlige prøve er en todelt centralt stillet opgave. Prøvens varighed er fire timer. Under første delprøve må hjælpemidler ikke benyttes. Efter højst én time afleveres besvarelsen af første del af opgavesættet, og herefter må alle hjælpemidler benyttes til besvarelse af anden del af opgavesættet.

Den mundtlige prøve

Mundtlig prøve med eksaminationstid på ca. 30 minutter. Der gives 60 minutters forberedelsestid.

1) Præsentation på fransk af en ukendt, ubearbejdet fransksproget tekst med et omfang på ca. en normalside. Teksten forsynes med en introduktion og en kort instruks på fransk, der angiver, hvordan eksaminanden skal arbejde med teksten. Teksten glosseres under hensyntagen til niveau og sværhedsgrad. Teksten skal have tilknytning til et af de studerede emner. Det studerede emne inddrages i præsentationen, som efterfølges af en uddybende perspektiverende samtale på fransk. De emner, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen dække de faglige mål og kernestoffet.

2) Samtale på fransk med udgangspunkt i et ukendt billede om almene emner.

Prøvemateriale må anvendes højst tre gange på samme hold.

En normalside er for prosa 2400 enheder (antal anslag inklusive mellemrum), for lyrik 30 verslinjer og for afspillet tekst ca. tre minutter.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1.

Ved den skriftlige prøve lægges der vægt på, at eksaminanden kan uddrage det væsentlige af det udleverede tekstmateriale, udtrykke sig skriftligt på et sammenhængende fransk, besvare en opgave og disponere og fremstille et indhold klart og selvstændigt på en måde, der svarer til emnets karakter. Eksaminanden skal endvidere kunne vise sikkerhed i den relevante morfologi og syntaks og beherske et alment ordforråd samt idiomatik. Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering.

Ved den mundtlige prøve lægges der vægt på, at eksaminanden på fransk kan præsentere og perspektivere det ukendte tekstmateriale og inddrage relevante elementer af fransk og frankofon kultur, litteratur, historie, erhverv og samfund fra det studerede emne. Endvidere lægges der vægt på samtalefærdighed og tekstforståelse. Sammenhængende sprogbrug er vigtigere end korrekthed i detaljen. Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering.

Ved prøve, hvor faget indgår i fagligt samspil med andre fag, lægges der vægt på eksaminandens evne til at behandle problemstillinger i samspil med andre fag og til at demonstrere viden om fagets identitet og metoder.

Bilag 32

Fransk fortsættersprog A – hhx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Fransk er et videns- og kundskabsfag, et færdighedsfag og et kulturfag, der har fokus på tilegnelse af interkulturel kommunikativ kompetence. Disse sider af faget er ligeværdige, betinger gensidigt hinanden og sikrer faglig dybde. Fagets centrale arbejdsområde er det franske sprog, dels som alment og erhvervsmæssigt kommunikationsmiddel i europæiske og globale sammenhænge, dels som erkendelsesmiddel og som genvej til forståelse af andre sprog og kulturer. Fagets arbejdsområde er sprog, kultur, historie samt erhvervs- og samfundsforhold i Frankrig og andre franskprogede områder.

1.2. Formål

Faget fransk bidrager til, at eleverne udvikler deres evne til at kommunikere på fransk. Studiet af franskproget litteratur og kultur giver viden om og indsigt i franskprogede samfund og kulturer samt forståelse for en globaliseret og digitaliseret verden. Faget udvikler elevernes forståelse for den franske kulturs placering i de europæiske hovedstrømninger samt elevernes sans for den æstetiske dimension i fagets udtryksformer.

Undervisningen i fagets forskellige discipliner udvikler elevernes sproglige og kulturelle viden samt demokratiske bevidsthed og bidrager dermed både til studie- og karrierekompetence og til elevernes almene dannelse. Gennem arbejdet med sproget opnår eleverne viden, kundskaber og færdigheder i relation til kulturelle, historiske samt erhvervs- og samfundsmæssige forhold i de franskprogede områder.

Endelig sætter franskfaget eleverne i stand til at reflektere over egen kultur i mødet med franskprogede kulturer.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

- forstå hovedpunkterne, når der tales fransk om konkrete såvel som abstrakte emner, formidlet gennem forskellige medier
- læse og forstå ubearbejdede franskprogede fiktive og ikke-fiktive tekster
- deltage i samtaler og diskussioner på et varieret og flydende fransk
- anvende forskellige læsestrategier med henblik på at orientere sig i komplekse tekster samt i større tekstmængder
- præsentere og redegøre for kendte problemstillinger på et klart og velstruktureret fransk
- udtrykke sig skriftligt på et varieret og nogenlunde korrekt fransk om en given problemstilling, herunder skrive erhvervsrelaterede tekster samt oversætte en dansk tekst af en vis sværhedsgrad til et klart og præcist fransk
- analysere og fortolke franskprogede tekster inden for forskellige genrer samt sætte den enkelte tekst ind i kulturelle, interkulturelle, historiske, samfundsmæssige og litterære sammenhænge
- perspektivere den erhvervede viden om franske og frankofone samfundsmæssige, erhvervsmæssige og kulturelle forhold i det daglige arbejde, såvel mundtligt som skriftligt
- perspektivere den erhvervede viden om franske og frankofone samfundsmæssige, erhvervsmæssige og kulturelle forhold til andre samfundsmæssige, erhvervsmæssige og kulturelle forhold
- behandle problemstillinger i samspil med andre fag
- demonstrere viden om fagets identitet og metoder
- benytte viden om, hvordan man lærer fremmedsprog, i det daglige arbejde.

2.2. Kernestof

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

- de generelle principper for sprogets opbygning og anvendelse, både vedrørende samtalers og teksters struktur og vedrørende syntaks og morfologi
- et varieret alment og erhvervsmæssigt ordforråd samt idiomatik til brug i skriftlig og mundtlig kommunikation med særligt fokus på de studerede emner
- viden om fransk udtale og intonation, receptivt såvel som produktivt

- centrale såvel som specifikke sider af Frankrigs og andre frankofone områders samfund, erhverv og kultur
- aktuelle mundtlige og skriftlige fiktive og ikke-fiktive tekster fra Frankrig og andre frankofone områder
- historiske, kulturelle og interkulturelle forhold, der har relevans for de studerede emner
- aktuelle forhold i franskprogede områder med hovedvægt på Frankrig
- den frankofone verdens rolle i det internationale samfund
- franske virksomheders profil, struktur og samspil med omverdenen
- virksomhedskultur samt intern og ekstern kommunikation i franskprogede virksomheder
- fagets centrale hjælpemidler, herunder hensigtsmæssig anvendelse af digitale hjælpemidler.

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof består af forskellige kulturelle, litterære, erhvervs- og samfundsmæssige udtryk, som har udgangspunkt i den frankofone verden, og er ikke nødvendigvis en del af emnelæsningen. Det skal uddybe og perspektivere kernestoffet samt udvide den faglige horisont, så eleverne opfylder de faglige mål. Det supplerende stof bidrager endvidere til at styrke samspillet mellem fagene.

2.4 Omfang

Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 300-450 sider.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Fagets discipliner skal opleves som en helhed, der i overensstemmelse med de faglige mål primært fokuserer på anvendelsesaspektet. Undervisningen skal give eleverne mulighed for at erhverve sig den viden om sprog, der er nødvendig for at udvikle såvel mundtlige som skriftlige kommunikative kompetencer. Centralt i undervisningen står elevernes mulighed for egen sprogproduktion og udfoldelse i forhold til de faglige mål. Der lægges vægt på at udvikle den sproglige opmærksomhed og bevidsthed for at fremme elevernes sproglige refleksionsniveau og præcision. Sammenhængende sprogbrug prioriteres højere end sproglig præcision.

Lytte-, læse- og kommunikationsstrategier skal give eleverne redskaber til at kunne igangsætte og opretholde kommunikation.

Grammatik, tekstforståelse og fremmedsprogstilegnelse inddrages i relevant omfang og under hensyntagen til den faglige progression. Eleverne trænes i at anvende fagets hjælpemidler hensigtsmæssigt.

Undervisningen foregår i størst muligt omfang på fransk.

3.2. Arbejdsformer

Centralt i undervisningen står den faglige progression. Arbejdet organiseres hovedsageligt gennem otte til ti emner, og det sikres, at de faglige mål integreres i dette arbejde. Emnerne organiseres med udgangspunkt i en eller flere kernetekster samt flere supplerende tekster. Forskellige genrer og teksttyper indgår i alle emner. Gennem arbejdet med emnerne styrkes elevernes interkulturelle forståelse.

Arbejdsformer og metoder varieres og tilpasses de faglige mål, som der arbejdes hen imod i det pågældende emne. Undervisningen tilrettelægges med progression i valget af arbejdsformer og metoder, så eleverne opnår studiekompetence og selvstændighed i arbejdet.

Der fokuseres på arbejdsformer, der udvikler elevernes kommunikative kompetencer, evnen til at læse og forstå tekster samt udvikler evnen til at fremlægge et givent emne. Forståelse af talt fransk sikres ved, at eleverne hører sproget formidlet gennem forskellige medier.

Arbejdet med kultur, litteratur, samfunds- og/eller erhvervsmæssige forhold i Frankrig og andre franskprogede områder integreres i arbejdet med alle emner. Der indgår arbejdsformer og opgavetyper, som udvikler elevernes innovative evner.

Skriftligt arbejde medtænkes i den daglige undervisning, dels som støttedisciplin til den mundtlige dimension, dels som en selvstændig disciplin, hvor eleverne både får lejlighed til at træne og demonstrere deres sproglige viden og kunnen og til at udvikle evnen til skriftligt at redegøre for den indholdsmæssige side. Der arbejdes både proces- og produktorienteret med forskellige genrer. Det skriftlige arbejde planlægges med progression.

3.3. It

It og elektroniske medier anvendes med det overordnede formål at fremme elevernes læringsproces og læringsresultat. Gennem it i undervisningen bruges sproget i autentiske sammenhænge, og det giver mulighed for at opleve fransk som globalt kommunikationssprog i varierede og aktuelle sammenhænge.

Digitale værktøjer støtter elevernes sprogtilegnelse, herunder også deres sprogproduktion. Elevernes evne til at søge, udvælge og formidle relevant fagligt materiale med kildekritisk bevidsthed skal udvikles, og eleverne skal opnå viden om digitale mediers betydning for kommunikation, så de kan indgå ansvarligt, kritisk og etisk bevidst i globale og digitale fællesskaber.

3.4. Samspil med andre fag

Dele af kernestof og supplerende stof skal vælges og behandles, så det bidrager til styrkelse af det faglige samspil mellem fagene og i studieretningen. I tilrettelæggelsen af undervisningen inddrages desuden elevernes viden og kompetencer fra andre fag, som eleverne hver især har, så de bidrager til perspektivering af emnerne og belysning af fagets almendannende sider. Fransk indgår desuden i almen sprogforståelse og i de flerfaglige forløb i studieområdet, der forbereder eleverne til arbejdet med studieområdeprojektet.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

Gennem individuel vejledning og brug af test, screening og selvevaluering får eleverne undervejs i det samlede forløb en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt. Der inddrages aktiviteter, som stimulerer den individuelle og fælles refleksion over udbyttet af undervisningen. Elevernes mundtlige og skriftlige kompetencer samt deres viden, kundskaber og færdigheder i relation til kulturelle, historiske samt erhvervs- og samfundsmæssige forhold evalueres løbende. Grundlaget for evalueringen skal være de faglige mål.

Evalueringen skal følges af klare anvisninger på, hvordan eleverne kan forbedre sig.

4.2. Prøveformer

Der afholdes en centralt stillet skriftlig prøve og en mundtlig prøve.

Den skriftlige prøve

Grundlaget for den skriftlige prøve er en todelt centralt stillet opgave. Prøvens varighed er fem timer. Under første delprøve må hjælpemidler ikke benyttes. Efter højst halvanden time afleveres besvarelsen af første del af opgavesættet, og herefter må alle hjælpemidler benyttes til besvarelse af anden del af opgavesættet.

Den mundtlige prøve

Prøven har en eksaminationstid på ca. 30 minutter. Der gives 60 minutters forberedelsestid.

Prøven består af en præsentation på fransk af en ukendt, ubearbejdet fransksproget tekst med et omfang på ca. to normalsider. Teksten forsynes med en introduktion og en kort instruks på fransk, der angiver, hvordan eksaminanden skal arbejde med teksten. Teksten glosseres under hensyntagen til niveau og sværhedsgrad. Teksten skal have tilknytning til et af de studerede emner. Det studerede emne inddrages i præsentationen, som efterfølges af en uddybende perspektiverende samtale. De emner, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen dække de faglige mål og kernestoffet.

Prøvematerialet må anvendes højst tre gange på samme hold.

En normalside er for prosa 2400 enheder (antal anslag inklusive mellemrum), for lyrik 30 verslinjer og for afspillet tekst ca. tre minutter.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1.

Ved den skriftlige prøve lægges der vægt på, at eksaminanden kan uddrage det væsentlige af det udleverede tekstmateriale, udtrykke sig skriftligt på et sammenhængende fransk, besvare en opgave, disponere og fremstille et indhold klart og selvstændigt på en måde, der svarer til emnets karakter og opgavens stilleje. Eksaminanden skal endvidere kunne vise sikkerhed i den relevante morfologi og syntaks og beherske et alment ordforråd samt idiomatik. Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering.

Ved den mundtlige prøve lægges der vægt på, at eksaminanden på fransk kan præsentere og perspektivere det ukendte tekstmateriale og inddrage relevante elementer af fransk og frankofon kultur, litteratur, historie, erhverv og samfund fra det studerede emne. Endvidere lægges der vægt på samtalefærdighed og tekstforståelse.

Sammenhængende sprogbrug er vigtigere end korrekthed i detaljen. Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering.

Ved prøve, hvor faget indgår i fagligt samspil med andre fag, lægges der vægt på eksaminandens evne til at behandle problemstillinger i samspil med andre fag og til at demonstrere viden om fagets identitet og metoder.

Bilag 33

Fransk fortsættersprog B – hhx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Fransk er et videns- og kundskabsfag, et færdighedsfag og et kulturfag, der har fokus på tilegnelse af interkulturel kommunikativ kompetence. Disse sider af faget er ligeværdige, betinger gensidigt hinanden og sikrer faglig dybde. Fagets centrale arbejdsområde er det franske sprog, dels som alment og erhvervsmæssigt kommunikationsmiddel i europæiske og globale sammenhænge, dels som erkendelsesmiddel og som genvej til forståelse af andre sprog og kulturer. Fagets arbejdsområde er sprog, kultur samt erhvervs- og samfundsforhold i Frankrig og andre franskprogede områder.

1.2. Formål

Faget fransk bidrager til, at eleverne udvikler deres evne til at kommunikere på fransk. Studiet af franskproget litteratur og kultur giver viden om og indsigt i franskprogede samfund og kulturer samt forståelse for en globaliseret og digitaliseret verden. Faget udvikler elevernes forståelse for den franske kulturs placering i de europæiske hovedstrømninger samt elevernes sans for den æstetiske dimension i fagets udtryksformer.

Undervisningen i fagets forskellige discipliner udvikler elevernes sproglige og kulturelle viden samt demokratiske bevidsthed og bidrager dermed både til studie- og karrierekompetence og til elevernes almene dannelse. Gennem arbejdet med sproget opnår eleverne viden, kundskaber og færdigheder i relation til kulturelle, historiske samt erhvervs- og samfundsmæssige forhold i de franskprogede områder.

Endelig sætter franskfaget eleverne i stand til at reflektere over egen kultur i mødet med franskprogede kulturer.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

- forstå hovedpunkterne, når der tales fransk om kendte såvel som almene emner, formidlet gennem forskellige medier
- læse og forstå ubearbejdede franskprogede fiktive og ikke-fiktive tekster
- deltage i samtale og diskussion på et klart og nogenlunde flydende fransk om kendte og almene emner, herunder beskrive oplevelser og begivenheder samt begrunde og forklare holdninger
- præsentere og redegøre for kendte problemstillinger på et klart og nogenlunde flydende fransk
- udtrykke sig skriftligt på et ukompliceret og sammenhængende fransk, herunder skrive kortere tekster af erhvervsrelateret karakter
- analysere og fortolke franskprogede tekster inden for forskellige genrer samt sætte den enkelte tekst ind i kulturelle, interkulturelle, historiske og samfundsmæssige sammenhænge
- perspektivere den erhvervede viden om franske og frankofone samfunds-, erhvervs- og kulturforhold til andre samfunds-, erhvervs- og kulturforhold
- behandle problemstillinger i samspil med andre fag
- demonstrere viden om fagets identitet og metoder
- benytte viden om, hvordan man lærer fremmedsprog, i det daglige arbejde.

2.2. Kernestof

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

- de grundlæggende principper for sprogets opbygning og anvendelse, både vedrørende samtalers og teksters struktur og vedrørende den relevante syntaks og morfologi
- et alment og erhvervsmæssigt ordforråd og idiomatik til brug for mundtlig og skriftlig kommunikation med særligt fokus på de studerede emner
- de grundlæggende elementer i fransk udtale og intonation, receptivt såvel som produktivt
- aktuelle mundtlige og skriftlige fiktive og ikke-fiktive tekster fra Frankrig og andre frankofone områder
- centrale sider af Frankrigs og andre frankofone landes samfund og erhverv

- historiske, kulturelle og interkulturelle forhold, der har relevans for de studerede emner
- aktuelle forhold i franskprogede områder med hovedvægt på Frankrig
- virksomhedskultur samt intern og ekstern kommunikation i de franskprogede områder
- fagets centrale hjælpemidler, herunder hensigtsmæssig anvendelse af digitale hjælpemidler.

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof består af forskellige kulturelle, litterære, erhvervs- og samfundsmæssige tekster, som har udgangspunkt i den frankofone verden, og er ikke nødvendigvis en del af emnelæsningen. Det skal uddybe og perspektivere kernestoffet samt udvide den faglige horisont, så eleverne opfylder de faglige mål. Det supplerende stof bidrager endvidere til at styrke samspillet med andre fag.

2.4 Omfang

Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 200-300 sider.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Fagets discipliner skal opleves som en helhed, der i overensstemmelse med de faglige mål primært fokuserer på anvendelsesaspektet. Undervisningen skal give eleverne mulighed for at erhverve sig den viden om sprog, der er nødvendig for at udvikle såvel mundtlige som skriftlige kommunikative kompetencer. Centralt i undervisningen står elevernes mulighed for egen sprogproduktion og udfoldelse i forhold til de faglige mål. Sammenhængende sprogbrug prioriteres højere end sproglig præcision.

Lytte-, læse- og kommunikationsstrategier skal give eleverne redskaber til at kunne igangsætte og opretholde kommunikation.

Grammatik, tekstanalyse og fremmedsprogstilegnelse inddrages i relevant omfang og under hensyntagen til den faglige progression. Eleverne trænes i at anvende fagets hjælpemidler hensigtsmæssigt.

Undervisningen foregår i størst muligt omfang på fransk.

3.2. Arbejdsformer

Centralt i undervisningen står den faglige progression. Arbejdet organiseres hovedsageligt gennem seks til otte emner, og det sikres, at de faglige mål integreres i dette arbejde. Emnerne organiseres med udgangspunkt i en eller flere kernetekster samt flere supplerende tekster. Forskellige genrer og teksttyper indgår i alle emner. Gennem arbejdet med emnerne styrkes elevernes interkulturelle forståelse.

Arbejdsformer og metoder varieres og tilpasses de faglige mål, som der arbejdes hen imod i det pågældende emne. Undervisningen tilrettelægges med progression i valget af arbejdsformer og metoder, så eleverne opnår studiekompetence og selvstændighed i arbejdet. Der indgår arbejdsformer, som udvikler elevernes kommunikative kompetencer, evnen til at læse og forstå tekster samt udvikler evnen til at fremlægge et givent emne. Forståelse af talt fransk sikres ved, at eleverne hører sproget formidlet gennem forskellige medier.

Arbejdet med kultur, litteratur, samfunds- og/eller erhvervsmæssige forhold i Frankrig og andre franskprogede områder integreres i arbejdet med alle emner. Der indgår arbejdsformer og opgavetyper, der udvikler elevernes innovative evner.

Skriftligt arbejde medtænkes i den daglige undervisning, dels som støttedisciplin til den mundtlige dimension, dels som en selvstændig disciplin, hvor eleverne både får lejlighed til at træne og demonstrere deres sproglige viden og kunnen og til at udvikle evnen til skriftligt at redegøre for den indholdsmæssige side. Der arbejdes både proces- og produktorienteret. Det skriftlige arbejde planlægges med progression.

3.3. It

It og elektroniske medier anvendes med det overordnede formål at fremme elevernes læringsproces og læringsresultat. Gennem it i undervisningen bruges sproget i autentiske sammenhænge, og det giver mulighed for at opleve fransk som globalt kommunikationssprog i varierede og aktuelle sammenhænge.

Digitale værktøjer støtter elevernes sprogtilegnelse, herunder også deres sprogproduktion. Elevernes evne til at søge, udvælge og formidle relevant fagligt materiale med kildekritisk bevidsthed skal udvikles, og eleverne skal opnå viden om digitale mediers betydning for kommunikation, så de kan indgå ansvarligt, kritisk og etisk bevidst i globale og digitale fællesskaber.

3.4. Samspil med andre fag

Dele af kernestof og supplerende stof skal vælges og behandles, så det bidrager til styrkelse af det faglige samspil mellem fagene og i studieretningen. I tilrettelæggelsen af undervisningen inddrages desuden elevernes viden og kompetencer fra andre fag, som eleverne hver især har, så de bidrager til perspektivering af emnerne og belysning af fagets almendannende sider. Fransk indgår desuden i almen sprogforståelse og i de flerfaglige forløb i studieområdet, der forbereder eleverne til arbejdet med studieområdeprojektet.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

Gennem individuel vejledning og brug af test, screening og selvevaluering får eleverne undervejs i det samlede forløb en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt. Der inddrages aktiviteter, som stimulerer den individuelle og fælles refleksion over udbyttet af undervisningen. Elevernes mundtlige og skriftlige kompetencer samt deres viden, kundskaber og færdigheder i relation til kulturelle, historiske samt erhvervs- og samfundsmæssige forhold evalueres løbende. Grundlaget for evalueringen skal være de faglige mål.

Evalueringen skal følges af klare anvisninger på, hvordan eleverne kan forbedre sig.

4.2. Prøveform

Der afholdes en mundtlig prøve.

Den mundtlige prøve har eksaminationstid på ca. 30 minutter. Der gives 60 minutters forberedelsestid.

1) Præsentation på fransk af en ukendt, ubearbejdet franskssproget tekst med et omfang på ca. en normalside. Teksten forsynes med en introduktion og en kort instruks på fransk, der angiver, hvordan eksaminanden skal arbejde med teksten. Teksten glosseres under hensyntagen til niveau og sværhedsgrad. Teksten skal have tilknytning til et af de studerede emner. Det studerede emne inddrages i præsentationen, som efterfølges af en uddybende perspektiverende samtale på fransk. De emner, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen dække de faglige mål og kernestoffet.

2) Samtale på fransk med udgangspunkt i et ukendt billede om almene emner.

Prøvematerialet må anvendes højst tre gange på samme hold.

En normalside er for prosa 2400 enheder (antal anslag inklusive mellemrum), for lyrik 30 verslinjer og for afspillet tekst ca. tre minutter.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1.

Der lægges vægt på, at eksaminanden på fransk kan præsentere og perspektivere det ukendte tekstmateriale og inddrage relevante elementer af fransk og frankofon kultur, litteratur, historie, erhverv og samfund fra det studerede emne. Endvidere lægges der vægt på samtalefærdighed og tekstforståelse.

Sammenhængende sprogbrug er vigtigere end korrekthed i detaljen. Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering.

Ved prøve, hvor faget indgår i fagligt samspil med andre fag, lægges der vægt på eksaminandens evne til at behandle problemstillinger i samspil med andre fag og til at demonstrere viden om fagets identitet og metoder.

Bilag 34

Historie B – hhx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Historie handler om fortidige forhold og beskæftiger sig med, hvorledes mennesker lever og har levet under forskellige vilkår fra middelalderens slutning og til i dag. Historie giver viden og kundskaber om fortidige begivenheder, udviklingslinjer og kontinuitet og brud i Danmark og den øvrige verden, samt hvordan fortid bruges af mennesker. Faget er centralt for elevernes almendannelse, idet det bidrager med historisk perspektiv og forståelse af nationale og internationale politiske og økonomiske problemstillinger samt udviklingen i sociale og kulturelle forhold. Historie er et humanistisk og samfundsvidenskabeligt fag.

1.2. Formål

Undervisningen i historie har som formål at udvikle elevernes historiske bevidsthed og identitet gennem forståelse af sammenhænge mellem fortid og nutid. Gennem arbejdet med historiefaglige problemstillinger af relevans for nutiden opnår eleverne historisk viden og kundskaber, og deres lyst til at stille spørgsmål til fortiden for at opnå ny erkendelse af deres samtid udvikles. Herved kvalificeres evnen til at deltage aktivt i samfundet, nationalt og globalt. Via indsigt i historisk udvikling i andre samfund skal elevernes evner til at møde andre kulturer i en verden præget af hurtig forandring styrkes. Undervisningen skal udvikle elevernes evner til at bearbejde, strukturere og vurdere forskelligartede former for historisk materiale og forskellige former for historieformidling og historiebrug, så deres evner til at arbejde innovativt med og forholde sig historisk empatisk og kritisk til nationale og globale historiefaglige problemstillinger styrkes.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

- demonstrere indsigt i udviklingen i Danmarks og verdens historie inden for de seneste ca. 500 år, herunder væsentlige begivenheder og sammenhænge mellem den nationale, europæiske og globale udvikling
- demonstrere indsigt i grundlæggende styreformer og politiske ideologier samt forholde sig reflekterende til demokratisering og menneskerettigheder i nationalt og globalt perspektiv
- analysere konflikters opståen og håndteringen af disse samt udviklingen i internationalt samarbejde
- reflektere over samspillet mellem mennesker og natur
- analysere udviklingen i den globale velstand, samhandel og magtfordeling
- skelne mellem forskellige typer af forklaringer på samfundsmæssige forandringer og reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende
- demonstrere viden om fagets identitet og metoder
- anvende historisk-kritiske tilgange til at indsamle, bearbejde og remediere forskelligartet historisk materiale og forholde sig kritisk og reflekterende til historiebrug
- formulere og formidle historiefaglige problemstillinger mundtligt og skriftligt og relatere disse til elevernes egen tid

2.2. Kernestof

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber. Kernestoffet er:

- hovedlinjer i Danmarks og verdens historie
- væsentlige nationale, regionale og globale konflikter og samarbejdsrelationer
- udviklingen i Europas position i verden
- udviklingen af demokrati, menneskerettigheder og ligestilling i nationalt og globalt perspektiv
- globalisering
- kultur i nationale og globale sammenhænge
- udviklingen i levevilkår, nationalt og globalt
- økonomisk udvikling og dennes betydning for national og global velstand
- historiebrug og formidling.

Undervisningen organiseres i seks til otte forløb. Forløbene tilrettelægges, således at mindst et forløb har hovedvægt på tiden før 1700, mindst et forløb har hovedvægt på tiden 1700-1900, mindst et forløb har hovedvægt på 1900-tallet, og mindst et forløb har hovedvægt på tiden efter 2000.

Forløbene skal til sammen rumme både dansk, europæisk og global historie.

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof skal udvælges, således at det i samarbejde med kernestoffet medvirker til opfyldelse af de faglige mål gennem fordybelse i udvalgte emner eller historiefaglige discipliner. Valg af supplerende stof vil dels afhænge af det givne forløb, dels afhænge af samspillet med andre fag.

2.4. Omfang

Kernestof og supplerende stof består af såvel historiske fremstillinger som kilder af varierende type, længde og sværhedsgrad. Det forventede omfang af det faglige stof svarer normalt til i alt 400-600 sider.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Undervisningen skal tilrettelægges med progression og tage udgangspunkt i det faglige niveau, som eleverne har opnået i grundskolen. Alle forløb tager udgangspunkt i eller relateres til nutiden, jf. periodekravene i pkt 2.2. Der arbejdes tematisk, men med sammenhæng, således at elevernes opnåelse af historiefaglig viden og kundskaber styrker deres kronologiske bevidsthed. Tilrettelæggelsen skal også sikre en styrkelse af elevernes historiske bevidsthed og en udvikling mod højere refleksionsniveauer.

Der arbejdes med forskellige materialetyper og faglige metoder. Desuden opøves eleverne i selvstændigt at formulere, bearbejde og formidle historiefaglige problemstillinger.

3.2. Arbejdsformer

Undervisningen tilrettelægges med vekslende arbejdsformer, såvel mundtlige som skriftlige, som tilgodeser udviklingen af elevernes selvstændighed, erkendelse og faglige fordybelse. Desuden arbejdes med elevernes stadig dybere forståelse af fagets metodedimension. Eleverne skal stifte bekendtskab med fagets anvendelse i det omgivende samfund, så de får konkrete erfaringer med faget i praksis. Desuden styrkes elevernes innovative tænkning, idet eleverne trænes i at kunne anvende faglig viden og faglige kundskaber og metoder som udgangspunkt for at arbejde innovativt med at besvare konkrete historiefaglige problemstillinger. Undervisningen skal underbygge og udvikle elevernes forståelse af fagets almene studiekompetencer som forberedelse på at foretage et selvstændigt og modent uddannelses- og karrierevalg. Eleverne inddrages i valg af stof og arbejdsformer. Der skal indgå læsning af tekster på engelsk samt, når det er muligt, på andre fremmedsprog.

I løbet af sidste semester af undervisningen afsættes seks til otte timer til et projektforløb, hvor eleverne individuelt udarbejder et kort skriftligt produkt af et omfang på tre til fire sider inden for et af de gennemgåede forløb. Eleven opstiller to til tre relevante problemstillinger, som danner udgangspunkt for det skriftlige produkt. Herefter indsamler og bearbejder eleven forskelligartet historiefagligt materiale som grundlag for besvarelsen af problemstillingerne. I forløbet understøtter læreren elevens arbejde gennem vejledning. Elevens indsats i projektforløbet, herunder niveauet for det skriftlige produkt, indgår i standpunktskarakteren i faget.

3.3. It

Arbejdet med it i faget skal understøtte styrkelsen af elevernes digitale kompetencer. Eleverne skal have kendskab til og kunne identificere fagligt relevante hjemmesider og opøves i at søge, indsamle og remediere historisk materiale. Desuden skal arbejdet med it bevidstgøre eleverne om god og ansvarlig web-etik, og eleverne skal opnå forståelse af, hvorledes det at indgå i og etablere digitale fællesskaber kan bidrage til kreative og nuancerede arbejdsprocesser.

3.4. Samspil med andre fag

Dele af kernestoffet og det supplerende stof skal vælges og behandles, så det kan bidrage til styrkelse af det faglige samspil i studieretningen. I tilrettelæggelsen af undervisningen inddrages desuden elevernes viden og kompetencer fra andre fag. Historie indgår desuden i studieområdet i overensstemmelse med de regler, der er beskrevet i læreplanen for dette. Som en del af studieområdet udarbejdes en individuel skriftlig rapport i dansk og historie. Gennem det faglige samspil trænes eleverne i at løse komplekse problemstillinger gennem belysning af flere fag, således at elevernes studie- og karrierekompetence styrkes.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

De faglige mål er grundlaget for den løbende evaluering af elevernes standpunkt. Elevernes kompetencer samt deres historiefaglige viden, kundskaber og færdigheder evalueres løbende, således at eleverne undervejs i det samlede forløb opnår en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt. I den forbindelse inddrages aktiviteter, som stimulerer

udviklingen af historisk bevidsthed og den individuelle og fælles refleksion over udbyttet af undervisningen. Den løbende evaluering tjener desuden til at understøtte elevernes selvevaluering og forståelse af progression i læringsprocessen.

4.2. Prøveform

Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af et ukendt materiale af et omfang på tre til fire normalsider a 2400 enheder. Prøvematerialet skal tilsammen i al væsentlighed dække de faglige mål og de gennemførte forløb. Et prøvemateriale må højst anvendes ved tre eksaminationer på samme hold. Eksaminationstiden er ca. 30 minutter. Der gives ca. 90 minutters forberedelsestid. I forberedelsestiden opstiller og besvarer eksaminanden to til tre relevante problemstillinger på baggrund af det udleverede materiale og relevant materiale fra undervisningen.

Eksaminationen tager udgangspunkt i eksaminandens besvarelse og formidling af de opstillede problemstillinger og former sig herefter som en uddybende samtale mellem eksaminand og eksaminator med udgangspunkt i fagets mål.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Bilag 35

Informatik B – hhx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1 Identitet

Informatik er et almendannende og studieforberedende it-fag. Faget tager udgangspunkt i virkelighedsnære arbejdsprocesser og it-systemer og relaterer sig dermed til virkelighedsnære forhold i samfundet. Da informatik er til stede overalt i samfundet, interagerer it-udviklingen med samfundsudviklingen og den globale udvikling i øvrigt. Informatik og dets elementer af innovation og digital dannelse er centrale for at forstå, tage stilling til og bidrage til samfundsudviklingen nationalt og globalt.

Informatiks kerne er behandling af og interaktion med digitale data. Faget beskæftiger sig med digitale data i et samspil mellem teori/model på den ene side og afprøvning/eksperiment på den anden. Informatik er et videns- og kundskabsfag samt et færdighedsfag. Disse sider af faget betinger gensidigt hinanden og sikrer faglig dybde.

Fagets genstandsområder er data, struktur, proces, model og interaktion i forbindelse med it-systemer. Faget omfatter en lang række metoder og begreber til problemløsning, modellering og udvikling, der er grundlaget for informatik. Digital dannelse er en naturlig del af dette.

1.2 Formål

Informatik bidrager til uddannelsernes overordnede formål ved at styrke elevernes generelle og specifikke kompetencer til at gennemføre en gymnasial uddannelse, valg af videregående uddannelse og fremtidig karriere.

Gennem arbejdet med informatik opnår eleverne kompetence til at arbejde systematisk og reflekteret gennem inddragelse af teori og modeldannelse på den ene side og realisering og afprøvning på den anden side.

Faget øger elevernes evne til at forholde sig til den enkeltes, uddannelsens og samfundets brug af it gennem teoretisk indsigt i og praktisk arbejde med at skabe forskellige former for it-systemer. Eleverne får herigennem indsigt i faget i forhold til egne styrker og interesser med henblik på uddannelses- og karrierevalg.

Endvidere sætter faget eleverne i stand til at redegøre for innovative it-løsninger på virkelighedsnære problemstillinger.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1 Faglige mål

Konstruktion af it-system som løsning til en problemstilling

Eleverne skal kunne

- løse et problem ved at beskrive og analysere problemet samt designe, realisere og teste et it-system gennem brugerorienterede teknikker, og reflektere over løsningen.
- behandle problemstillinger i samspil med andre fag
- demonstrere viden om fagets identitet og metoder

It-systemers og menneskelig aktivitets gensidige påvirkning

Eleverne skal kunne

- analysere og vurdere, hvordan it-systemer har betydning for og påvirker menneskelige aktiviteter samt anvende brugerorienterede teknikker til konstruktion af it-systemer

It-sikkerhed, netværk og arkitektur

Eleverne skal kunne

- redegøre for beskyttelse af egen digital identitet og egne data på internettet samt redegøre for tekniske og menneskelige aspekter af it-sikkerhed
- redegøre for-, anvende - og analysere generelle arkitekturer ved udarbejdelse af it-systemer og tilpasning af eksisterende it-systemer

Repræsentation og manipulation af data

Eleverne skal kunne

- modellere data, analysere egenskaber ved typer af data, samt udvælge og anvende forskellige typer af data i it-systemer eller udvidelser af disse

– oprette og anvende databaser i it-systemer eller udvidelser af disse

Programmering

Eleverne skal kunne

– redegøre for strukturer i programmeringssprog, modellere programmer, samt anvende programmeringsteknologier til udvikling af it-systemer

Interaktionsdesign

Eleverne skal kunne

– redegøre for og analysere udvalgte elementer i et interaktionsdesign, samt realisere udvalgte interaktionsdesign i et konkret it-system og tilpasse eksisterende design og systemer

Innovation

Eleverne skal kunne

– analysere forskellige typer af innovative it-systemer sammenholdt med egne udviklede it-systemer.

2.2 Kernestof

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

It-systemers og menneskelig aktivitets gensidige påvirkning

– it-systemer og brugeres gensidige påvirkning og konsekvens i forhold til etik og adfærd
– modellering som middel til at forstå et problemområde
– brugsmønstre til afdækning af brugertypers krav til et it-system
– arbejdsformer i udviklingsarbejdet
– brugertest til kvalitetssikring af et it-system i forhold til brugertypers krav

It-sikkerhed, netværk og arkitektur

– Internettets teknologi og sikre kommunikationsformer
– client-server arkitektur
– trelagsarkitektur

Repræsentation og manipulation af data

– abstraktion og strukturering, begrebs- og datamodeller
– data og datatypers repræsentation og manipulation
– E/R-modeller
– relationelle databaser

Programmering

– funktioner
– variable, sekvenser, løkker og forgreninger
– tekstbaseret programmering

Interaktionsdesign

– design af en brugergrænseflade og den tilhørende interaktion
– prototyper til i samarbejde med brugerne at udvikle it-systemets interaktionsdesign
– principper for interaktionsdesign
– modellering af interaktion mellem it-systemet og omgivelserne

Innovation

– eksempler på og kategorisering af innovative it-systemer.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet.

I forhold til de faglige samspil med de øvrige fag i uddannelsen vælges der supplerende stof med henblik på at bibringe faglig fordybelse og styrke toningen af kernestoffet. Dele af det supplerende stof vælges i samarbejde med eleverne, når det er muligt.

Hvor faget indgår som studieretningsfag, skal dele af det supplerende stof tilpasses de temaer, som behandles i studieretningen.

Der skal indgå materiale på engelsk samt, når det er muligt, på andre fremmedsprog

2.4 Omfang

Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 200-350 sider.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Undervisningen organiseres omkring flere temaer og projekter. Disse vælges, så de tilsammen dækker kernestof og supplerende stof, med henblik på at der er en klar progression i arbejdet med de faglige mål.

Undervisningen tilrettelægges ved brug af anerkendte didaktiske principper, herunder 'use-modify-create'-progression fra at anvende udleverede it-systemer til at modificere disse for til sidst selvstændigt at skabe (nye dele af) it-systemer; 'Stepwise Improvement', som teknik til trinvis, iterativ og systematisk udvikling af it-systemer og 'Worked Examples' (kombineret med 'faded guidance'), til illustration af eksemplariske løsningsprocesser.

Undervisningsformen differentieres således, at alle elever udvikler sig i undervisningsforløbet. Der veksles mellem overbliksskabende forløb, eksperimenter, øvelser og projekter.

3.2 Arbejdsformer

I undervisningen er projektarbejdsformen fremtrædende. Arbejdet kan foregå både i grupper og individuelt.

Mindst et af projekterne i undervisningen skal tilrettelægges, så elevernes innovative kompetencer udvikles. Således skal eleverne løse et konkret og virkelighedsnært problem, eller dele heraf, ved anvendelse af faglig viden og metoder. Løsningsforslaget skal være et værdiskabende it-system, der præsenteres og evalueres.

Undervisningen tilrettelægges om muligt med udadrettede aktiviteter og/eller i samarbejde med eksterne parter, som eksemplificerer fagets anvendelses - og karrieremuligheder.

Den enkelte elev dokumenterer løbende sin faglige udvikling i en logbog. Dokumentationen i logbogen kan have form af f.eks. it-systemer, noter, synopser, journaler, programbeskrivelser og rapporter.

I den afsluttende periode af undervisningen afsættes 20 timers undervisningstid til at eleverne med vejledning fra læreren, udarbejder et eksamensprojekt i grupper på to til tre. Hvor dette ikke er muligt eller ønskeligt, kan man lade eleverne arbejde individuelt. Projektet skal være inden for rammerne af et projektoplæg stillet af skolen, og projektbeskrivelsen skal godkendes af skolen. Gruppen udarbejder eksamensprojektet bestående af et it-system og en skriftlig rapport som dokumentation af udviklingsprocessen. Omfanget af dokumentationen er maksimalt fem normalsider per elev. Eksamensprojektet indgår i grundlaget for den afsluttende standpunktskarakter, hvis der gives en sådan, og udgør grundlaget for prøven.

Afleveringstidspunktet skal normalt være senest en uge før eksamensperiodens begyndelse. Det afsluttende eksamensprojekt er forinden prøven ikke rettet og kommenteret af eksaminator.

3.3 It

Gennem arbejdet med udvikling af it-systemer i faget opnås såvel specifikke faglige digitale kompetencer som almene digitale kompetencer, hvilket er fagets bidrag til uddannelsernes overordnede krav om digital dannelse.

- I arbejdet med stof om konkrete teknologier og standardiseringer skal eleverne anvende originale kilder (eksempelvis dokumentation af programmeringssprog, data og diagrammer).
- Eleverne skal arbejde med digital dokumentation af deres it-systemer, eksempelvis med kommentarer i programmeringskoden og modeller.
- Eleverne skal arbejde med forskellige udtryksformer via digitale medier, såsom videopræsentationer, websider mm.
- Eleverne skal gennem arbejdet med udvikling af it-systemer trænes i at reflektere over, hvordan relevante it-værktøjer udvælges og benyttes.

3.4 Samspil med andre fag

Dele af kernestof og supplerende stof skal vælges og behandles, så det kan bidrage til styrkelse af det faglige samspil mellem fagene. I tilrettelæggelsen af undervisningen inddrages elevernes viden og kompetencer fra andre fag, som eleverne hver især har, så de bidrager til perspektivering af temaer og belysning af fagets almen dannende sider. Når faget indgår i flerfaglige forløb lægges der vægt på, at eleverne får mulighed for løbende at reflektere over, hvordan deres valg og behandling af viden og metoder fra de indgående fag påvirker kvaliteten af den flerfaglige problemløsning.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

Eleverne udarbejder i undervisningsperioden et antal it-systemer med tilhørende dokumentation. Eleven samler noter, produkter og dokumentationer i sin logbog, som anvendes i forbindelse med elevens selvevaluering og den fremadrettede, evaluering ved samtaler med og feedback fra læreren. Evalueringen skal give en individuel vurdering af niveauet for - og udviklingen af elevens faglige standpunkt i forhold til opfyldelse af de faglige mål.

4.2. Prøveformer

Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af eksaminandens eksamensprojekt, jf. pkt. 3.2, og en opgave med tilhørende bilag, tildelt ved lodtrækning

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter. Der gives ca. 60 minutters forberedelsestid.

Opgaverne, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen dække de faglige mål.

Den enkelte opgave må højst anvendes to gange på samme hold.

Eksaminationen er individuel. Eksaminationen tager udgangspunkt i eksaminandens præsentation af eksamensprojektet. Eksaminationen former sig derefter som en samtale mellem eksaminand og eksaminator med udgangspunkt i opgaven.

Opgaverne med bilag, samt en fortegnelse over eksamensprojekt- beskrivelserne, sendes til censor forud for prøvens afholdelse.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1.

Ved prøve, hvor faget indgår i fagligt samspil med andre fag, lægges der vægt på, at eksaminanden kan

- demonstrere viden om fagets identitet og metoder
- behandle problemstillinger i samspil med andre fag

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens mundtlige præstation.

Bilag 36

Informatik C – hhx, htx, stx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1 Identitet

Informatik er et almendannende og studieforberedende it-fag. Faget tager udgangspunkt i virkelighedsnære arbejdsprocesser og it- systemer og relaterer sig dermed til virkelighedsnære forhold i samfundet. Da informatik er til stede overalt i samfundet, interagerer it-udviklingen med samfundsudviklingen og den globale udvikling i øvrigt. Informatik og dets elementer af innovation og digital dannelse er centrale for at forstå, tage stilling til og bidrage til samfundsudviklingen nationalt og globalt.

Informatiks kerne er behandling af- og interaktion med digitale data. Faget beskæftiger sig med digitale data i et samspil mellem teori/model på den ene side og afprøvning/eksperiment på den anden. Informatik er et videns- og kundskabsfag samt et færdighedsfag. Disse sider af faget betinger gensidigt hinanden og sikrer faglig dybde.

Fagets genstandsområder er data, struktur, proces, model og interaktion i forbindelse med it-systemer. Faget omfatter en lang række metoder og begreber til problemløsning, modellering og udvikling, der er grundlaget for informatik. Digital dannelse er en naturlig del af dette.

1.2 Formål

Informatik bidrager til uddannelsernes overordnede formål ved at styrke elevernes generelle og specifikke kompetencer til at gennemføre en gymnasial uddannelse, valg af videregående uddannelse og fremtidig karriere.

Gennem arbejdet med informatik opnår eleverne kompetence til at arbejde systematisk og reflekteret gennem inddragelse af teori og modeldannelse på den ene side og realisering og afprøvning på den anden side.

Faget øger elevernes evne til at forholde sig til den enkeltes, uddannelsens og samfundets brug af it gennem teoretisk indsigt i og praktisk arbejde med at skabe forskellige former for it-systemer. Eleverne får herigennem indsigt i faget i forhold til egne styrker og interesser med henblik på uddannelses- og karrierevalg.

Endvidere sætter faget eleverne i stand til at redegøre for innovative it-løsninger på virkelighedsnære problemstillinger.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1 Faglige mål

Konstruktion af it-system som løsning til en problemstilling

Eleverne skal kunne

- løse et mindre problem ved at beskrive problemet, samt designe, realisere og afprøve et it-system gennem brugerorienterede teknikker
- behandle problemstillinger i samspil med andre fag
- demonstrere viden om fagets identitet og metoder

It-systemers og menneskelig aktivitets gensidige påvirkning

Eleverne skal kunne

- give eksempler på, hvordan it-systemer har betydning for og påvirker menneskelige aktiviteter

It-sikkerhed, netværk og arkitektur

Eleverne skal kunne

- redegøre for beskyttelse af egen digital identitet og egne data på internettet samt redegøre for tekniske og menneskelige aspekter af it-sikkerhed
- redegøre for generelle principper bag it-systemers arkitekturer ved udarbejdelse af it-systemer og tilpasning af eksisterende it-systemer

Repræsentation og manipulation af data

Eleverne skal kunne

- modellere data samt redegøre for udvalgte typer af data og anvende disse i simple it-systemer eller udvidelser af disse
- redegøre for hvordan data kan organiseres i databaser og hvordan databaser anvendes i IT-systemer

Programmering

Eleverne skal kunne

- identificere basale strukturer i programmeringssprog, modellere programmer og anvende programmering til udvikling af simple it-systemer

Interaktionsdesign

Eleverne skal kunne

- redegøre for udvalgte elementer i et interaktionsdesign, samt realisere udvalgte interaktionsdesign i et konkret it-system og tilpasse eksisterende design og systemer

Innovation

Eleverne skal kunne

- redegøre for innovative it-systemer sammenholdt med egne udviklede it-systemer.

2.2 Kernestof

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

It-systemers og menneskelig aktivitets gensidige påvirkning

- it-systemer og brugeres gensidige påvirkning i forhold til etik og adfærd
- modellering som middel til at forstå et problemområde
- brugsmønstre til afdækning af brugertypers krav til et it-system
- brugertest til kvalitetssikring af et it-system i forhold til brugertypers krav

It-sikkerhed, netværk og arkitektur

- Internettets teknologi og sikre kommunikationsformer
- client-server arkitektur

Repræsentation og manipulation af data

- abstraktion og strukturering, begrebs- og datamodeller
- data og datatypers repræsentation og manipulation
- databasers anvendelse og simple databaseforespørgsler

Programmering

- funktioner
- variable, sekvenser, løkker og forgreninger

Interaktionsdesign

- design af en brugergrænseflade og den tilhørende interaktion
- prototyper til i samarbejde med brugerne at udvikle it-systemets interaktionsdesign
- principper for interaktionsdesign

Innovation

- eksempler på og kategorisering af innovative it-systemer.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet.

I forhold til de faglige samspil med de øvrige fag i uddannelsen vælges der supplerende stof med henblik på at bibringe faglig fordybelse og styrke toningen af kernestoffet. Dele af det supplerende stof vælges i samarbejde med eleverne, når det er muligt.

Der kan indgå materiale på engelsk samt, når det er muligt, på andre fremmedsprog.

2.4 Omfang

Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 90-150 sider.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Undervisningen organiseres omkring flere temaer og projekter. Disse vælges, så de tilsammen dækker kernestof og supplerende stof, med henblik på at der er en klar progression i arbejdet med faglige mål.

Undervisningen tilrettelægges ved brug af anerkendte didaktiske principper, herunder 'use-modify-create'-progression fra at anvende udleverede it-systemer til at modificere disse, for til sidst selvstændigt at skabe (nye dele af) it-systemer; 'Stepwise Improvement', som teknik til trinvis, iterativ og systematisk udvikling af it-systemer og 'Worked Examples' (kombineret med 'faded guidance'), til illustration af eksemplariske løsningsprocesser.

Undervisningsformen differentieres således, at alle elever udvikler sig i undervisningsforløbet. Der veksles mellem overbliksskabende forløb, eksperimenter, øvelser og projekter.

3.2 Arbejdsformer

I undervisningen er projektarbejdsformen fremtrædende. Arbejdet kan foregå både i grupper og individuelt.

Mindst et af projekterne i undervisningen skal tilrettelægges, så elevernes innovative kompetencer udvikles. Således skal eleverne give forslag til løsning af et mindre konkret og virkelighedsnært problem ved anvendelse af faglig viden og metoder. Løsningsforslaget skal være et værdiskabende it-system, der præsenteres og evalueres.

Undervisningen tilrettelægges om muligt med udadrettede aktiviteter og/eller i samarbejde med eksterne parter, som eksemplificerer fagets anvendelses - og karrieremuligheder.

Den enkelte elev dokumenterer løbende sin faglige udvikling i en logbog. Dokumentationen i logbogen kan have form af f.eks. it-systemer, noter, synopser, journaler, programbeskrivelser og rapporter.

3.3 It

Gennem arbejdet med udvikling af it-systemer i faget opnås såvel specifikke faglige digitale kompetencer som almene digitale kompetencer, hvilket er fagets bidrag til uddannelsernes overordnede krav om digital dannelse.

- I arbejdet med stof om konkrete teknologier og standardiseringer skal eleverne anvende originale kilder (eksempelvis dokumentation af programmeringssprog, data og diagrammer).
- Eleverne skal arbejde med digital dokumentation af deres it-systemer, eksempelvis med kommentarer i programmeringskoden og modeller.
- Eleverne skal arbejde med forskellige udtryksformer via digitale medier, såsom videopræsentationer, websider mm.
- Eleverne skal gennem arbejdet med udvikling af it-systemer trænes i at reflektere over, hvordan relevante it-værktøjer udvælges og benyttes.

3.4 Samspil med andre fag

Dele af kernestof og supplerende stof skal vælges og behandles, så det kan bidrage til styrkelse af det faglige samspil mellem fagene og i studieretningen. I tilrettelæggelsen af undervisningen inddrages elevernes viden og kompetencer fra andre fag, som eleverne hver især har, så de bidrager til perspektivering af temaer og belysning af fagets almendannende sider. Når faget indgår i flerfaglige forløb, lægges der vægt på, at eleverne får mulighed for løbende at reflektere over, hvordan deres valg og behandling af viden og metoder fra de indgående fag påvirker kvaliteten af den flerfaglige problemløsning.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

Eleverne udarbejder i undervisningsperioden et antal it-systemer med tilhørende dokumentation. Eleven samler noter, produkter og dokumentation i sin logbog, som anvendes i forbindelse med elevens selvevaluering og den fremadrettede evaluering ved samtaler med og feedback fra læreren. Evalueringen skal give en individuel vurdering af niveauet for - og udviklingen af elevens faglige standpunkt i forhold til opfyldelse af de faglige mål.

4.2. Prøveformer

Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af en opgave, hvor der skal udvikles et it-system eller en del af et sådant. Opgaverne fordeles ved lodtrækning. Tidskrævende dele af opgaven løses kun i skitseform.

Eksaminationstiden er ca. 24 minutter. Der gives ca. 24 timers forberedelsestid, dog ikke mindre end 24 timer, hvor eksaminanderne arbejder i grupper på to til tre. Hvor dette ikke er muligt eller ønskeligt, kan man lade eksaminanderne arbejde individuelt.

Opgaverne, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen dække de faglige mål.

Den enkelte opgave må højst anvendes to gange på samme hold. Eksaminationen er individuel. Eksaminationen indledes med eksaminandens præsentation af opgaveløsningen og former sig derefter som en samtale mellem eksaminand og eksaminator med udgangspunkt i opgaven.

Opgaverne og bilag sendes til censor forud for prøvens afholdelse.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1.

Ved prøve, hvor faget indgår i samspil med andre fag, lægges der vægt på, at eksaminanden kan

- demonstrere viden om fagets identitet og metoder
- behandle problemstillinger i samspil med andre fag

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens mundtlige præstation.

Bilag 37

International økonomi A – hhx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

International økonomi er et samfundsvidenskabeligt fag, der omhandler viden, kundskaber og færdigheder om den samfundsøkonomiske udvikling set i et nationalt, et europæisk og et globalt perspektiv.

Faget har et primært makroøkonomisk fokus, der behandler konjunkturudvikling, vækst, globalisering samt virkningen af økonomisk politik i relation til samfundsøkonomiske nøgletal. Faget har endvidere et mikroøkonomisk fokus, der tager afsæt i husholdningers og virksomheders beslutninger og beslutningernes samfundsøkonomiske virkning. Ved at forbinde den aktuelle samfundsøkonomiske udvikling med økonomiske begreber kvalificeres elevernes standpunkter, handlemuligheder og viden, og eleverne opnår faglig fordybelse, almendannelse og studiekompetence. Faget beskæftiger sig med samfundsøkonomiske undersøgelser og økonomisk metode, med fokus på samspillet mellem økonomiske data og økonomisk teori.

1.2. Formål

Formålet med faget er, at eleverne udvikler deres samfundsforståelse og deres evne til at forholde sig analytisk og reflekterende til økonomiske og politiske beslutninger, til den økonomiske udvikling og til anvendt videnskabelig viden. Eleverne skal udvikle deres evne til at deltage i den offentlige debat og forstå, hvorfor forskellige aktører har forskellige vurderinger. Eleverne skal udvikle deres viden, kundskaber og færdigheder samt metodiske og innovative kompetencer for at kunne analysere og vurdere samfundsøkonomiske problemstillinger i og mellem det nationale, det europæiske og det globale perspektiv. Undervisningen skal endelig bidrage til udviklingen af elevernes evne til at fremskaffe, producere og anvende viden i overensstemmelse med god akademisk praksis.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

- afgøre, hvilke forhold der har betydning for den samfundsøkonomiske udvikling set i et nationalt, et europæisk og et globalt perspektiv og derigennem demonstrere viden om fagets identitet og metoder
- identificere, formulere og behandle de samfundsøkonomiske udfordringer, der knytter sig til samfundets økonomiske ubalancer og den økonomiske vækst
- anvende samfundsøkonomisk teori, modeller og empiri til undersøgelse af de samfundsøkonomiske udfordringer
- udarbejde et samfundsøkonomisk ræsonnement, herunder kunne forklare sammenhænge mellem en række samfundsøkonomiske forhold med udgangspunkt i empiriske data
- indsamle, bearbejde og præsentere samfundsøkonomiske informationer til brug for undersøgelser, vurdere informationernes troværdighed og relevans, samt udvikle og vurdere innovative løsninger, herunder i samspil med andre fag
- fortolke og formidle viden om nationale og internationale samfundsøkonomiske forhold
- udvælge og anvende relevante matematiske og statistiske redskaber og it-værktøjer.

2.2. Kernestof

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

- virksomheders og husholdningers beslutninger på markedet
- markedsefficiens, miljø, og politiske indgreb
- arbejdsmarkedet
- økonomiske delsektorer og samspillet mellem dem
- makroøkonomiske nøgletal
- indkomstdannelse og konjunkturudvikling
- vækst og udviklingsøkonomi
- økonomisk politik og økonomiske skoler: vækst, ubalancer, afvejninger og effekter

- velfærdsmodeller
- globalisering, klima, handel, arbejdsdeling og ulighed
- internationalt økonomisk samarbejde, herunder samarbejde i EU
- komparative, kvalitative og kvantitative metoder, herunder matematisk analyse
    - Beregning og fortolkning af vækstrater, andele og indeks
    - Brug af lineære funktioner
    - Simpel databehandling i regneark
    - Fortolkning af resultater fra statistiske analyser.

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof skal udvælges, således at det medvirker til at perspektivere og uddybe kernestoffet og dermed medvirker til at opfylde de faglige mål. Eleverne vælger desuden selv supplerende stof i forbindelse med selvstændige undersøgelser. Det supplerende stof omfatter nationalt og globalt, aktuelt eller historisk, samfundsøkonomisk stof, typisk avisartikler, tv-udsendelser eller hjemmesider.

2.4 Omfang

Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 450-600 sider.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Undervisningen tager afsæt i et induktivt princip, hvorunder selvstændige økonomiske undersøgelser med udgangspunkt i selvvalgte problemstillinger i længere projektforløb, indenfor det samfundsøkonomiske område, har en væsentlig plads. Den deduktive undervisningsmetode anvendes typisk ved introduktioner af teorier, modeller og metoder og efterfølgende opsamlinger af stof.

Eleverne skal træne fagets kompetencer ved at gennemføre situationsbestemte undersøgelser for interessenter som et ministerium, en offentlig/privat/international organisation og dernæst formidle resultaterne. Dette skal desuden bidrage til at understøtte og udbygge elevernes viden om videreuddannelse inden for økonomi, og hvilke arbejdsopgaver økonomer har.

3.2. Arbejdsformer

Der bruges varierende arbejdsformer som selvstændigt arbejde, vejledning, gruppeundervisning og klasseundervisning.

Disse arbejdsformer skal understøtte elevernes viden, kundskaber og færdigheder til brug for arbejdet med undersøgelser.

Eleverne udvikler deres viden, kundskaber, færdigheder og får kompetencer ved at gennemføre undersøgelser, som skal omfatte problemformulering og økonomisk metode. Eleverne skal herefter arbejde med de økonomiske kompetencer ved at gennemføre kildekritisk datafremskaffelse og med relevant brug af tekster og tabeller på fremmedsprog. Dernæst gennemføres dataanalyse og i forlængelse heraf diskussion af sammenhænge samt forslag til og refleksion over løsninger.

Det skriftlige arbejde skal planlægges, så der er progression og sammenhæng til skriftligt arbejde i de øvrige fag. I løbet af det samlede forløb i faget udarbejdes skriftlige produkter med progression. Skriftligt arbejde skal understøtte opfyldelsen af de faglige mål, herunder evnen til systematisk at formidle undersøgelser på relevante taksonomiske niveauer med anvendelse af fagets begrebsapparat.

Før eksamensprojektet skal eleverne udarbejde et antal undersøgelser og/eller problemorienterede projekter, som suppleres med de forløb, der gennemføres, når international økonomi indgår i studieområdet.

I slutningen af undervisningsperioden udmelder skolen klassens eksamenstema. Temaet skal muliggøre en bred inddragelse af kernestof og supplerende stof. Herefter udarbejder eleven i slutningen af undervisningsforløbet, individuelt eller i gruppe, et problemorienteret eksamensprojekt bestående af en undersøgelse på basis af en selvvalgt problemstilling indenfor temaet. Læreren skal godkende gruppens problemformulering i løbet af processen. Ca. 20 timer af den samlede undervisningstid bruges på eksamensprojektet.

Eksamensprojektet skal indeholde:

- problemformulering, metodiske overvejelser og behandling af gruppens/elevens egen problemformulering
- undersøgelse/løsning en på problemformuleringen med relevante taksonomiske niveauer
- anvendelse af statistik
- selvstændige beregninger.

Med henblik på den mundtlige prøve udarbejder eleven individuelt på baggrund af eksamensprojektet en synopsis, som indeholder problemformuleringen, et kort resumé, konklusioner og tilhørende refleksioner på maksimalt tre sider, og bilag på højst 10 sider. Synopsen fungerer som eksaminationsgrundlag ved prøven, jf. pkt. 4.2, og afleveres normalt en uge før eksamensperiodens begyndelse.

3.3. It

For at understøtte elevernes databehandlingskompetence og redskabskompetence integreres IT i undervisningen til brug for undersøgelser og andre typer af faglige produkter. Brug af kvantitative og kvalitative databaser til dataindsamling og brug af regnearks- og præsentationsværktøjer vil være væsentlig i international økonomi.

3.4. Samspil med andre fag

International økonomi A er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene, væsentligst gennem dets bidrag til studieområdet. Projektarbejde i faget kan være projekter gennemført i samspil med et eller flere af elevens fag i studieretningen og i studieområdet.

Dele af kernestof og supplerende stof skal vælges og behandles, så det bidrager til styrkelse af det faglige samspil mellem fagene og i studieretningen. I tilrettelæggelsen af undervisningen inddrages desuden elevernes viden, kundskaber og kompetencer fra andre fag, som eleverne har, så de bidrager til perspektivering af emnerne og belysning af fagets almendannende sider. International økonomi indgår desuden i økonomisk grundforløb. Der skal i undervisningen indgå brug af tekster på engelsk samt, når det er muligt, på andre fremmedsprog.

International Økonomi har et naturligt samspil med Matematik. Således forventes eleverne at inddrage matematik i undersøgelser. Hvis International økonomi A indgår i studieretning med matematik A gennemføres på 3. år som et af de problemorienterede projekter, et særligt forløb om brug af matematisk modelleringskompetence i forbindelse med samfundsøkonomisk analyse.

Hvis International økonomi A indgår i studieretning med sprogfag på A-niveau gennemføres et særligt forløb om brug af sprog og kvalitative undersøgelser.

4. Bedømmelse

4.1. Løbende evaluering

De faglige mål er grundlaget for den løbende evaluering af elevernes mundtlige og skriftlige standpunkt. Eleverne skal, undervejs i det samlede forløb, opnå en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt, herunder inddrages aktiviteter, der stimulerer den individuelle og fælles refleksion over udbyttet af undervisningen. Evalueringen giver en individuel vurdering af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt i forhold til de faglige mål.

Eksamensprojektet indgår i grundlaget for afgivelse af den afsluttende standpunktskarakter, men evalueres ikke overfor eleverne og bedømmes ikke særskilt forud for den mundtlige prøve.

4.2. Prøveformer

Der afholdes en centralt stillet skriftlig prøve og en mundtlig prøve.

Den skriftlige prøve

Grundlaget for den skriftlige prøve er et centralt stillet opgavesæt, hvortil der er knyttet et antal spørgsmål.

Prøvens varighed er fem en halv time.

Prøven er todelt.

Ved prøvens start udleveres alene opgaveformuleringen, som eksaminanderne i grupper eller individuelt kan benytte til forberedelse. Efter 45 minutter udleveres bilagsmaterialet. De resterende 4 timer og 45 minutter anvendes af eksaminanderne til at udforme en individuel besvarelse.

Den mundtlige prøve

Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af eksaminandens eksamensprojekt og den synopsis, eksaminanden har udarbejdet på baggrund heraf, jf. pkt. 3.2.

Eksaminandernes synopser sendes til censor forud for prøven sammen med undervisningsbeskrivelsen, der indeholder oversigt over projekter og andre undervisningsaktiviteter gennem undervisningsforløbet. Censor orienterer sig i synopsis og undervisningsbeskrivelse.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter pr. eksaminand. Der gives ingen forberedelsestid. Eksaminationen tager udgangspunkt i eksaminandens præsentation af eksamensprojektet og de faglige sammenhænge, metoder og teorier, der har været centrale for at komme frem til konklusionerne. Eksaminandens præsentation må højst fylde 10 minutter af eksaminationstiden og suppleres af uddybende spørgsmål fra eksaminator. Herefter former eksaminationen sig som en samtale mellem eksaminanden og eksaminator med udgangspunkt i eksaminandens eksamensprojekt. Der kan perspektiveres til de andre projekter eksaminanden har deltaget i.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1. Ved begge prøver gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation. Ved den mundtlige prøve er det alene eksaminandens mundtlige præstation, der indgår i bedømmelsen.

Bilag 38

International økonomi B – hhx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

International økonomi er et samfundsvidenskabeligt fag, der omhandler viden, kundskaber og færdigheder om den samfundsøkonomiske udvikling set i et nationalt, et europæisk og et globalt perspektiv.

Faget har et primært makroøkonomisk fokus, der behandler konjunkturudvikling, vækst, globalisering samt virkningen af økonomisk politik i relation til samfundsøkonomiske nøgletal. Faget har endvidere et mikroøkonomisk fokus, der tager afsæt i husholdningers og virksomheders beslutninger og beslutningernes samfundsøkonomiske virkning. Ved at forbinde den aktuelle samfundsøkonomiske udvikling med økonomiske begreber kvalificeres elevernes standpunkter, handlemuligheder og viden, og eleverne opnår faglig fordybelse, almendannelse og studiekompetence.

Faget beskæftiger sig med samfundsøkonomiske undersøgelser og økonomisk metode, med fokus på samspillet mellem økonomiske data og økonomisk teori.

1.2. Formål

Formålet med faget er, at eleverne udvikler deres samfundsforståelse og deres evne til at forholde sig analytisk og reflekterende til økonomiske og politiske beslutninger, til den økonomiske udvikling og til anvendt videnskabelig viden. Eleverne skal udvikle deres evne til at deltage i den offentlige debat og forstå, hvorfor forskellige aktører har forskellige vurderinger. Eleverne skal udvikle deres viden, kundskaber og færdigheder samt metodiske og innovative kompetencer, for at kunne analysere og vurdere samfundsøkonomiske problemstillinger i og mellem det nationale, det europæiske og det globale perspektiv. Undervisningen skal endelig bidrage til udviklingen af elevernes evne til at fremskaffe, producere og anvende viden i overensstemmelse med god akademisk praksis.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

- afgøre, hvilke forhold der har betydning for den samfundsøkonomiske udvikling set i et nationalt, et europæisk og et globalt perspektiv, og derigennem demonstrere viden og kundskaber om fagets identitet og metoder
- identificere, formulere og behandle grundlæggende samfundsøkonomiske udfordringer, der knytter sig til samfundets økonomiske ubalancer og den økonomiske vækst
- anvende simpel samfundsøkonomisk teori og empiri til undersøgelse af de samfundsøkonomiske udfordringer
- udarbejde et simpelt samfundsøkonomisk ræsonnement, herunder kunne forklare sammenhænge mellem en række samfundsøkonomiske forhold med udgangspunkt i empiriske data
- indsamle, bearbejde og præsentere samfundsøkonomiske informationer til brug for undersøgelser, vurdere informationernes troværdighed og relevans, samt udvikle og vurdere innovative løsninger, herunder i samspil med andre fag.
- fortolke og formidle viden om nationale og internationale samfundsøkonomiske forhold
- udvælge og anvende relevante matematiske og statistiske redskaber og it-værktøjer.

2.2. Kernestof

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

kernestoffet er:

- virksomheders og husholdningers beslutninger på markedet
- arbejdsmarkedet
- økonomiske delsektorer og samspillet mellem dem
- makroøkonomiske nøgletal
- vækst og konjunkturer
- økonomisk politik og økonomiske skoler: ubalancer, afvejninger og effekter
- velfærdsmodeller
- globalisering: handel, arbejdsdeling og ulighed

- økonomisk samarbejde i EU
- kvalitative og kvantitative metoder.

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof skal udvælges, således at det medvirker til at perspektivere og uddybe kernestoffet og dermed medvirker til at opfylde de faglige mål. Eleverne vælger desuden selv supplerende stof i forbindelse med selvstændige undersøgelser. Det supplerende stof omfatter nationalt og globalt, aktuelt eller historisk, samfundsøkonomisk stof, typisk avisartikler, tv-udsendelser eller hjemmesider.

2.4 Omfang

Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 300-400 sider.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Undervisningen tager afsæt i et induktivt princip, hvorunder selvstændige økonomiske undersøgelser med udgangspunkt i selvvalgte problemstillinger i længere projektforløb, indenfor det samfundsøkonomiske område, har en væsentlig plads. Den deduktive undervisningsmetode anvendes typisk ved introduktioner af teorier, modeller og metoder og efterfølgende opsamlinger af stof.

Eleverne skal træne fagets kompetencer ved at gennemføre situationsbestemte undersøgelser for interessenter som et ministerium, en offentlig/privat/international organisation og dernæst formidle resultaterne. Dette skal desuden bidrage til at understøtte og udbygge elevernes viden om videreuddannelse inden for økonomi, og hvilke arbejdsopgaver økonomer har.

3.2. Arbejdsformer

Der bruges selvstændigt arbejde, vejledning, gruppeundervisning og klasseundervisning. Disse arbejdsformer skal understøtte elevernes viden, kundskaber og færdigheder til brug for arbejdet med undersøgelser.

Eleverne udvikler deres viden, kundskaber, færdigheder og får kompetencer ved at gennemføre undersøgelser, som skal omfatte problemformulering og økonomisk metode. Eleverne skal herefter arbejde med deres kompetencer ved at gennemføre kildekritisk datafremskaffelse og med relevant brug af tekster og tabeller på fremmedsprog. Dernæst gennemføres dataanalyse og i forlængelse heraf diskussion af sammenhænge samt forslag til og refleksion over løsninger.

I løbet af det samlede forløb udarbejdes skriftlige produkter med progression i form og indhold. Det skriftlige arbejde skal planlægges, så der er progression og sammenhæng til skriftligt arbejde i de øvrige fag. Skriftligt arbejde skal understøtte opfyldelsen af de faglige mål, herunder evnen til systematisk at formidle undersøgelser på relevante taksonomiske niveauer med anvendelse af fagets begrebsapparat.

Før eksamensprojektet skal eleverne udarbejde et antal undersøgelser og/eller problemorienterede projekter, som suppleres med de forløb, der gennemføres, når international økonomi indgår i studieområdet.

I slutningen af undervisningsperioden udmelder skolen klassens eksamenstema. Temaet skal muliggøre en bred inddragelse af kernestof og supplerende stof. Herefter udarbejder eleven i slutningen af undervisningsforløbet, individuelt eller i gruppe, et problemorienteret eksamensprojekt bestående af en undersøgelse på basis af en selvvalgt problemstilling indenfor temaet. Læreren skal godkende gruppens problemformulering i løbet af processen. Ca. 20 timer af den samlede undervisningstid bruges på eksamensprojektet.

Eksamensprojektet skal indeholde:

- problemformulering, metodiske overvejelser og behandling af gruppens/elevens egen problemformulering
- undersøgelse og løsning på problemformuleringen med relevante taksonomiske niveauer
- selvstændige beregninger.

Med henblik på den mundtlige prøve udarbejder eleven individuelt på baggrund af eksamensprojektet en synopsis, som indeholder problemformuleringen, et kort resumé, konklusioner og tilhørende refleksioner på maksimalt tre sider, og bilag på højst 10 sider. Synopsen fungerer som eksaminationsgrundlag ved prøven, jf. pkt. 4.2, og afleveres normalt en uge før eksamensperiodens begyndelse.

3.3. It

For at understøtte elevernes databehandlingskompetence og redskabskompetence integreres IT i undervisningen til brug for undersøgelser og andre typer af faglige produkter. Brug af kvantitative og kvalitative databaser til dataindsamling og brug af regnearks- og præsentationsværktøjer vil være væsentlig i international økonomi.

3.4. Samspil med andre fag

International økonomi B er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene, væsentligst gennem dets bidrag til studieområdet.

Dele af kernestof og supplerende stof skal vælges og behandles, så det bidrager til styrkelse af det faglige samspil mellem fagene og i studieretningen. I tilrettelæggelsen af undervisningen inddrages desuden elevernes viden, kundskaber og kompetencer fra andre fag, som eleverne hver især har, så de bidrager til perspektivering af emnerne og belysning af fagets almendannende sider. International økonomi indgår desuden i økonomisk grundforløb.

Problemorienterede forløb og supplerende stof skal udvælges, så det bidrager til styrkelse af fagligt samspil i studieretningen.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

De faglige mål er grundlaget for den løbende evaluering af elevernes mundtlige standpunkt. Eleverne skal, undervejs i det samlede forløb, opnå en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt, herunder inddrages aktiviteter, der stimulerer den individuelle og fælles refleksion over udbyttet af undervisningen.

Evalueringen giver en individuel vurdering af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt i forhold til de faglige mål.

Eksamensprojektet indgår i grundlaget for afgivelse af den afsluttende standpunktskarakter, men evalueres ikke overfor eleverne og bedømmes ikke særskilt forud for den mundtlige prøve.

4.2. Prøveformer

Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af eksaminandens eksamensprojekt og den synopsis, eksaminanden har udarbejdet på baggrund heraf, jf. pkt. 3.2.

Eksaminandernes synopser sendes til censor forud for prøven, sammen med undervisningsbeskrivelsen der indeholder oversigt over projekter og andre undervisningsaktiviteter gennem undervisningsforløbet. Censor orienterer sig i synopsis og undervisningsbeskrivelse.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter pr. eksaminand. Der gives ingen forberedelsestid. Eksaminationen tager udgangspunkt i eksaminandens præsentation af eksamensprojektet og de faglige sammenhænge og teorier, der har været centrale for at komme frem til konklusionerne. Eksaminandens præsentation må højst fylde 10 minutter af eksaminationstiden og suppleres af uddybende spørgsmål fra eksaminator. Herefter former eksaminationen sig som en samtale mellem eksaminanden og eksaminator med udgangspunkt i eksaminandens eksamensprojekt. Der kan perspektiveres til de andre projekter eksaminanden har deltaget i.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1. Ved prøven gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens mundtlige præstation.

Bilag 39

It-A – hhx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

It-A er et almendannende og studieforberedende it-fag. Faget tager udgangspunkt i virkelighedsnære arbejdsprocesser og it-systemer og relaterer sig dermed til virkelighedsnære forhold i samfundet og forretningsverdenen. Da it er til stede overalt i samfundet, interagerer it-udviklingen med samfundsudviklingen og den globale udvikling i øvrigt. Denne udvikling afspejles i fagets forhold til innovation og digital dannelse.

It-A's kerne er behandling af og interaktion med digitale data med merkantilt sigte. Faget beskæftiger sig med digitale data i et samspil mellem teori/model på den ene side og afprøvning/eksperiment på den anden. It-A er et videns- og kundskabsfag samt et færdighedsfag. Disse sider af faget betinger gensidigt hinanden og sikrer faglig dybde.

Fagets genstandsområder er data, struktur, proces, model og interaktion i forbindelse med it-systemer. Faget beskæftiger sig ligeledes med forretningsmæssige problemstillinger med hensyn til digitalisering, forandringsledelse og it governance. Faget omfatter en lang række metoder og begreber til problemløsning, modellering og udvikling, der er grundlaget for It-A, og digital dannelse er en naturlig del af dette.

1.2. Formål

It-A bidrager til uddannelsernes overordnede formål ved at styrke elevernes generelle og specifikke kompetencer til at gennemføre en gymnasial uddannelse, valg af videregående uddannelse og fremtidig karriere.

Gennem arbejdet med It-A opnår eleverne kompetence til at arbejde systematisk og reflekteret med it gennem inddragelse af teori og modeldannelse på den ene side og implementering og afprøvning på den anden side.

Faget øger elevernes evne til at forholde sig til den enkeltes, virksomheders, uddannelsens og samfundets brug af it gennem teoretisk indsigt i og praktisk arbejde med at skabe forskellige former for it-systemer. Eleverne får herigennem indsigt i faget i forhold til egne styrker og interesser med henblik på uddannelses- og karrierevalg.

De virkelighedsnære problemstillinger fra samfundet og forretningsverdenen, faget beskæftiger sig med, gør eleverne i stand til at identificere og redegøre for innovative it-systemer og anvende innovative udviklingsprocesser til selv at udvikle it-systemer.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Konstruktion af et it-system som løsning til et problemområde

Eleverne skal kunne

- analysere og vurdere en merkantil problemstilling og designe, realisere og teste et it-system, der løser problemet, og reflektere over løsningen
- behandle problemstillinger i samspil med andre fag
- demonstrere viden om fagets identitet og metoder

It-systemers og menneskelig aktivitets gensidige påvirkning

Eleverne skal kunne

- analysere og vurdere, hvordan it-systemer har betydning for og påvirker menneskelige aktiviteter ud fra et forretnings- og kundeperspektiv, samt udvælge og anvende brugerorienterede teknikker til konstruktion af it-systemer

Digitalisering og forretningsmodeller

Eleverne skal kunne

- analysere, hvordan digitalisering kan forandre eksisterende forretningsmodeller og skabe nye

It-sikkerhed, netværk og arkitektur

Eleverne skal kunne

- redegøre for beskyttelse af egen digitale identitet og egne data på internettet, samt redegøre for tekniske og menneskelige aspekter af it-sikkerhed
- analysere og vurdere, hvilken arkitektur, der passer bedst til udarbejdelse af konkrete it-systemer og tilpasninger af eksisterende it-systemer, for derefter at anvende arkitekturen i udviklingen af it-systemet

Repræsentation og manipulation af data

Eleverne skal kunne

- modellere, analysere og strukturere forskellige typer af data, herunder udvikle databaser, der integreres i it-systemer
- analysere, hvordan funktionaliteten kan udvides i eksisterende it-systemer ved at tilføje nye data, samt vurdere konsekvensen heraf i et forretningsmæssigt perspektiv

It governance

Eleverne skal kunne

- analysere, hvordan virksomheder skaber værdi gennem anvendelse af it med fokus på forandringsledelse og it-projektstyring, valg af standardsystemer, it-sikkerhed og digitalisering

Programmering

Eleverne skal kunne

- anvende, analysere, modellere og vurdere strukturer i programmeringssprog og programmeringsteknologier til udvikling af it-systemer

Interaktionsdesign

Eleverne skal kunne

- analysere og vurdere udvalgte elementer i et interaktionsdesign, samt realisere udvalgte interaktionsdesign i et konkret it-system og tilpasse eksisterende design og systemer

Innovation

Eleverne skal kunne

- analysere innovative it-systemer sammenholdt med egne udviklede it-systemer og anvende innovative udviklingsprocesser til udvikling af egne it-systemer.

2.2. Kernestof

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

It-systemers og menneskelig aktivitets gensidige påvirkning

- it-systemer og brugeres gensidige påvirkning og konsekvens i forhold til etik og adfærd
- modellering som middel til at forstå et problemområde
- brugsmønstre til afdækning af brugertypers krav til et it-system
- arbejdsformer i udviklingsarbejdet, it-systemets ibrugtagen hos brugeren og brugertest til kvalitetssikring af et it-system i forhold til brugertypers krav
- it-systemers betydning for evnen til at drive forretning

Forretningsmodeller, forandring og nyskabelse gennem digitalisering

- digitalisering, platformsøkonomi, deleøkonomi og crowd funding
- Internet of Things, blockchain teknologi, sociale medier og kunstig intelligens

It-sikkerhed, netværk og arkitektur

- Internettets arkitektur og sikre kommunikationsformer (kryptering, offentlige nøgler, signatur, certifikater)
- privacy og antivirusfirewall
- client-server og 3-lags arkitektur

Repræsentation og manipulation af data

- abstraktion og strukturering, begrebs- og datamodeller
- data og datatypers repræsentation og manipulation
- E/R modeller
- relationelle databaser
- big data og data mining

It-governance

- projektstyring og projektorganisationer
- forandringsledelse
- standardsystemer og forretningssystemer herunder ERP, CRM og CMS
- it-sikkerhed i virksomheder

Programmering

- variabler, sekvenser, selektioner, iterationer og funktioner
- algoritmer
- et eller flere tekstbaserede programmeringssprog, herunder frameworks, client- og server-side scripting

Interaktionsdesign

- design af en brugergrænseflade og den tilhørende interaktion
- prototyper til i samarbejde med brugerne at udvikle it-systemets interaktionsdesign
- principper for interaktionsdesign
- markup sprog
- modellering af interaktion mellem it-systemet og omgivelserne, samt interaktionsdesigns betydning for effektivitet og afsætning af produkter

Innovation

- analyse og kategorisering af innovative it-systemer
- innovative udviklingsprocesser.

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet.

I forhold til de faglige samspil med de øvrige fag i uddannelsen vælges der supplerende stof med henblik på at bibringe faglig fordybelse og styrke toningen af kernestoffet. Dele af det supplerende stof vælges i samarbejde med eleverne, når det er muligt.

Hvor faget indgår som studieretningsfag, skal det supplerende stof tilpasses de temaer, som behandles i studieretningen.

Der skal indgå materiale på engelsk samt, når det er muligt, på andre fremmedsprog.

2.4 Omfang

Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 400-700 sider.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Undervisningen organiseres omkring flere temaer og projekter. Disse vælges, så de tilsammen dækker kernestof og supplerende stof, med henblik på at der er en klar progression i arbejdet med faglige mål.

Undervisningen tilrettelægges ved brug af anerkendte didaktiske principper, herunder 'use-modify-create'-progression fra at anvende udleverede it-systemer til at modificere disse for til sidst selvstændigt at skabe (nye dele af) it-systemer; 'Stepwise Improvement', som teknik til trinvis, iterativ og systematisk udvikling af it-systemer og 'Worked Examples' (kombineret med 'faded guidance'), til illustration af eksemplariske løsningsprocesser.

Undervisningsformen differentieres således, at alle elever udvikler sig i undervisningsforløbet. Der veksles mellem overblikskabende forløb, eksperimenter, øvelser og projekter.

I takt med elevernes kompetencer udvikles, skal eleverne have større frihed til selv at styre deres projekter.

3.2. Arbejdsformer

I undervisningen er projektarbejdsformen fremtrædende. Arbejdet kan foregå både i grupper og individuelt. Eleverne skal i stor udstrækning selv styre deres egne projekter. Den enkelte elev dokumenterer løbende sin faglige udvikling i en logbog. Dokumentationen i logbogen kan have form af it-systemer, noter, synopser, journaler, programbeskrivelser og rapporter.

Flere af projekterne i undervisningen skal tilrettelægges, så elevernes innovative kompetencer udvikles. Således skal eleverne løse flere konkrete og virkelighedsnære problemer, eller dele heraf, ved anvendelse af faglig viden og metoder. Løsningsforslagene skal være en forbedring og/eller værdiskabende. Eleverne skal præsentere og evaluere løsningsforslaget.

Undervisningen tilrettelægges om muligt med udadrettede aktiviteter og/eller i samarbejde med eksterne parter, som eksemplificerer fagets anvendelses - og karrieremuligheder.

I den afsluttende periode af undervisningen afsættes 30 timers undervisningstid til, at eleverne med vejledning fra læreren udarbejder et eksamensprojekt i grupper på to til tre. Hvor dette ikke er muligt eller ønskeligt, kan man lade eleverne arbejde individuelt. Skolen definerer eksamensprojektet som en case, der skal løses via udvikling af et it-system eller dele heraf, men eleverne kan også udarbejde deres egen case. Eksamensprojektet skal i begge tilfælde godkendes af skolen. Gruppen udarbejder eksamensprojektet bestående af et it-system og en skriftlig rapport, som dokumenterer udviklingsprocessen. Omfanget af dokumentationen er maksimalt fem normalsider per elev. Eksamensprojektet indgår i grundlaget for den afsluttende standpunktskarakter og udgør grundlaget for prøven.

Afleveringstidspunktet skal normalt være senest en uge før eksamensperiodens begyndelse.

Det afsluttende eksamensprojekt er forinden prøven ikke rettet og kommenteret af eksaminator.

Efter aflevering er det tilladt for eleverne at videreudvikle deres it-system og lade det indgå i præsentationen til eksamen.

3.3. It

Gennem arbejdet med udvikling af it-systemer i faget opnås såvel specifikke faglige digitale kompetencer som almene digitale kompetencer, hvilket er fagets bidrag til uddannelsernes overordnede krav om digital dannelse

- I arbejdet med stof om konkrete teknologier og standardiseringer skal eleverne anvende originale kilder (eksempelvis dokumentation af programmeringssprog, data og diagrammer).
- Eleverne skal arbejde med digital dokumentation af deres it-systemer, eksempelvis med kommentarer i programmeringskoden og modeller.
- Eleverne skal arbejde med forskellige udtryksformer via digitale medier, såsom videopræsentationer, websider mm.
- Eleverne skal gennem arbejdet med udvikling af it-systemer trænes i at reflektere over, hvordan relevante it-værktøjer udvælges og benyttes.

3.4. Samspil med andre fag

Dele af kernestof og supplerende stof skal vælges og behandles, så det kan bidrage til styrkelse af det faglige samspil mellem fagene og i studieretningen. I tilrettelæggelsen af undervisningen inddrages elevernes viden og kompetencer fra andre fag, som eleverne hver især har, så de bidrager til perspektivering af temaer og belysning af fagets almen dannende sider.

Når faget indgår i flerfaglige forløb samt forløb, der forbereder eleverne til arbejdet med studieområdeprojektet, lægges der vægt på, at eleverne får mulighed for løbende at reflektere over, hvordan deres valg og behandling af viden og metoder fra de indgående fag påvirker kvaliteten af den flerfaglige problemløsning.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

Eleverne udarbejder i undervisningsperioden et antal it-systemer med tilhørende dokumentation. Eleven samler produkter og dokumentation i sin logbog, som anvendes i forbindelse med elevens selvevaluering og den fremadrettede evaluering ved samtaler med - og feedback fra læreren. Evalueringen skal give en individuel vurdering af niveauet for - og udviklingen af elevens faglige standpunkt i forhold til opfyldelse af de faglige mål.

4.2. Prøveformer

Der afholdes en projektprøve på grundlag af eksaminandens eksamensprojekt, jf. pkt. 3.2.

Før prøven sender skolen et eksemplar af eksamensprojekterne til censor.

Eksaminator og censor drøfter inden prøven, hvilke problemstillinger eksaminanden skal uddybe fra eksamensprojektet.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter. Der gives ingen forberedelsestid.

Eksaminationen er individuel. Eksaminationen tager udgangspunkt i eksaminandens præsentation af eksamensprojektet suppleret med et eller flere i forvejen forberedte spørgsmål fra eksaminator.

Eksaminationen former sig derefter som en samtale mellem eksaminand og eksaminator om relevante faglige mål i forhold til eksamensprojektet.

Eksaminationstiden fordeles ligeligt mellem de to dele.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1.

Ved prøve, hvor faget indgår i fagligt samspil med andre fag, lægges der vægt på, at eksaminanden kan

- demonstrere viden om fagets identitet og metoder
- behandle problemstillinger i samspil med andre fag.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksamensprojektet og eksaminandens mundtlige præstation. Eksamensprojektet og den mundtlige præstation vægtes ligeligt.

Bilag 40

Matematik A – hhx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Faget matematik A har sin oprindelse i videnskabsfaget matematik og tager udgangspunkt i såvel en teoretisk som en anvendelsesorienteret tilgang. Faget har i hhx berøringsflader med både samfundsvidenskabelige og økonomiske fagområder. Faget bygger på abstraktion, logisk tænkning og ræsonnementer og omfatter en række metoder til modellering og problembehandling. Faget beskæftiger sig både med teoretiske og anvendelsesorienterede emner gennem opbygning af og indsigt i matematisk teori, der anvendes til modellering og løsning af teoretisk eller praktisk orienterede problemstillinger.

1.2. Formål

Gennem undervisningen skal eleverne opnå teoretisk viden og kundskaber om matematiske emner, metoder og anvendelsesområder. Herved skal eleverne blive i stand til at overskue, analysere og vurdere problemstillinger fra faget i erhvervs- eller studiemæssig sammenhæng. Eleverne skal opnå forståelse af matematikkens rolle i samfundet, herunder have kendskab til faglige metoder og tankeganges betydning for samfundsudviklingen. Gennem arbejdet med matematiske stofområder skal eleverne blive i stand til på kvalificeret måde at forholde sig til og forstå den matematisering af andre fagområder. Faget skal styrke elevens studie- og karrierekompetence.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

- redegøre for matematiske problemstillinger fra fagets indhold og i samspil med andre fag samt udvælge, anvende og vurdere metoder til løsning af disse
- anvende relevante matematiske hjælpemidler, herunder CAS og matematikprogrammer, til løsning af matematiske problemer. Endvidere kunne benytte it til beregninger og undersøgelser af udtryk, der ligger i direkte forlængelse af det i pkt. 2.2. nævnte
- genkende og skifte mellem verbale, grafiske og symbolske repræsentationer af matematiske problemstillinger fra fagets indhold, vurdere, i hvilke tilfælde de forskellige repræsentationsformer er hensigtsmæssige, samt udvælge og anvende en hensigtsmæssig repræsentationsform på en given problemstilling
- opnå fortrolighed med matematisk tankegang og ræsonnement samt gennemføre matematiske ræsonnementer og beviser
- opstille og håndtere formler, herunder oversætte mellem matematisk symbolsprog og dagligt talt eller skrevet sprog samt anvende symbolsprog, herunder variabelskift til løsning af problemer med matematisk indhold
- læse og redegøre for centralt indhold i matematiske tekster
- udvælge og gennemføre modelleringer primært inden for samfundsvidenskabelige og økonomiske fagområder ved anvendelse af variabelsammenhænge, vækstbetragtninger, statistiske databehandlinger eller finansielle modeller og have forståelse af den opstillede models begrænsninger og rækkevidde
- formidle matematiske metoder og resultater i et hensigtsmæssigt sprog
- demonstrere grundlæggende viden om fagets identitet og metoder
- behandle problemstillinger i samspil med andre fag
- beherske fagets mindstekrav.

2.2. Kernestof og mindstekrav

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

- grundlæggende regnefærdigheder; procentregning og indekstal, overslagsregning, regningsarternes hierarki, reduktion, regler for regning med potenser og rødder, logaritmer
- funktionsbegrebet; repræsentationsformer, definitions- og værdimængde, nulpunkter og fortegnsvariation, monotoniforhold og ekstrema, krumningsforhold
- grundlæggende funktionskendskab; lineære funktioner herunder stykkevist definerede funktioner, eksponentielle funktioner, andengradspolynomier samt polynomier af højere grad, logaritme- og trigonometriske funktioner samt sammensatte funktioner

- ligningsløsning; analytisk, grafisk og ved hjælp af it
- differentialregning; grænseværdi, kontinuitet, differentiabilitet, sammenhæng mellem differentialkvotient monotoniforhold og ekstrema, differentiation af sum, differens, produkt, sammensatte funktioner og konstant multipliceret med funktion, den anden afledede og konveks/konkav krumning
- finansiel regning; rente- og annuitetsregning, amortisering og restgældsbestemmelse
- integralregning: stamfunktion for polynomier og eksponentielle funktioner, ubestemte og bestemte integraler, regneregler for integration af sum, differens, konstant multipliceret med funktion samt integration ved substitution, arealer under og mellem grafer
- optimering af funktioner i to variable; lineære funktioner herunder følsomhedsanalyse, kvadratiske funktioner
- xy-plot af datamateriale samt karakteristiske egenskaber ved lineære og eksponentielle sammenhænge
- regressionsanalyse; lineær og multipel regression, korrelationskoefficient, determinationskoefficient, residualplot, konfidensinterval for parametre i regressionsmodellen
- beskrivende statistik; udtræk af data fra databaser, konstruktion af tabeller, grafisk præsentation af data, repræsentative undersøgelser, Chi-i-anden test
- grundlæggende sandsynlighedsregning; binomial- og normalfordelingen; konfidensintervaller for sandsynlighedsparameteren og for middelværdien
- differentialligningsbegrebet; eftervisning af løsning ved indsættelse, fuldstændig og partikulær løsning, løsningskurver og linjeelementernes sammenhæng med disse.

Mindstekravene tager udgangspunkt i kernestoffet og omfatter grundlæggende matematiske færdigheder og kompetencer, dvs. eleven skal kunne anvende matematiske begreber og gennemføre simple ræsonnementer, skifte mellem repræsentationer, håndtere simple matematiske problemer uden og med matematiske værktøjsprogrammer samt udøve basal algebraisk manipulation.

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne nå de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof skal udvælges, således at det medvirker til at udvide og perspektivere områder fra kernestoffet og udbygge de faglige mål, der er erhvervet herfra. Eleverne skal gennem arbejdet med det supplerende stof erkende, at matematiske tankegange og metoder kan anvendes i samspil med andre fag og opnå fortrolighed med identifikation af problemstillinger, opstilling af modeller samt løsning af disse modeller i en flerfaglig kontekst. Det supplerende stof skal på studieretningshold så vidt muligt understøtte den profil, der tegner den givne studieretning.

Der skal indgå et sammenhængende forløb i vektorregning.

Der skal indgå materiale på engelsk samt, når det er muligt, på andre fremmedsprog.

Forberedelsesmaterialet jf. pkt. 3.2 indgår som supplerende stof.

2.4 Omfang

Forventet omfang af fagligt stof er normalt svarende til 500-700 sider afhængigt af det valgte undervisningsmateriale.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Forløbet skal opleves som en helhed med et gradvist skift af fagsyn fra anvendelsesfag til videnskabsfag. Undervisningen i grundforløbet skal tilrettelægges, så der skabes en hensigtsmæssig overgang fra folkeskolens beskrivende og forklarende til gymnasiets ræsonnerende og begrundende matematikfaglige skriftlige og mundtlige aktiviteter. En del af det faglige stof, der skal behandles i grundforløbet er centralt fastlagt og omhandler lineære modeller, herunder lineære funktioner. Dette gøres til genstand for afprøvning i en screening i den afsluttende del af grundforløbet. Derfor skal der gennem forløbet ske en gradvis overgang fra hovedsageligt induktiv undervisning i starten af forløbet mod en mere deduktiv undervisning i løbet af forløbet. Det deduktive undervisningsprincip anvendes især, hvor der er fokus på at formidle fagets teori. I forløbet skal anvendes undervisningsmetoder, der sigter mod at styrke elevens faglige nysgerrighed, intuition og kreativitet, ligesom metoder, der styrker elevens faglige selvstændighed og sikkerhed, skal anvendes. Undervisningen tilrettelægges således, at de faglige mål opnås løbende samtidigt med, at grundlæggende færdigheder fastholdes med et stadigt hensyn til, at elevens evne til refleksion øges. Den enkelte elev skal udvikle sin indsigt i matematiske tankegange og ræsonnementer gennem systematisk arbejde med mundtlig og skriftlig formidling. Den enkelte elev skal have mulighed for selvstændigt at formidle faglige problemstillinger herunder fremføre faglige ræsonnementer såvel skriftligt som mundtligt. Eleven trænes i evnen til at anvende digitale muligheder hensigtsmæssigt og udfordres i forhold til global forståelse og innovativ kompetence.

Elevernes grundlæggende matematiske færdigheder skal udvikles og gøres robuste gennem eksplicit fremhævelse af relevante mindstekrav, når disse optræder i den faglige kontekst i en given undervisningssekvens.

3.2. Arbejdsformer

Gruppe-, emne- eller casearbejde skal prioriteres som arbejdsform, når eleverne arbejder med fagets undersøgende sider og anvendelser af faglige metoder og modeller. I forløb, hvor der arbejdes med opbygning af og indsigt i matematiske teoriområder, skal deduktiv undervisning prioriteres som arbejdsform.

Eleverne trænes i faglig læsning.

Der skal arbejdes systematisk med elevernes mundtlige formidling af matematiske emner, herunder elevernes selvstændige bearbejdning og præsentation af matematiske tekster.

Træning og fastholdelse af færdigheder skal ske gennem løbende arbejde med mindre træningsopgaver, multiple choice-opgaver eller tilsvarende. Der skal endvidere arbejdes med traditionelle individuelle opgaver til aflevering.

Endvidere udfærdiger eleven et antal emneopgaver, der tilsammen dækker kernestof og supplerende stof. Emneopgaverne indgår i grundlaget for den mundtlige prøve, jf. pkt. 4.2.

Afsluttende afsættes seks timers undervisningstid til en forberedelsesperiode til den skriftlige prøve i faget, jf. pkt. 4.2. hvor eleverne selvstændigt arbejder med et centralt stillet forberedelsesmateriale under vejledning.

3.3. It

Anvendelse af it-redskaber, herunder Computer Algebrac Systems, CAS, er en integreret del af matematikundervisningen. I undervisningen indgår træning i at udvælge og anvende it-, CAS og matematikprogrammer til blandt andet beregninger, symbolsk manipulation af formeludtryk, håndtering af statistisk datamateriale, grafisk repræsentation af sammenhænge, ligningsløsning, symbolsk differentiation og integration samt til løsning af differentialligninger.

CAS skal ikke blot udnyttes til at udføre de mere komplicerede symbolske beregninger, men også understøtte færdighedsindlæring og matematisk begrebsdannelse. CAS skal inddrages for bevidst at styrke elevernes kompetence til problemløsning og modellering og dermed til læring af matematik. Selvom CAS indtager en naturlig rolle i det mundtlige og det skriftlige arbejde, må brugen af CAS ikke begrænse elevens tilegnelse og besiddelse af basale færdigheder.

3.4. Samspil med andre fag

Dele af kernestof og supplerende stof skal vælges og behandles, så det kan bidrage til det faglige samspil mellem fagene og i studieretningen. I tilrettelæggelse af undervisningen inddrages elevernes viden og kompetencer fra andre fag, som eleverne hver især har, så de bidrager til perspektivering af emnerne og belysning af fagets almendannende sider. Dele af kernestoffet og det supplerende stof bør udvælges, således at de faglige mål samt de faglige kompetencer, der opnås ved arbejde med indholdet, supplerer målene fra de øvrige studieretningsfag samt de obligatoriske fag. Det supplerende stof skal derfor give mulighed for at inddrage modellerings- og anvendelsesaspektet i relation til de øvrige fag og medvirke til at perspektivere og uddybe kendskabet til fagets kernestof. Når matematik A indgår i en studieretning, skal der planlægges et fælles forløb med det andet studieretningsfag.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

Både elevernes matematikfaglige udbytte og selve undervisningen skal løbende evalueres. I evalueringen lægges vægt på undervisningens organisering, arbejdsformer og den enkelte elevs mulighed for at nå de faglige mål for forløbet gennem de valgte aktiviteter samt elevens egen indsats. Specielt skal den enkelte elevs beherskelse af mindstekravene, som de kommer til udtryk i det aktuelle emne på et givet tidspunkt i det samlede forløb til A-niveau, løbende evalueres med henblik på en eventuel særlig indsats. Der skal desuden løbende indgå en vurdering af elevens målopfyldelse som fremskridt på vej mod opfyldelsen af de overordnede faglige mål for A-niveauet.

I afslutningen af grundforløbet gennemføres en skriftlig screening med henblik på at dokumentere den enkelte elevs målopfyldelse i relation til det i grundforløbet centralt fastsatte kernestof. Til screeningen gives to timer, og eleverne skal have adgang til alle hjælpemidler, herunder matematiske værktøjsprogrammer. Opgavesættet omfatter opgaver, der afprøver den enkelte elevs matematiske færdigheder og kompetencer med henblik på at kunne honorere relevante mindstekrav og kunne gennemføre matematik på C-, B- eller A-niveau.

Gennem såvel individuel som gruppevis vejledning og formativ evaluering, arbejdet med traditionelle opgaver, emneopgaver, projektrapporter, caseopgaver, faglige samspil samt brug af test, herunder test til selvevaluering, skal eleverne opnå en klar opfattelse af det aktuelle niveau for og udviklingen i deres faglige standpunkt. I den løbende evaluering inddrages aktiviteter, herunder arbejdsformer, der udvikler og stimulerer elevernes refleksion over udbyttet af undervisningen og motiverer eleverne til det fortsatte arbejde med matematik.

I det samlede forløb til A-niveau gennemføres mindst én intern årsprøve.

Grundlaget for evalueringen er de faglige mål.

4.2. Prøveformer

Der afholdes en centralt stillet skriftlig prøve og en mundtlig prøve.

Ved den skriftlige prøve indgår det forberedelsesmateriale, der udleveres ved starten af forberedelsesperioden, jf. pkt. 3.2.

Den skriftlige prøve

Grundlaget for den skriftlige prøve er et todelt centralt stillet opgavesæt, som udleveres ved prøvens begyndelse, og forberedelsesmaterialet, jf. pkt. 3.2.

Prøvens varighed er fem timer.

Opgavesættet til den første del af prøven består af opgaver stillet med udgangspunkt i kernestoffet i pkt. 2.2. Til denne del af prøven må der ikke benyttes andre hjælpemidler end den centralt udmeldte formelsamling.

Efter højst én time afleveres besvarelsen af første del af opgavesættet, og herefter må alle hjælpemidler benyttes til besvarelse af anden del af opgavesættet.

Opgavesættet til den anden del af prøven består af opgaver stillet med udgangspunkt i kernestoffet i pkt. 2.2 samt i forberedelsesmaterialet, jf. pkt. 3.2. Opgaverne til denne del af prøven udarbejdes ud fra den forudsætning, at eksaminanden råder over CAS, der kan udføre symbolmanipulation, jf. pkt. 3.3.

Den mundtlige prøve

Mundtlig prøve på grundlag af emneopgaverne fra undervisningen, jf. pkt. 3.2.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter. Der gives ca. 30 minutters forberedelsestid.

Eksaminanden får ved lodtrækning en opgave, der indeholder to kendte delspørgsmål og et ukendt bilag.

Opgaverne, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen, i al væsentlighed, dække de faglige mål, kernestoffet og det supplerende stof.

Mindst ét af de kendte delspørgsmål tager udgangspunkt i en af emneopgaverne fra undervisningen. Det andet delspørgsmål kan omhandle et stofområde, der ikke er anvendt i den pågældende emneopgave.

Eksaminationen indledes med eksaminandens præsentation og former sig derefter som en samtale mellem eksaminand og eksaminator med inddragelse af det ukendte bilag.

Opgaverne og bilag sendes til censor forud for prøvens afholdelse.

Opgaver må anvendes højst to gange på samme hold. Bilag skal som hovedregel være forskellige.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1.

Ved den *skriftlige prøve* lægges der vægt på eksaminandens evne til at:

- anvende matematiske teorier og metoder til problembehandling og argumentation
- opstille og behandle matematiske modeller samt vurdere resultater
- fremstille og strukturere overskuelig dokumentation
- anvende relevante hjælpemidler, herunder it
- veksle mellem et matematisk begrebs forskellige repræsentationer
- formulere sig i og skifte sikkert mellem det matematiske symbolsprog og det daglige skrevne sprog.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Hvis eksaminandens præstation lever op til fagets mindstekrav, opnår eksaminanden en karakter svarende til bestået eller højere.

Ved den *mundtlige prøve* lægges der vægt på, at eksaminanden:

- udviser fortrolighed med matematisk tankegang og ræsonnement og selvstændigt kan foretage matematiske ræsonnementer
- kan redegøre for opstilling og behandling af matematiske modeller
- kan veksle mellem et matematisk begrebs forskellige repræsentationer
- kan formulere sig i og skifte sikkert mellem det matematiske symbolsprog og det daglige sprog.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens mundtlige præstation.

Ved prøve, hvor faget indgår i fagligt samspil med andre fag, lægges der vægt på eksaminandens evne til at:

- kombinere viden fra forskellige fagområder i løsningen af flerfaglige problemstillinger
- anvende matematisk modellering i en flerfaglig kontekst

kunne vurdere en matematisk models muligheder og begrænsninger i samspil med andre fag.

Bilag 41

Matematik B - hhx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Faget matematik B har sin oprindelse i videnskabsfaget matematik og tager udgangspunkt i en anvendelsesorienteret tilgang. Faget har i hhx berøringsflader til både de samfundsvidenskabelige og de økonomiske fagområder. Faget bygger på logisk tænkning og ræsonnementer og omfatter en række metoder til modellering og problembehandling. Faget beskæftiger sig med matematisk teori, der anvendes til modellering og løsning af teoretisk eller praktisk orienterede problemstillinger.

1.2. Formål

Gennem undervisningen skal eleverne opnå viden og kundskaber om matematiske emner, metoder og anvendelsesområder. Herved skal eleverne blive i stand til at overskue, analysere og vurdere problemstillinger fra faget både i hverdagen og i erhvervs- eller studiemæssig sammenhæng. Eleverne skal opnå forståelse af matematikkens rolle i samfundet. Gennem arbejdet med matematiske stofområder skal eleverne blive i stand til på kvalificeret måde at forholde sig til og forstå matematiseringen af samfundet.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

- anvende relevante matematiske hjælpemidler, herunder CAS og matematikprogrammer, til løsning af givne matematiske problemer. Endvidere kunne benytte it til beregninger og undersøgelser af udtryk, der ligger i direkte forlængelse af det i pkt. 2.2. nævnte
- genkende og skifte mellem verbale, grafiske og symbolske repræsentationer af matematiske problemstillinger fra fagets indhold samt vurdere i hvilke tilfælde, de forskellige repræsentationsformer er hensigtsmæssige
- gennemføre simple matematiske ræsonnementer og beviser
- håndtere formler, herunder oversætte mellem matematisk symbolsprog og dagligt talt eller skrevet sprog samt anvende symbolsprog til løsning af problemer med matematisk indhold
- læse matematiske tekster
- gennemføre modelleringer, primært inden for samfundsvidenskabelige og økonomiske fagområder, ved anvendelse af variabelsammenhænge, vækstbetragtninger, statistiske databehandlinger eller finansielle modeller og have forståelse af modellens begrænsninger og forudsætninger
- formidle matematiske metoder og resultater i et hensigtsmæssigt sprog
- behandle problemstillinger i samspil med andre fag
- beherske fagets mindstekrav.

2.2. Kernestoffet og mindstekrav

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

- grundlæggende regnefærdigheder; procentregning og indekstal, overslagsregning, regningsarternes hierarki, reduktion, regler for regning med potenser og rødder, logaritmer
- funktionsbegrebet; repræsentationsformer, definitions- og værdimængde, nulpunkter og fortegnsvariation, monotoniforhold og ekstrema
- grundlæggende funktionskendskab; lineære funktioner, herunder stykkevist lineære funktioner, eksponentielle funktioner, andengradspolynomier samt polynomier af højere grad
- ligningsløsning; analytisk, grafisk og ved hjælp af it
- grundlæggende differentialregning; polynomier, sammenhæng mellem differentialkvotient monotoniforhold og ekstrema, differenskvotient, overgang fra sekant til tangent
- optimering af lineære funktioner i to variable
- finansiel regning; rente- og annuitetsregning, amortisering og restgældsbestemmelse

- xy-plot af datamateriale samt karakteristiske egenskaber ved lineære og eksponentielle sammenhænge samt anvendelse af regression, korrelationskoefficient, determinationskoefficient
- statistik; beskrivende statistik, udtræk af data fra databaser, konstruktion af tabeller og grafisk præsentation af data, repræsentative undersøgelser, Chi-i-anden test
- grundlæggende sandsynlighedsregning, binomialfordelingen samt anvendelse af normalfordelingsapproksimation hertil, konfidensinterval for sandsynlighedsparameteren.

Mindstekravene tager udgangspunkt i kernestoffet og omfatter grundlæggende matematiske færdigheder og kompetencer, dvs. eleven skal kunne anvende matematiske begreber og gennemføre simple ræsonnementer, skifte mellem repræsentationer, håndtere simple matematiske problemer uden og med matematiske værktøjsprogrammer samt udøve basal algebraisk manipulation.

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne nå de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof skal udvælges således, at det medvirker til at perspektivere områder fra kernestoffet og udbygge de faglige mål, der er erhvervet herfra. Eleverne skal gennem arbejdet med det supplerende stof erkende, at matematiske tankegange og metoder kan anvendes i samspil med andre fag og opnå erfaring med identifikation af problemstillinger, opstilling af modeller samt løsning af disse.

Der skal indgå materiale på engelsk samt, når det er muligt, på andre fremmedsprog.

2.4 Omfang

Forventet omfang af fagligt stof er normalt svarende til 300-500 sider afhængigt at det valgte undervisningsmateriale.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Forløbet skal opleves som en helhed med hovedvægt på et fagsyn på matematik som anvendelsesfag. Undervisningen i grundforløbet skal tilrettelægges, så der skabes en hensigtsmæssig overgang fra folkeskolens beskrivende og forklarende til gymnasiets ræsonnerende og begrundende matematikfaglige skriftlige og mundtlige aktiviteter. En del af det faglige stof, der skal behandles i grundforløbet er centralt fastlagt og omhandler lineære modeller, herunder lineære funktioner. Dette gøres til genstand for afprøvning i en screening i den afsluttende del af grundforløbet. Der skal gennem forløbet være induktiv undervisning i starten mod en mere deduktiv undervisning ved afslutningen af forløbet. I forløbet skal anvendes undervisningsmetoder, der sigter mod at styrke elevens faglige nysgerrighed, intuition og kreativitet. Undervisningen tilrettelægges således, at de faglige mål opnås løbende samtidigt med, at grundlæggende færdigheder fastholdes med et stadigt hensyn til, at elevens evne til refleksion forøges. Den enkelte elev skal udvikle sin indsigt i matematiske tankegange og ræsonnementer gennem systematisk arbejde med skriftlig og mundtlig formidling. Eleven trænes i evnen til at anvende digitale muligheder hensigtsmæssigt og udfordres i forhold til global forståelse og innovativ kompetence.

Elevernes grundlæggende matematiske færdigheder skal udvikles og gøres robuste gennem eksplicit fremhævelse af relevante mindstekrav, når disse optræder i den faglige kontekst i en given undervisningssekvens.

3.2. Arbejdsformer

Gruppe-, emne- samt projekt- eller casearbejde skal prioriteres som arbejdsform, når eleverne arbejder med fagets undersøgende sider og anvendelser af faglige metoder og modeller. I forløb, hvor der arbejdes med opbygning af og indsigt i matematiske teoriområder, skal deduktiv undervisning prioriteres som arbejdsform.

Eleven trænes i faglig læsning.

Træning og fastholdelse af færdigheder skal ske løbende gennem arbejdet med traditionelle træningsopgaver, multiple choice-opgaver eller tilsvarende. Der skal endvidere arbejdes med traditionelle opgaver til aflevering.

Eleven skal have mulighed for selvstændigt at formidle faglige problemstillinger og ræsonnementer såvel skriftligt som mundtligt.

Endvidere udfærdiger eleven et antal emneopgaver, der tilsammen dækker kernestof og supplerende stof. Emneopgaverne indgår i grundlaget for projektprøven, jf. pkt. 4.2.

Afsluttende gennemføres på baggrund af et centralt stillet projektoplæg et projekt til prøven i faget, jf. pkt. 4.2. Der afsættes 10 timers undervisningstid med vejledning til projektet. Projektet afleveres individuelt.

Arbejdet med projektrapporten indgår i grundlaget for den afsluttende standpunktskarakter.

3.3. It

Anvendelse af it-redskaber, herunder Computer Algebra Systems, CAS, er en integreret del af matematikundervisningen. I undervisningen indgår træning i at udvælge og anvende it-programmer til beregninger, symbolsk manipulation af formeludtryk, håndtering af statistisk datamateriale, grafisk repræsentation af sammenhænge, ligningsløsning og symbolsk differentiation.

CAS skal ikke blot udnyttes til at udføre de mere komplicerede symbolske beregninger, men skal også understøtte færdighedsindlæring og matematisk begrebsdannelse og dermed forstærke elevernes kompetence til problemløsning og

modellering samt til læring af matematik. Selvom CAS indtager en naturlig rolle i det mundtlige og det skriftlige arbejde, må brugen af CAS ikke begrænse elevens tilegnelse og besiddelse af basale færdigheder.

3.4. Samspil med andre fag

Dele af kernestof og supplerende stof skal vælges og behandles, så det kan bidrage til det faglige samspil mellem fagene og i studieretningen. I tilrettelæggelse af undervisningen inddrages elevernes viden og kompetencer fra andre fag, som eleverne hver især har, så de bidrager til perspektivering af emnerne og belysning af fagets almendannende sider. Dele af kernestoffet og det supplerende stof bør udvælges, således at de faglige mål samt de faglige kompetencer, der opnås ved arbejde med indholdet, supplerer målene fra de øvrige studieretningsfag samt de obligatoriske fag. Det supplerende stof skal derfor give mulighed for at inddrage modellerings- og anvendelsesaspektet i relation til de øvrige fag og medvirke til at perspektivere og uddybe kendskabet til fagets kernestof.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

Både elevernes matematikfaglige udbytte og selve undervisningen skal løbende evalueres. I evalueringen lægges vægt på undervisningens organisering, arbejdsformer og den enkelte elevs mulighed for at nå de faglige mål for forløbet gennem de valgte aktiviteter samt elevens egen indsats. Specielt skal den enkelte elevs beherskelse af mindstekravene, som de kommer til udtryk i det aktuelle emne på et givet tidspunkt i det samlede forløb til B-niveau, løbende evalueres med henblik på en eventuel særlig indsats. Der skal desuden løbende indgå en vurdering af elevens målopfyldelse som fremskridt på vej mod opfyldelsen af de overordnede faglige mål for B-niveauet.

I afslutningen af grundforløbet gennemføres en skriftlig screening med henblik på at dokumentere den enkelte elevs målopfyldelse i relation til det i grundforløbet centralt fastsatte kernestof. Til screeningen gives to timer, og eleverne skal have adgang til alle hjælpemidler, herunder matematiske værktøjsprogrammer. Opgavesættet omfatter opgaver, der afprøver den enkelte elevs matematiske færdigheder og kompetencer med henblik på at kunne honorere relevante mindstekrav og kunne gennemføre matematik på C-, B- eller A-niveau.

Gennem såvel individuel som gruppevis vejledning og formativ evaluering, arbejdet med emneopgaver, projekter, caseopgaver, faglige samspil og brug af test, herunder test til selvevaluering, skal den enkelte elev løbende opnå en klar opfattelse af det aktuelle niveau for og udviklingen i det faglige standpunkt. I den løbende evaluering inddrages aktiviteter, herunder arbejdsformer, der udvikler og stimulerer elevernes refleksion over udbyttet af undervisningen og motiverer eleverne til at arbejde med matematik.

I det samlede forløb til B-niveau gennemføres en intern årsprøve.

Grundlaget for evalueringen er de faglige mål.

4.2. Prøveformer

Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af eksaminandens projekt, jf. pkt. 3.2, og en kendt opgave tildelt ved lodtrækning. Opgaven knytter sig til en af emneopgaverne fra undervisningen, jf. pkt. 3.2.

Opgaverne, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen dække de faglige mål, kernestoffet og det supplerende stof.

Eksaminationstiden ca. 30 minutter. Der gives ca. 60 minutters forberedelsestid.

I god tid før prøven sender skolen et eksemplar af projektbesvarelsen til censor. Eksaminator og censor drøfter inden prøven, hvilke problemstillinger eksaminanden skal uddybe.

Endvidere tildeles eksaminanden ved lodtrækning en ukendt stillet opgave, der afprøver fagets mindstekrav.

Eksaminationen tager udgangspunkt i eksaminandens præsentation af projektet suppleret med uddybende spørgsmål fra eksaminator. Denne del af eksaminationen må højest omfatte 1/3 af eksaminationstiden.

Eksaminationen former sig derefter som en samtale mellem eksaminand og eksaminator med udgangspunkt i de trukne opgaver.

Opgaver må anvendes højst to gange på samme hold.

Oplæggene til projekterne sendes sammen med de mundtlige opgaver til censor forud for prøvens afholdelse.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1.

I *projektbesvarelsen* lægges især vægt på eksaminandens evne til at:

- anvende matematiske teorier og metoder til løsning af problemer med udgangspunkt i teoretiske og praktiske forhold
- opstille og behandle matematiske modeller samt vurdere resultater
- fremstille og strukturere overskuelig dokumentation
- anvende relevante hjælpemidler, herunder it til beregning og dokumentation

- veksle mellem et matematisk begrebs forskellige repræsentationer
- formulere sig i og skifte mellem det matematiske symbolsprog og det daglige skrevne sprog.

Ved den *mundtlige prøve* lægges der vægt på eksaminandens evne til at:
- redegøre for matematisk tankegang og foretage simple ræsonnementer
- veksle mellem et matematisk begrebs forskellige repræsentationer
- formulere sig i og skifte mellem det matematiske symbolsprog og det daglige talte sprog
- demonstrere ejerskab til projektbesvarelsen.

Der gives én karakter på baggrund af en helhedsbedømmelse af eksaminandens præstation, omfattende projektet og eksaminandens mundtlige præstation.
Hvis eksaminandens præstation lever op til fagets mindstekrav, opnår eksaminanden en karakter svarende til bestået eller højere.

Ved prøve, hvor faget indgår i fagligt samspil med andre fag, lægges der vægt på eksaminandens evne til at:
- kombinere viden fra forskellige fagområder i løsningen af flerfaglige problemstillinger
- anvende matematisk modellering i samspil med andre fag.

Bilag 42

Matematik C – hhx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Faget matematik C har sin oprindelse i videnskabsfaget matematik, og faget har i hhx berøringsflader til både de samfundsvidenskabelige og de økonomiske fagområder. Faget retter sig mod en grundlæggende forståelse af samfundets brug af matematik. Faget omfatter metoder til modellering og problembehandling. Faget beskæftiger sig med anvendelsesorienterede og undersøgende emner gennem modellering og løsning af praktisk orienterede problemstillinger.

1.2. Formål

Gennem arbejde med matematiske stofområder skal eleverne opnå viden og kundskaber til matematiske emner og anvendelsesområder inden for faget selv såvel som i samspil med andre fag. Eleverne skal have kendskab til matematikkens rolle i samfundet.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

- identificere matematiske problemstillinger og foreslå løsningsmetoder herunder simple it-baserede løsningsmetoder fra fagets indhold
- genkende og skifte mellem verbale, grafiske og symbolske repræsentationer af matematiske problemstillinger samt afgøre, hvornår de forskellige repræsentationsformer er hensigtsmæssige
- håndtere simple formler, herunder oversætte mellem matematisk symbolsprog og dagligt talt eller skrevet sprog
- i begrænset omfang anvende symbolsprog til løsning af simple problemer med matematisk indhold
- læse simple matematiske tekster
- have kendskab til simple matematiske ræsonnementer
- gennemføre simple modelleringer primært inden for samfundsvidenskabelige og økonomiske fagområder ved anvendelse af variabelsammenhænge, statistiske databehandlinger eller finansielle modeller og have viden om modellens muligheder og begrænsninger
- behandle problemstillinger i samspil med andre fag
- beherske fagets mindstekrav.

2.2. Kernestof og mindstekrav

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

- grundlæggende regnefærdigheder; procentregning og indekstal, overslagsregning, regningsarternes hierarki funktionsbegrebet; repræsentationsformer, definitions- og værdimængde, nulpunkter og fortegnsvariation, monotoniforhold og ekstrema
- grundlæggende funktionskendskab; lineære funktioner herunder stykkevist lineære funktioner, andengradspolynomier og eksponentielle funktioner
- ligningsløsning; grafisk, ved hjælp af it og i simple tilfælde analytisk
- xy-plot af datamateriale samt karakteristiske egenskaber ved lineære og eksponentielle sammenhænge samt anvendelse af regression, korrelationskoefficient, determinationskoefficient
- finansiel regning; rente- og annuitetsregning, amortisering og restgældsbestemmelse
- statistik; beskrivende statistik, udtræk af data fra databaser, konstruktion af tabeller og grafisk præsentation af data, repræsentative undersøgelser.

Mindstekravene tager udgangspunkt i kernestoffet og omfatter grundlæggende matematiske færdigheder og kompetencer, dvs. eleven skal kunne anvende matematiske begreber og gennemføre simple ræsonnementer, skifte mellem repræsentationer, håndtere simple matematiske problemer uden og med matematiske værktøjsprogrammer samt udøve basal algebraisk manipulation.

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne nå de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof skal udvælges, således at det medvirker til at perspektivere områder fra kernestoffet og udbygge de faglige mål, der er erhvervet herfra. Eleverne skal gennem arbejdet med det supplerende stof erkende, at matematiske tankegange og metoder kan anvendes i samspil med andre fag og opnå erfaring med identifikation af problemstillinger, opstilling af modeller samt viden om løsning af disse.

Der kan indgå materiale på engelsk samt, når det er muligt, på andre fremmedsprog.

2.4 Omfang

Forventet omfang af fagligt stof er normalt svarende til 150-300 sider afhængigt af det valgte undervisningsmateriale.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Forløbet skal opleves som en helhed med hovedvægt på et fagsyn på matematik som anvendelsesfag.

Undervisningen i grundforløbet skal tilrettelægges, så der skabes en hensigtsmæssig overgang fra folkeskolens beskrivende og forklarende til gymnasiets ræsonnerende og begrundende matematikfaglige skriftlige og mundtlige aktiviteter. En del af det faglige stof, der skal behandles i grundforløbet, er centralt fastlagt og omhandler lineære modeller, herunder lineære funktioner. Dette gøres til genstand for afprøvning i en screening i den afsluttende del af grundforløbet.

Der skal i vid udstrækning gennem hele forløbet anvendes undervisningsmetoder, der understøtter en induktiv undervisning og sigter mod at styrke elevernes faglige nysgerrighed, intuition og kreativitet. Undervisningen tilrettelægges, således at de faglige mål opnås løbende samtidig med, at grundlæggende færdigheder fastholdes, og med et stadigt hensyn til at elevernes evne til refleksion forøges. Den enkelte elev skal udvikle sin indsigt i matematiske tankegange og ræsonnementer.

Eleven trænes i evnen til at anvende digitale muligheder hensigtsmæssigt og udfordres i forhold til global forståelse og innovativ kompetence.

Elevernes grundlæggende matematiske færdigheder skal udvikles og gøres robuste gennem eksplicit fremhævelse af relevante mindstekrav, når disse optræder i den faglige kontekst i en given undervisningssekvens.

3.2. Arbejdsformer

Gruppe-, emne- eller casearbejde skal prioriteres som arbejdsform i en induktiv undervisning, hvor eleverne arbejder med fagets undersøgende sider og anvendelser af faglige metoder.

Eleven trænes i faglig læsning.

Træning og fastholdelse af færdigheder skal ske gennem løbende arbejde med mindre træningsopgaver, multiple choice-opgaver eller tilsvarende.

Eleven skal have mulighed for selvstændigt at formidle faglige problemstillinger såvel skriftligt som mundtligt.

Endvidere udfærdiger eleven et antal emneopgaver, der tilsammen dækker kernestof og supplerende stof. Emneopgaverne indgår i grundlaget for den mundtlige prøve, jf. pkt. 4.2.

3.3. It

Anvendelse af it-redskaber er en integreret del af matematikundervisningen. I undervisningen indgår træning i at anvende it-programmer til beregninger, til ligningsløsning samt håndtering af større datamængder og til grafisk repræsentation af sammenhænge. It anvendes endvidere til træning af basale færdigheder, ligesom test kan gennemføres ved hjælp af it. I undervisningen skal it-redskaberne give muligheder for, at grafiske repræsentationer og visualiseringer udnyttes til støtte for udviklingen af elevernes matematiske intuition, kreativitet og forståelse af matematikkens anvendelsesmuligheder. Derudover skal inddragelse af it give muligheder for at inddrage virkelighedsnære problemer, som kan være med til at skærpe elevernes nysgerrighed, motivation og engagement i faget.

3.4. Samspil med andre fag

Dele af kernestof og supplerende stof skal vælges og behandles, så det kan bidrage til det faglige samspil mellem fagene og i studieretningen. I tilrettelæggelse af undervisningen inddrages elevernes viden og kompetencer fra andre fag, som eleverne hver især har, så de bidrager til perspektivering af emnerne og belysning af fagets almendannende sider. Derudover skal elevernes kompetencer styrkes gennem samspil, hvor eleverne skal tage aktivt del i en eksempelvis undersøgende tilgang til et emne, og dermed øge interesse, aktivitet og nysgerrighed.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

Både elevernes matematikfaglige udbytte og selve undervisningen skal løbende evalueres. I evalueringen lægges vægt på undervisningens organisering, arbejdsformer og den enkelte elevs mulighed for at nå de faglige mål for forløbet gennem de valgte aktiviteter samt elevens egen indsats. Specielt skal den enkelte elevs beherskelse af mindstekravene, som de kommer til

udtryk i det aktuelle emne på et givet tidspunkt i det samlede forløb til C-niveau, løbende evalueres med henblik på en eventuel særlig indsats. Der skal desuden løbende indgå en vurdering af elevens målopfyldelse som fremskridt på vej mod opfyldelsen af de overordnede faglige mål for C-niveauet.

I afslutningen af grundforløbet gennemføres en skriftlig screening med henblik på at dokumentere den enkelte elevs målopfyldelse i relation til det i grundforløbet centralt fastsatte kernestof. Til screeningen gives to timer, og eleverne skal have adgang til alle hjælpemidler, herunder matematiske værktøjsprogrammer. Opgavesættet omfatter opgaver, der afprøver den enkelte elevs matematiske færdigheder og kompetencer med henblik på at kunne honorere relevante mindstekrav og kunne gennemføre matematik på C-, B- eller A-niveau.

Gennem såvel individuel som gruppevis vejledning og formativ evaluering, arbejdet med case-, emne- og projektopgaver med udgangspunkt i fagets hovedemner samt brug af test, herunder test til selvevaluering, skal den enkelte elev opnå en klar opfattelse af det aktuelle niveau for og udviklingen i det faglige standpunkt. I den løbende evaluering inddrages aktiviteter, der udvikler og stimulerer elevernes refleksion over udbyttet af undervisningen og motiverer eleverne til at arbejde videre med matematik. Grundlaget for evalueringen er de faglige mål.

4.2. Prøveform

Mundtlig prøve på grundlag af emneopgaverne fra undervisningen, jf. pkt. 3.2.

Eksaminationstiden er ca. 24 minutter. Der gives ca. 48 minutters forberedelsestid.

Eksaminanden får ved lodtrækning en opgave, der indeholder et til to kendte delspørgsmål. Endvidere tildeles eksaminanden ved lodtrækning en ukendt stillet opgave, der afprøver fagets mindstekrav.

Opgaverne, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen, i al væsentlighed, dække de faglige mål, kernestoffet og det supplerende stof.

Eksaminationen indledes med eksaminandens præsentation og former sig derefter som en samtale mellem eksaminand og eksaminator med udgangspunkt i det udtrukne emne.

Spørgsmål og oplæg til emneopgaver skal være tilgængelige for censor forud for prøvens afholdelse.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1. Eksaminanden skal herunder kunne:

- gøre rede for et matematisk emne
- anvende fagets terminologi og metoder
- formidle fagligt stof.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Hvis eksaminandens præstation lever op til fagets mindstekrav, opnår eksaminanden en karakter svarende til bestået eller højere.

Ved prøve, hvor faget indgår i fagligt samspil med andre fag, lægges der vægt på eksaminandens evne til at kombinere viden fra forskellige fagområder i løsningen af flerfaglige problemstillinger.

Bilag 43

Samfundsfag C – hhx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Samfundsfag omhandler danske og internationale samfundsforhold. Faget giver på et empirisk og teoretisk grundlag viden og kundskaber om og forståelse af de dynamiske og komplekse kræfter – nationalt, regionalt og globalt – der påvirker samfundsudviklingen. Ved at forbinde den aktuelle samfundsmæssige udvikling med sociologiske, økonomiske og politiske begreber kvalificeres elevernes standpunkter, handlemuligheder og viden, og eleverne opnår almendannelse og studiekompetence.

1.2. Formål

Undervisningen skal fremme elevernes almendannelse og studiekompetence. Almendannelsen fremmes ved at give dem viden og kundskaber om og forståelse af danske og internationale samfundsforhold og den dynamik, der har indflydelse på udviklingen i det moderne samfund, herunder erhvervslivets betydning. Almendannelsen skal endvidere fremmes ved at give eleverne lyst og evne til at forholde sig til og deltage i den demokratiske debat og gennem undervisningens indhold og arbejdsformer engagere eleverne i forhold af betydning for demokratiet og samfundsudviklingen. Elevernes studiekompetence skal udvikles ved anvendelse af viden, begreber og metoder fra de samfundsvidenskabelige discipliner på virkelighedsnære samfundsfaglige problemstillinger. Undervisningen skal fremme elevernes selvstændighed og tillid til at kunne diskutere og tage stilling til samfundsmæssige problemstillinger på et fagligt kvalificeret niveau.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

- anvende og kombinere viden og kundskaber om sociologi, politik, økonomi til at redegøre for aktuelle samfundsmæssige problemer, herunder erhvervsmæssige problemer, og diskutere løsninger herpå
- anvende viden, begreber og faglige sammenhænge fra kernestoffet til at forklare og diskutere samfundsmæssige problemer
- undersøge aktuelle politiske beslutninger, herunder betydningen af EU og globale forhold
- undersøge sammenhænge mellem relevante baggrundsvariable og sociale og kulturelle mønstre
- undersøge grundlæggende økonomiske sammenhænge med inddragelse af erhvervsmæssige forhold og diskutere aktuelle samfundsøkonomiske prioriteringer
- behandle problemstillinger i samspil med andre fag
- demonstrere viden om fagets identitet og metoder
- formulere samfundsfaglige spørgsmål og indsamle, kritisk vurdere og anvende forskellige materialetyper til at dokumentere faglige sammenhænge
- formidle indholdet i enkle modeller, tabeller og diagrammer med brug af digitale hjælpemidler
- formidle faglige sammenhænge på fagets taksonomiske niveauer med anvendelse af faglige begreber
- argumentere for egne synspunkter på et fagligt grundlag og indgå i en faglig dialog.

2.2. Kernestof

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

Sociologi

- identitetsdannelse og socialisering
- sociale og kulturelle forskelle.

Politik

- politiske partier i Danmark og politiske ideologier
- politiske beslutningsprocesser i Danmark i en global sammenhæng
- politiske deltagelsesmuligheder, rettigheder og pligter i et demokratisk samfund, herunder ligestilling mellem kønnene.

Økonomi og erhvervsliv

- velfærdsprincipper, herunder stat, marked og civilsamfund
- det økonomiske kredsløb, økonomiske mål og økonomiske styringsinstrumenter
- globaliseringens og EU's betydning for den økonomiske og erhvervsmæssige udvikling i Danmark.

Metode

- kvantitativ og kvalitativ metode.

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. De faglige mål opfyldes ved, at kernestoffets begreber og sammenhænge anvendes i en undersøgelse af det supplerende stof. Det supplerende stof består typisk af eksempler fra den aktuelle debat i form af tekster, statistik og klip fra elektroniske medier. Der kan indgå materiale på engelsk samt, når det er muligt, på andre fremmedsprog.

Samfundsfaglige synsvinkler på flerfaglige problemstillinger og udadvendte aktiviteter er en del af det supplerende stof.

2.4. Omfang

Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 150-250 sider.

3. Undervisningens tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Undervisningen skal tilrettelægges tematisk med afsæt i aktuelle samfundsmæssige problemstillinger og udviklingstendenser. Eleverne skal inddrages ved valg af problemstillinger.

I behandlingen af stoffet anlægges et helhedssyn med respekt for de enkelte discipliner i faget. Undervisningen tilrettelægges således, at der veksles mellem induktive og deduktive tilgange. Induktivt tilrettelagt undervisning tager normalt udgangspunkt i én eller flere aktuelle problemstillinger, hvor begreber og metoder fra én eller flere discipliner anvendes. Deduktivt tilrettelagt undervisning tager typisk udgangspunkt i en enkelt disciplin og giver begreber, teoretiske sammenhænge og metoder til efterfølgende at undersøge og formidle en problemstilling. Der skal lægges afgørende vægt på den enkelte elevs muligheder for på et fagligt grundlag at fremføre egne synspunkter, argumenter og vurderinger.

Undervisningen tilrettelægges således, at den er alsidig i valg af synsvinkler, begreber og metoder.

3.2. Arbejdsformer

I undervisningen skal der anvendes afvekslende og elevaktiverende arbejdsformer, således at eleverne får gode muligheder for at identificere, dokumentere, formidle og diskutere faglige sammenhænge og synspunkter. Udadvendte aktiviteter skal integreres i undervisningsforløb og kan gennemføres i form af gæstelærere, virksomheds-, organisations- og institutionsbesøg eller mindre empiriske undersøgelser.

Der skal i det samlede forløb gennemføres mindst et mindre projektforløb, hvor en faglig problemstilling skal behandles ved brug af begreber og metoder fra faget.

Skriftlighed af stigende sværhedsgrad bidrager til at opøve forståelse, uddybning og formidling af faglige sammenhænge og som støtte for mundtlige oplæg. Det skriftlige planlægges, så der er progression og sammenhæng til skriftlighed i andre fag. I samarbejdet med andre fag om skriftlighed bidrager samfundsfag C med faglig formidling på fagets taksonomiske niveauer og dermed anvendelse af begreber, empiri og metode i et præcist og nuanceret sprog.

3.3. It

Digitale værktøjer og ressourcer skal anvendes i undervisningen til at støtte de faglige mål og den pædagogiske proces.

It anvendes til:

- målrettet og kritisk informationssøgning
- bearbejdning og formidling af faglig viden
- vidensdeling og deltagelse i debat om samfundsmæssige problemstillinger.

Anvisninger på centrale samfundsfagligt relevante hjemmesider indgår i de enkelte forløb. Brug af digitale fællesskaber integreres i undervisningen.

3.4. Samspil med andre fag

Dele af kernestof og supplerende stof skal vælges og behandles, så det bidrager til styrkelse af det faglige samspil mellem fagene og i studieretningen. I tilrettelæggelsen af undervisningen inddrages desuden elevernes viden og kompetencer fra andre fag, som eleverne hver især har, så de bidrager til perspektivering af emnerne og belysning af fagets almendannende sider.

I samspil med andre fag bidrager samfundsfag C med begreber og empiri til en sammenhængende forståelse af aktuelle samfundsmæssige problemstillinger og med metodiske værktøjer til mindre empiriske undersøgelser.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

Gennem fremadrettet individuel vejledning, brug af interne prøver og respons på faglige aktiviteter skal eleven undervejs i det samlede forløb bibringes en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt. Grundlaget for evalueringen skal være de faglige mål. Der skal desuden gennemføres aktiviteter, som får eleven til selv at reflektere over faglig udvikling. Der skal ske en fremadrettet vejledning med præcise anvisninger på, hvordan elevens opfyldelse af de faglige mål kan forbedres.

Endvidere skal der mindst hvert semester ske en evaluering af elevens arbejdsindsats, aktive deltagelse og engagement i undervisningen. I forbindelse hermed sker der en fælles evaluering af undervisningen.

4.2. Prøveformer

Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af en opgave med ukendte spørgsmål og et ukendt bilagsmateriale. Opgaven har tilknytning til et af de studerede temaer.

Opgaverne, der indgår som grundlag for prøven, skal i al væsentlighed dække de faglige mål og kernestoffet. Den enkelte opgave må anvendes højst tre gange på samme hold.

Opgaverne skal bestå af et tema med spørgsmål, der følger de taksonomiske niveauer, og et bilagsmateriale på 1½ til to normalsider a 2400 enheder (antal anslag inklusiv mellemrum). Hver opgave skal i videst mulig omfang indeholde både tekst og statistisk materiale. Ved anvendelse af elektronisk mediemateriale som en del af bilagsmaterialet svarer fire til syv minutters afspilning til en normalside.

Eksaminationstiden er ca. 24 minutter. Der gives ca. 48 minutters forberedelsestid. Eksaminationen indledes med eksaminandens præsentation og former sig derefter som en samtale mellem eksaminand og eksaminator med udgangspunkt i opgaven.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1.

Ved prøve, hvor faget indgår i fagligt samspil med andre fag, lægges der vægt på:

- behandle problemstillinger i samspil med andre fag
- demonstrere viden om fagets identitet og metoder.

Der gives én samlet karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Bilag 44

Spansk begyndersprog A – hhx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Spansk er et videns- og kundskabsfag, et færdighedsfag og et kulturfag, der har fokus på tilegnelse af interkulturel kommunikativ kompetence. Disse sider af faget er ligeværdige, betinger gensidigt hinanden og sikrer faglig dybde. Fagets centrale arbejdsområde er det spanske sprog, dels som alment og erhvervsmæssigt kommunikationsmiddel i europæiske og globale sammenhænge, dels som genvej til forståelse af andre sprog og kulturer. Fagets arbejdsområde er sprog, kultur, historie samt erhvervs- og samfundsforhold i bredeste forstand i de spanskssprogede områder.

1.2. Formål

Faget spansk bidrager til, at eleverne udvikler deres evne til at kommunikere på spansk. Faget bibringer eleverne indsigt i og forståelse af væsentlige aspekter af de spanskssprogede samfund og kulturer og øger deres kommunikative, interkulturelle og æstetiske bevidsthed. Faget udvikler elevernes evne til at anvende fremmedsproget som indgang til at forstå og agere i en globaliseret og digitaliseret verden.

Undervisningen i fagets forskellige discipliner udvikler elevernes sproglige og kulturelle viden samt demokratiske bevidsthed og bidrager dermed både til studie- og karrierekompetence og til elevernes almene dannelse. Gennem arbejdet med sproget opnår eleverne viden, kundskaber og færdigheder i relation til kulturelle, historiske samt erhvervs- og samfundsmæssige forhold i de spanskssprogede områder.

Endelig sætter spanskfaget eleverne i stand til at reflektere over egen kultur i mødet med spanskssprogede kulturer.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

- forstå hovedpunkterne i et tydeligt talt spansk om almene og kendte emner formidlet gennem forskellige medier
- læse og forstå ubearbejdede spanskssprogede fiktive og ikke-fiktive, herunder erhvervsorienterede, tekster
- deltage i samtale og diskussion på et klart og nogenlunde flydende spansk, herunder beskrive oplevelser og begivenheder samt begrunde og forklare holdninger
- præsentere og redegøre for kendte problemstillinger på et klart og nogenlunde flydende mundtligt spansk
- udtrykke sig skriftligt på et ukompliceret og sammenhængende spansk, herunder skrive kortere tekster af erhvervsrelateret karakter
- analysere og fortolke tekster inden for forskellige genrer samt sætte den enkelte tekst ind i kulturelle, interkulturelle, samfundsmæssige og historiske sammenhænge
- perspektivere den erhvervede viden om samfunds-, erhvervs- og kulturforhold i de spanskssprogede områder til andre samfunds-, erhvervs- og kulturforhold
- behandle problemstillinger i samspil med andre fag
- demonstrere viden om fagets identitet og metoder
- benytte viden om, hvordan man lærer fremmedsprog, i det daglige arbejde.

2.2. Kernestof

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

- et centralt alment ordforråd til brug for mundtlig og skriftlig kommunikation
- et specifikt ordforråd i tilknytning til de valgte emner
- grundlæggende principper for sprogets anvendelse og opbygning, herunder morfologi, syntaks, fonetik og pragmatik
- moderne fiktive og ikke-fiktive tekster fra Spanien og andre spanskssprogede områder
- historiske, kulturelle og interkulturelle forhold, der har relevans for de studerede emner
- centrale samfunds- og erhvervsmæssige forhold i Spanien og andre spanskssprogede områder
- aktuelle forhold i Spanien og andre spanskssprogede områder

- virksomhedskultur samt intern og ekstern kommunikation i de spansksprogede områder
- fagets centrale hjælpemidler, herunder hensigtsmæssig anvendelse af digitale hjælpemidler.

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof består af forskellige samfundsmæssige, erhvervsrelaterede, kulturelle og litterære tekster fra de spansksprogede områder og er ikke nødvendigvis en del af emnelæsningen. Det skal uddybe og perspektivere kernestoffet samt udvide den faglige horisont, så eleverne opfylder de faglige mål. Det supplerende stof skal bidrage til at styrke det faglige samspil.

2.4 Omfang

Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 200-300 sider.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Fagets discipliner skal opleves som en helhed, der i overensstemmelse med de faglige mål primært fokuserer på anvendelsesaspektet. Undervisningen skal give eleverne mulighed for at erhverve sig den viden om sprog, der er nødvendig for at udvikle såvel mundtlige som skriftlige kommunikative kompetencer.

Lytte-, læse- og samtalestrategier skal give eleverne redskaber til at kunne igangsætte og opretholde kommunikation. Undervisningen skal integrere arbejdet med færdigheder, strategier, sproglig viden og indhold, hvor eleven er medansvarlig sprogindlærer. Sammenhængende sprogbrug prioriteres højere end sproglig præcision. Eleverne skal trænes i at anvende fagets hjælpemidler hensigtsmæssigt.

Undervisningen foregår i størst muligt omfang på spansk.

3.2. Arbejdsformer

Centralt i undervisningen står den faglige progression. Efter begynderundervisningen organiseres arbejdet hovedsageligt gennem seks til otte emner, der tilsammen skal repræsentere Spanien og andre spansksprogede områder. Emnerne organiseres med udgangspunkt i en eller flere kernetekster samt flere supplerende tekster. Forskellige genrer og teksttyper skal indgå i alle emner. Gennem arbejdet med emnerne styrkes elevernes interkulturelle forståelse. Arbejdet med kultur, samfundsforhold og erhvervsmæssige forhold i de spansksprogede områder integreres løbende i arbejdet med emnerne.

Arbejdsformer og metoder tilpasses de faglige mål, som der arbejdes hen imod i det pågældende emne. Der benyttes en variation af arbejdsformer, der alle fokuserer på sproglæring gennem tilegnelse af de kommunikative færdigheder: lytteforståelse, samtalefærdighed, læseforståelse, mundtlig redegørelse og skrivefærdighed, således at eleverne udvikler større selvstændighed i arbejdet. Glosetræning, sproglige og kommunikative øvelser samt elevoplæg indgår i alle faser. Der indgår arbejdsformer og opgavetyper, som udvikler elevernes innovative evner.

I hele forløbet udgør det skriftlige arbejde en integreret del af undervisningen. Det organiseres med progression, således at det i hele forløbet støtter den sproglige læringsproces. Der arbejdes både proces- og produktorienteret med forskellige genrer.

3.3. It

It og elektroniske medier anvendes med det overordnede formål at fremme elevernes læringsproces og læringsresultat. Gennem it i undervisningen bruges sproget i autentiske sammenhænge, og det giver mulighed for at opleve spansk som globalt kommunikationssprog i varierede og aktuelle sammenhænge.

Digitale værktøjer støtter elevernes sprogtilegnelse, herunder også deres sprogproduktion. Elevernes evne til at søge, udvælge og formidle relevant fagligt materiale med kildekritisk bevidsthed skal udvikles, og eleverne skal opnå viden om digitale mediers betydning for kommunikation, så de kan indgå ansvarligt, kritisk og etisk bevidst i globale og digitale fællesskaber.

3.4. Samspil med andre fag

Dele af kernestof og supplerende stof skal vælges og behandles, så det bidrager til styrkelse af det faglige samspil mellem fagene og i studieretningen. I tilrettelæggelsen af undervisningen inddrages desuden elevernes viden og kompetencer fra andre fag, som eleverne hver især har, så de bidrager til perspektivering af emnerne og belysning af fagets almendannende sider. Spansk indgår desuden i almen sprogforståelse og i de flerfaglige forløb i studieområdet, der forbereder eleverne til arbejdet med studieområdeprojektet.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

Gennem individuel vejledning og brug af test, screening og selvevaluering får eleverne undervejs i det samlede forløb en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt. Der inddrages aktiviteter, som stimulerer den individuelle og fælles refleksion over udbyttet af undervisningen. Elevernes mundtlige og skriftlige kompetencer samt deres viden, kundskaber

og færdigheder i relation til kulturelle, historiske samt erhvervs- og samfundsmæssige forhold evalueres løbende. Grundlaget for evalueringen skal være de faglige mål.

Evalueringen skal følges af klare anvisninger på, hvordan eleverne kan forbedre sig.

4.2. Prøveformer

Der afholdes en centralt stillet skriftlig prøve og en mundtlig prøve.

Den skriftlige prøve

Grundlaget for den skriftlige prøve er en todelt centralt stillet opgave. Prøvens varighed er fire timer. Under første delprøve må hjælpemidler ikke benyttes. Efter højst én time afleveres besvarelsen af første del af opgavesættet, og herefter må alle hjælpemidler benyttes til besvarelse af anden del af opgavesættet.

Den mundtlige prøve

Mundtlig prøve med eksaminationstid på ca. 30 minutter. Der gives 60 minutters forberedelsestid.

1) Præsentation på spansk af en ukendt, ubearbejdet spansksproget tekst af et omfang på ca. en normalside. Teksten skal have tilknytning til et af de studerede emner. Det studerede emne inddrages i præsentationen, som efterfølges af en uddybende perspektiverende samtale. Teksten forsynes med en introduktion og en kort instruks på spansk, der angiver, hvordan eksaminanden skal arbejde med teksten. Teksten glosseres i et omfang, der er passende for sværhedsgrad og niveau. De emner, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen dække de faglige mål og kernestoffet.

2) Samtale på spansk med udgangspunkt i et ukendt billede om almene emner.

Prøvematerialet må højst anvendes tre gange på samme hold.

En normalside er for prosa 2400 enheder (antal anslag inklusive mellemrum), for lyrik 30 verslinjer og for afspillet tekst ca. tre minutter.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1.

Ved den skriftlige prøve lægges der vægt på, at eksaminanden kan uddrage det væsentlige af det udleverede tekstmateriale, udtrykke sig skriftligt på et sammenhængende spansk, besvare en opgave, disponere og fremstille et indhold klart og selvstændigt, samt på at eksaminanden viser sikkerhed i den relevante syntaks og morfologi og behersker et alment ordforråd samt idiomatik. Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering.

Ved den mundtlige prøve lægges der vægt på, at eksaminanden på spansk kan præsentere og perspektivere det ukendte tekstmateriale og inddrage relevante elementer af spansksproget kultur, litteratur, historie, erhverv og samfund fra det studerede emne. Endvidere lægges der vægt på samtalefærdighed og tekstforståelse. Sammenhængende sprogbrug er vigtigere end korrekthed i detaljen. Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering.

Ved prøve, hvor faget indgår i fagligt samspil med andre fag, lægges der vægt på eksaminandens evne til at behandle problemstillinger i samspil med andre fag og til at demonstrere viden om fagets identitet og metoder.

Bilag 45

Studieområdet – hhx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Studieområdet er et samarbejde mellem fag inden for og på tværs af hhx-uddannelsens faglige hovedområder: humaniora og samfundsvidenskab, herunder særligt økonomiske fagområder. I studieområdet arbejdes med teorier og metoder i relation til individ, virksomhed og samfund i tilknytning til almenmenneskelige spørgsmål og kulturelle, økonomiske og politiske fænomener.

1.2. Formål

Studieområdet er centralt for udviklingen af elevernes almendannelse, idet det medvirker til, at eleverne skærper deres forståelse af sig selv som individer og borgere i et demokratisk samfund, styrker evnen til at forholde sig ræsonnerende til omverdenen og udvikler forståelsen af menneskers forskellighed på baggrund af personlige, sociale og kulturelle faktorer.

Studieområdet udfolder en vifte af flerfaglig viden og kundskaber og metodiske aspekter, som tilsammen styrker elevernes studiekompetence, herunder deres innovative, globale og digitale kompetencer. Eleverne skal udvikle bevidsthed om metodebegreber og evne til kritisk at håndtere såvel faglige metoder som studiemetoder i flerfaglige sammenhænge, hvilket bidrager til at kvalificere deres valg af videre uddannelse og job. Studieområdet udvikler desuden elevernes bevidsthed om fagenes identitet, forskellighed og samspil om konkrete problemstillinger. Studieområdet udfordrer elevernes kritiske sans og fremmer deres evne til at anvende viden og kundskaber på praktiske og teoretiske problemstillinger af almen, økonomisk og samfundsmæssig karakter.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

- beherske relevante faglige mål i studieområdets fag
- formulere og analysere en problemstilling ved at kombinere viden og faglige metoder fra flere forskellige fag
- perspektivere besvarelsen af en problemstilling i forhold til kulturelle, økonomiske og politiske temaer i samtiden
- reflektere over forskellige fags og faglige metoders muligheder og begrænsninger
- søge, udvælge og behandle relevant faglig information
- forholde sig kritisk til faglig information og eget arbejde
- formidle flerfaglige problemstillinger og resultater mundtligt og skriftligt
- beherske mundtlige og skriftlige fremstillingsformer.

2.2. Fagligt indhold

Studieområdet er organiseret i syv forløb. Temaerne for de enkelte forløb skal tilsammen dække mindst fire af følgende områder:

- Digitalisering
- Kultur, marked og kommunikation
- Menneske, etik og rettigheder
- Bæredygtighed
- Regulering af markedskræfterne
- Globalisering
- Matematiske modeller og økonomisk analyse
- Sprog og karriere

Temaerne for de resterende tre forløb kan vælges frit, så længe de hver for sig og tilsammen profilerer hhx-uddannelsens faglige hovedområder og tager afsæt i problemstillinger som er væsentlige for elevernes almendannelse og bevidsthed om sammenhænge mellem økonomi, samfund og kultur. Alle fag kan indgå i studieområdet, så længe de understøtter uddannelsens merkantile og studieforberedende profil og forbereder eleverne til arbejdet med studieområdeprojektet (SOP). De

enkelte fag indgår i studieområdet med et omfang, der afspejler fagets tyngde i uddannelsen og fagets muligheder for at bidrage til opfyldelse af studieområdets mål.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Skolens leder fordeler studieområdets 210 timer nogenlunde ligeligt mellem de enkelte forløb. Skolens leder udarbejder desuden en studieplan for den samlede undervisning i studieområdet, således at der gennem undervisning, studiemetoder, arbejdsformer og produkter sikres en sammenhæng mellem forløbene i studieområdet, under hensyntagen til det i pkt. 2.2. beskrevne faglige indhold.

Studieplanen indeholder følgende elementer:

- Rækkefølge af forløbene
- Forløbenes indhold
- Undervisningstid for de indgående fag i hvert forløb
- Fordybelsestid
- Evaluering
- Progression med hensyn til arbejdsformer, studiemetoder, mundtlighed, skriftlighed og produktkrav.

Undervisningen tilrettelægges, så den bidrager til opfyldelse af faglige mål i de indgående fag og til opfyldelse af de faglige mål for studieområdet, og således at elevernes arbejde med faglige kundskaber, emner og metoder udvikler deres faglige og innovative kompetencer, selvstændighed, samarbejdsevne og refleksive tænkning. Det skal ske gennem en problemorienteret tilgang, hvor der reflekteres over faglige metoders muligheder og begrænsninger. Endvidere skal tilrettelæggelsen af arbejdet i studieområdet sikre, at eleven med udgangspunkt i faglig viden opnår mestring af selvstændige arbejdsprocesser, hvorigennem elevens studie- og karrierekompetence styrkes.

3.2. Arbejdsformer

Undervisningen tilrettelægges tematisk med variation og progression, således at stadig flere studiemetoder, produkt- og arbejdsformer tages i brug. I den forbindelse arbejdes blandt andet videre med elevernes erfaringer fra almen sprogforståelse og økonomisk grundforløb. Der skal indgå både individuelt og gruppebaseret arbejde, såvel som både mundtligt og skriftligt arbejde i studieområdet. Forløbene skal munde ud i varierende produktformer, under hensyntagen til forløbenes karakter og elevernes faglige niveau, således at den enkelte elev gøres parat til at udarbejde det afsluttende studieområdeprojekt. Der ydes vejledning i et omfang og på en sådan måde, at elevernes arbejdsproces understøttes. Tilrettelæggelse, undervisning og produktkrav i de enkelte forløb skal understøtte elevernes faglige refleksioner over fagenes bidrag og forløbenes progression i opfyldelsen af studieområdets faglige mål. De enkelte forløb tilrettelægges i et samspil med de faglige mål for fagene og fagenes kernestof.

I forbindelse med et af forløbene udarbejder eleverne individuelt en skriftlig rapport i fagene dansk og historie. I forbindelse med et af forløbene udarbejder eleverne individuelt en skriftlig rapport i mindst et studieretningsfag i samarbejde med et andet fag. Der afsættes ca. 12 timers fordybelsestid til hver af disse rapporter.

3.2. It

Undervisningen i alle studieområdets dele tilrettelægges, således at fagligt relevante informationsteknologiske værktøjer inddrages som en integreret del af elevernes arbejde med at strukturere deres opgave- og projektløsninger og med at udarbejde og formidle deres arbejde. Digitale medier inddrages for at styrke elevernes samarbejdsevne gennem videndeling, og digitale mediers auditive og visuelle muligheder bruges til at understøtte og variere elevernes produkter og formidling af faglige resultater. Ligeledes indgår relevante informationsteknologiske værktøjer og programmer i forbindelse med elevernes arbejde med at indsamle og behandle informationer. Undervisningen i studieområdet skal sikre, at elevernes evne til kritisk vurdering af informationer fortsat styrkes. Desuden skal arbejdet med it bevidstgøre eleverne om god og ansvarlig web-etik, og eleverne skal opnå forståelse af, hvorledes det at indgå i og etablere digitale fællesskaber kan bidrage til en kreativ og nuanceret arbejdsproces.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

Den løbende evaluering skal sikre, at eleverne reflekterer over deres faglige udvikling i studieområdet og deres udvikling fra gymnasieelever til studerende. Den skal gennem et bredt spektrum af evalueringsformer stimulere elevernes refleksion over deres udbytte af undervisningen. I forbindelse med hvert forløb i studieområdet foretages en evaluering. Grundlaget for evalueringen er de faglige mål. Gennem den løbende evaluering sikres, at eleverne undervejs i studieområdet opnår en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i deres faglige og studiemæssige standard.

4.2. Prøveform

4.2.1. Studieområdeprojektet (SOP)

Efter afslutningen af de syv forløb udarbejder hver elev på 3. år et studieområdeprojekt (SOP), som munder ud i en individuel skriftlig rapport. I studieområdeprojektet fordyber eleven sig i et selvvalgt område som belyses ved hjælp af to fag, hvoraf mindst et skal være på A-niveau, og mindst et skal være et studieretningsfag. Skolens leder skal i den forbindelse sikre, at kombinationen af fag underbygger den faglige fordybelse i fagene og området. Området udvælges i samarbejde med relevante lærere og afgrænses på en måde, der sikrer, at der ikke kan ske genanvendelse af afsnit og/eller konklusioner fra besvarelser, som tidligere er blevet afleveret og bedømt. Et fag, der indgår i en elevs studieområdeprojekt, indgår på det højeste niveau, eleven har eller har haft faget.

På baggrund af det valgte område udarbejder eleven under vejledning en problemformulering for studieområdeprojektet. Studieområdeprojektet og den tilknyttede problemformulering kan ikke begrænses til fagligt stof, der er indgået i den enkelte elevs undervisning. Problemformuleringen afgrænser det valgte område og angiver, hvad der skal undersøges og analyseres for at besvare denne. Eleven skitserer samtidigt, hvilke materialer og faglige metoder eleven forventer at inddrage i sin besvarelse. På baggrund af problemformuleringen udarbejder elevens vejledere den endelige opgaveformulering, som sikrer, at eleven har mulighed for at opfylde de faglige mål for studieområdet. Opgaveformuleringen skal indeholde flere taksonomiske niveauer, rumme begge de indgående fags faglighed, give mulighed for faglig fordybelse, der på væsentlige punkter ligger ud over undervisningen i mindst et af rapportens fag, og være mulig at besvare fyldestgørende inden for de tidsmæssige rammer for studieområdeprojektet.

Opgaveformuleringen udleveres til eleven ved skriveperiodens begyndelse og besvares i den skriftlige rapport, som også er grundlaget for en mundtlig eksamination, jf. pkt. 4.2.3. Sammen med opgaveformuleringen kan der vedlægges et mindre bilagsmateriale, som ikke er blevet drøftet med eleven under den tidligere vejledning, og som skal indgå i elevens besvarelse af opgaveformuleringen.

I studieområdeprojekter, hvori der indgår fremmedsprog, skal en del af de anvendte materialer være på dette eller disse sprog. Hvis et eller flere fremmedsprog indgår, kan skolen godkende, at rapporten helt eller delvist udarbejdes på ét af de pågældende sprog.

Studieområdeprojektets rapport omfatter følgende elementer: Forside, opgaveformulering, resumé, indholdsfortegnelse, indledning, metodeovervejelser, besvarelse af opgaveformuleringen, konklusion, noter, litteraturliste og evt. bilag. Rapporten skal have et omfang af 15-20 normalsider a 2400 anslag. Heri medregnes forside, indholdsfortegnelse, noter, litteraturliste, figurer, bilag og lignende ikke.

Det skriftlige arbejde med rapporten placeres enten i perioden primo november til medio december med prøveafholdelse i vinterterminen eller i perioden primo marts til medio april med prøveafholdelse i sommerterminen. Til dette arbejde afsættes 20 timers undervisningstid og 30 timers fordybelsestid fordelt på 10 dage, hvor der ikke gives anden undervisning. Mindst fem dage af den afsatte tid skal placeres sammenhængende. I de 20 timers undervisningstid indgår vejledning og SOP-relaterede aktiviteter med tilstedeværelse af relevante lærere.

4.2.2. Vejledning

Der gives vejledning i alle faser af elevens arbejde med studieområdeprojektet. Skolens leder udpeger blandt skolens lærere vejledere for den enkelte elev. Hvis der i elevens studieområdeprojekt indgår et fag, der er blevet afsluttet før 3. år, skal skolens leder sikre, at eleven tilbydes vejledning i faget. Skolens leder sikrer, at der i god tid før skriveperioden i studieområdeprojektet finder en proces sted, hvor eleven under vejledning har mulighed for at vælge område og udarbejde problemformulering for studieområdeprojektet. Vejledningen tilrettelægges, så vejlederne har indsigt i elevens selvstændige arbejde med afgrænsning og udarbejdelse af problemformuleringen og efterfølgende besvarelse af opgaveformuleringen. Skolens leder tilrettelægger endvidere vejledningen således, at der sikres en klar adskillelse mellem lærerens rolle som vejleder og bedømmer, og vejledningen må derfor ikke omfatte en bedømmelse af væsentlige dele af elevens besvarelse. Vejlederne må ikke over for eleven kommentere studieområdeprojektets skriftlige produkt eller vejlede eleven i rapportens faglige område i perioden fra aflevering og frem til den mundtlige prøve.

4.2.3. Den mundtlige eksamination i studieområdeprojektet

Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af eksaminandens studieområdeprojekt, jf. punkt 4.2.1.

Før prøven sendes et eksemplar af eksaminandens studieområdeprojekt til censor. Eksaminator og censor skal samlet have kompetence inden for de fag, der indgår i eksaminandens rapport. Eksaminator og censor forholder sig i god tid inden den mundtlige prøve sammen til styrker og svagheder i eksaminandens rapport.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter. Der gives ingen forberedelsestid. Eksaminationen tager udgangspunkt i eksaminandens op til 10 minutter lange præsentation og fremlæggelse af centrale problemstillinger i den skriftlige rapport. Eksaminationen former sig herefter som en samtale mellem eksaminand, eksaminator og evt. censor med udgangspunkt i de faglige mål for studieområdet.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål for studieområdet, som de er angivet i punkt 2.1.

Ved bedømmelse af den skriftlige rapport lægges vægt på:

- I hvilket omfang opgaveformuleringen er besvaret
- relevant udvælgelse, anvendelse og kombination af viden og metoder fra de indgående fag
- faglig indsigt og fordybelse og evne til at sætte sig ind i relevante nye faglige områder
- anvendelse af relevant materiale
- faglig formidling og fremstillingsform.

Ved den mundtlige eksamination lægges vægt på:

- Den mundtlige præsentation af rapporten og dens vigtigste konklusioner
- faglig dybde og selvstændighed
- forståelse af de indgående fags og faglige metoders muligheder og begrænsninger i forhold til arbejdet med studieområdeprojektets problemstillinger
- perspektivering af projektets problemstillinger til aktuelle kulturelle, økonomiske og/eller politiske temaer af relevans for studieområdet
- formidling af centrale konklusioner og refleksioner.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af den skriftlige rapport og mundtlige præstation. Det er alene eksaminator og censor, der bedømmer den samlede præstation.

Bilag 46

Tysk begyndersprog A – hhx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Tysk er et videns- og kundskabsfag, et færdighedsfag og et kulturfag. Disse sider af faget er ligeværdige, betinger gensidigt hinanden og sikrer faglig dybde. Faget beskæftiger sig med kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold i tysksprogede lande og områder. Centralt i faget står den praktiske dimension, som udvikler færdigheder i sprogets anvendelse alment og erhvervsmæssigt samt viden og bevidsthed om dets opbygning. Endvidere udvikles evnen til at forstå og forholde sig til talt og skrevet tysk samt kendskab til tysksprogede lande i europæiske og andre internationale sammenhænge.

1.2. Formål

Gennem arbejdet med tysk sprog opnår eleverne kompetence til at kommunikere på tysk samt viden, kundskaber og færdigheder i relation til kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold i tysksprogede lande. Dette giver eleverne evne til at reflektere over og med forståelse gå i dialog med andre i almene og erhvervsmæssige sammenhænge i en globaliseret og digitaliseret verden. Eleverne tilegner sig sproglig kunnen, viden og bevidsthed samt kendskab til det tyske sprog i funktionelle sammenhænge, og derigennem udvikler eleverne deres kommunikative kompetencer. Eleverne opnår interkulturel kommunikativ kompetence og demokratisk forståelse, idet de i arbejdet med tysk inddrager deres viden om andre kultur- og samfundsforhold.

Fagets forskellige discipliner bidrager til elevernes almendannelse og studiekompetence ved at udvikle deres sproglige, kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige viden samt æstetiske bevidsthed, bl.a. gennem arbejdet med litteratur og andre kunstneriske udtryk. Endelig opnår eleverne gennem undervisningen indsigt i tyskfagets anvendelse i det omgivende samfund, hvilket bidrager til udviklingen af deres karrierekompetence.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

- forstå talt tysk standardsprog om kendte emner formidlet gennem forskellige medier
- læse og forstå forskellige typer og genrer af ubearbejdede nyere tysksprogede tekster
- redegøre på tysk for studerede tysksprogede emner og tekster, analysere og fortolke disse og perspektivere til andre tekster, idet de benytter et nuanceret ordforråd samt anvender elementær morfologi og syntaks korrekt
- føre en samtale på et klart forståeligt, sammenhængende og nogenlunde flydende tysk om emner, de er fortrolige med, samt redegøre for og diskutere forskellige synspunkter
- udtrykke sig mundtligt på tysk om ikke-gennemgåede tysksprogede tekster og emner med anvendelse af et enkelt ordforråd og ofte forekommende faste vendinger og udtryk
- udtrykke sig klart forståeligt og sammenhængende på skriftligt tysk med et varieret ordforråd og med sikkerhed i den centrale ortografi, morfologi og syntaks
- anvende grundlæggende erhvervsrelateret terminologi og fraseologi i arbejdet med virksomhedens eksterne kommunikation, mundtligt og skriftligt
- analysere og beskrive tysk sprog grammatisk på dansk med anvendelse af relevant terminologi
- anvende relevante lytte- og læsestrategier samt relevante mundtlige og skriftlige kommunikationsstrategier
- på tysk redegøre for og reflektere over forskellige tysksprogede tekster såvel fiktive som ikke-fiktive samt analysere og fortolke disse
- redegøre på tysk for kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold i tysksprogede lande med hovedvægten på Tyskland efter 1945
- anvende en grundlæggende viden om kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold i tysksprogede lande i arbejdet med fiktive og ikke-fiktive tysksprogede tekster og medier samt sammenligne studerede tysksprogede tekster og emner med kultur-, samfunds- og erhvervsforhold i andre lande
- søge og anvende relevant tysksproget materiale på internettet samt dokumentere anvendelsen heraf
- behandle problemstillinger i samarbejde med andre fag
- demonstrere viden om fagets identitet og metoder.

2.2. Kernestof

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

- grundlæggende tysk ordforråd og grundlæggende tysk grammatik

- hovedtræk i den kulturelle, politiske og samfundsmæssige udvikling i Tyskland efter 1945
- aktuelle kultur-, samfunds- og erhvervsforhold i tysksprogede lande med hovedvægten på Tyskland
- tekst- og casemateriale om tyske virksomheder
- virksomhedens eksterne kommunikation med særlig vægt på grundlæggende erhvervsrelateret terminologi og fraseologi
- et bredt udvalg af tysksprogede fiktive og ikke-fiktive multimodale teksttyper og -genrer, som kan give eleverne en kunstnerisk oplevelse og en varieret og nuanceret indsigt i kulturelle, historiske, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold i tysksprogede lande med hovedvægten på Tyskland
- kulturelle og samfundsmæssige forhold med fokus på ligheder og forskelle mellem tyske og andre kultur- og samfundsforhold
- grundlæggende normer og regler for skriftlig og mundtlig sprogbrug og kommunikation på tysk, herunder for anvendelse af ordforråd i forskellige kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige sammenhænge
- grundlæggende regler for tysk udtale og intonation.

Der tages udgangspunkt i et udvidet tekstbegreb. Fiktive og ikke-fiktive multimodale teksttyper, der indgår i kernestoffet, skal være tysksprogede og ubearbejdede.

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof uddyber elevernes sproglige viden og bevidsthed samt perspektiverer kernestoffet. Det bidrager til en bredere forståelse af tysksprogede landes kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold i europæisk og global sammenhæng.

2.4. Omfang

Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 200-300 sider.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Centralt i undervisningen står elevernes faglige progression. Arbejdet med tysk sprog, tekst og kultur integreres således, at fagets discipliner opleves som en helhed, og der arbejdes både induktivt og deduktivt. Arbejdet med de sproglige aspekter tager udgangspunkt i et funktionelt sprogsyn og et kommunikativt tilegnelsessyn.

Undervisningen skal fremme elevernes sproglige kreativitet og evne til at tænke innovativt og utraditionelt.

Undervisningen foregår i størst muligt omfang på tysk.

3.2. Arbejdsformer

Valget af arbejdsformer skal bygge på principperne om variation og progression i henseende til sproglig og indholdsmæssig kompleksitet og graden af selvstændigt arbejde. Der fokuseres på arbejdsformer og opgavetyper, der udvikler elevernes kommunikative kompetencer og kreative og innovative evner.

Arbejdet organiseres hovedsageligt gennem seks til otte forskellige emner, og det sikres, at de faglige mål og kernestoffet integreres i dette arbejde. I hvert emne udgør kernestoffet normalt minimum fire til seks tekster afhængig af teksternes sværhedsgrad og omfang. Supplerende stof kan inddrages til at uddybe og perspektivere kernestoffet. Eleverne inddrages i valg af emner og arbejdsformer.

Der trækkes på elevernes viden fra almen sprogforståelse i det sproglige arbejde.

Eleverne skal i forløbet besvare et antal skriftlige opgaver på tysk. En del af de skriftlige opgaver stilles i tilknytning til de studerede emner.

Det skriftlige arbejde indgår som træning af en central kompetence i tyskfaget, da det styrker elevernes formidlingsevne og sansen for sproglig korrekthed og præcision. Samtidig opøves eleverne i at formidle et stof i struktureret form.

3.3. It

I faget arbejdes der med udviklingen af elevernes digitale dannelse. It og digitale medier anvendes med det overordnede formål at fremme elevernes læreproces og støtte deres faglige udvikling. Eleverne skal gennem undervisningen opnå informationskompetence, samarbejdskompetence og produktiv kompetence, som styrker deres evne til kritisk at søge og anvende tysksproget information på internettet samt dokumentere anvendelsen heraf. Eleverne trænes ligeledes i kreativt og målrettet at anvende og udforme it-produkter på tysk.

Integration af it og digitale medier i undervisningen giver eleverne mulighed for arbejde med sproget og opleve det i varierede, autentiske og aktuelle sammenhænge. Således bidrager anvendelsen af it og digitale medier til at sikre og nuancere elevernes sproglige og indholdsmæssige udbytte.

3.4. Samspil med andre fag

Tysk begyndersprog A er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene og indgår i almen sprogforståelse og studieområdet i overensstemmelse med de regler, der gælder for disse forløb.

Når tysk begyndersprog A indgår i en *studieretning*, skal det bidrage til det faglige samspil i studieretningen, og dele af kernestof og supplerende stof vælges og behandles, så det bidrager til styrkelse af det faglige samspil.

Når tysk begyndersprog A ikke indgår i en studieretning, indgår det – hvor det er muligt – i samspil med andre fag om emner af sproglig, kulturel, interkulturel, historisk og virksomheds- og samfundsøkonomisk art. Specielt indgår tysk i samspil med andre sprogfag for derigennem at udvikle en generel sproglig bevidsthed og viden om, hvordan man lærer sprog.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

De faglige mål er grundlaget for den løbende evaluering af elevernes mundtlige og skriftlige standpunkt.

Elevernes mundtlige og skriftlige kompetencer samt deres viden, kundskaber og færdigheder i relation til kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold evalueres løbende. Screening, test og individuel vejledning undervejs i forløbet skal give eleverne viden om deres standpunkt i forhold til fagets mål og styrke deres progression i faget.

I evalueringen af elevernes skriftlige arbejde veksles mellem forskellige former for evaluering af det færdige produkt og en procesorienteret evaluering.

4.2. Prøveformer

Der afholdes en centralt stillet skriftlig prøve og en mundtlig prøve.

Den skriftlige prøve

Grundlaget for den skriftlige prøve er et centralt stillet opgavesæt. Prøvens varighed er fire timer.

Den mundtlige prøve

Mundtlig prøve med en eksaminationstid på ca. 30 minutter. Der gives ca. 60 minutters forberedelsestid.
De emner, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen dække de faglige mål og kernestoffet.

Prøven tager udgangspunkt i et ukendt, ubearbejdet tysksproget tekstmateriale, der skal have tilknytning til ét af de studerede emner. Tekstmaterialet skal bestå af en eller flere tekster med et samlet omfang på ca. 1 til 1,5 normalside. Det forsynes med en kort indledning på tysk, og der opgives kun specielt vanskelige gloser og nødvendige realkommentarer. Tekstmaterialet forsynes endvidere med en kort instruks på tysk, der angiver, hvordan eksaminanden skal arbejde med materialet.

Eksaminationen indledes af eksaminanden med en mundtlig præsentation på tysk. Det studerede emne inddrages i præsentationen, som efterfølges af en uddybende samtale på tysk mellem eksaminand og eksaminator om tekstmaterialet og det studerede emne.

Det samme ukendte prøvemateriale må anvendes højst tre gange på samme hold.

En normalside er 2400 enheder (antal anslag inklusive mellemrum) eller ca. tre minutters afspillet tekst og for lyrik 30 verslinjer.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1.

Ved den skriftlige prøve lægges der vægt på, at eksaminanden kan analysere og beskrive tysk sprog grammatisk med anvendelse af relevant terminologi. Endvidere lægges der vægt på, at eksaminanden kan uddrage det væsentlige af det udleverede tekstmateriale, udtrykke sig skriftligt på et sammenhængende tysk, disponere og fremstille et indhold samt på, at eksaminanden viser sikkerhed i den centrale morfologi og syntaks og behersker et varieret ordforråd samt idiomatik.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Ved den mundtlige prøve lægges der vægt på, at eksaminanden på tysk kan præsentere og perspektivere tekstmaterialet og inddrage relevante elementer af kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold fra det studerede emne. Endvidere lægges der vægt på samtalefærdighed og tekstforståelse.

Et sammenhængende og nogenlunde flydende sprog er vigtigere end korrekthed i detaljen.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Ved prøve, hvor faget indgår i fagligt samspil med andre fag, lægges der vægt på eksaminandens evne til:

- at behandle problemstillinger i samspil med andre fag
- at demonstrere viden om fagets identitet og metoder.

Bilag 47

Tysk fortsættersprog A – hhx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Tysk er et videns- og kundskabsfag, et færdighedsfag og et kulturfag. Disse sider af faget er ligeværdige, betinger gensidigt hinanden og sikrer faglig dybde. Faget beskæftiger sig med kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold i tysksprogede lande og områder. Centralt i faget står den praktiske dimension, som udvikler færdigheder i sprogets anvendelse alment og erhvervsmæssigt samt viden og bevidsthed om dets opbygning. Endvidere udvikles evnen til at forstå og forholde sig til talt og skrevet tysk samt kendskab til tysksprogede lande i europæiske og andre internationale sammenhænge.

1.2. Formål

Gennem arbejdet med tysk sprog opnår eleverne kompetence til at kommunikere på tysk samt viden, kundskaber og færdigheder i relation til kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold i tysksprogede lande. Dette giver eleverne evne til at reflektere over og med forståelse gå i dialog med andre i almene og erhvervsmæssige sammenhænge i en globaliseret og digitaliseret verden. Eleverne tilegner sig sproglig kunnen, viden og bevidsthed samt kendskab til det tyske sprog i funktionelle sammenhænge, og derigennem udvikler eleverne deres kommunikative kompetencer. Eleverne opnår interkulturel kommunikativ kompetence og demokratisk forståelse, idet de i arbejdet med tysk inddrager deres viden om andre kultur- og samfundsforhold.

Fagets forskellige discipliner bidrager til elevernes almendannelse og studiekompetence ved at udvikle deres sproglige, kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige viden samt æstetiske bevidsthed, bl.a. gennem arbejdet med litteratur og andre kunstneriske udtryk. Endelig opnår eleverne gennem undervisningen indsigt i tyskfagets anvendelse i det omgivende samfund, hvilket bidrager til udviklingen af deres karrierekompetence.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

- forstå talt tysk standardsprog om kendte emner formidlet gennem forskellige medier
- læse og forstå forskellige typer og genrer af ubearbejdede nyere tysksprogede tekster
- redegøre på tysk for studerede tysksprogede emner og tekster, analysere og fortolke disse og perspektivere til andre tekster, idet de benytter et varieret og nuanceret ordforråd samt anvender korrekt morfologi og syntaks
- føre en samtale på et klart forståeligt, sammenhængende og nuanceret tysk om emner, de er fortrolige med, samt redegøre for og diskutere forskellige synspunkter
- udtrykke sig mundtligt på tysk om ikke-gennemgåede tysksprogede tekster og emner med anvendelse af et varieret ordforråd og relevante faste vendinger og udtryk
- udtrykke sig klart forståeligt og sammenhængende på skriftligt tysk med et nuanceret ordforråd og med sikkerhed i ortografi, morfologi og syntaks
- anvende relevant erhvervsrelateret terminologi og fraseologi i arbejdet med virksomhedens eksterne kommunikation, mundtligt og skriftligt
- analysere og beskrive tysk sprog grammatisk på dansk med anvendelse af relevant terminologi
- anvende relevante lytte- og læsestrategier samt relevante mundtlige og skriftlige kommunikationsstrategier
- på tysk redegøre for og reflektere over forskellige tysksprogede tekster såvel fiktive som ikke-fiktive samt analysere og fortolke disse
- redegøre på tysk for kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold i tysksprogede lande med hovedvægten på Tyskland efter 1945
- anvende en grundig viden om kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold i tysksprogede lande i arbejdet med fiktive og ikke-fiktive tysksprogede tekster og medier samt sammenligne studerede tysksprogede tekster og emner med kultur-, samfunds- og erhvervsforhold i andre lande
- forholde sig kritisk til digitalt materiale og være i stand til at søge, anvende og vurdere tysksproget information på internettet samt dokumentere anvendelsen heraf
- behandle problemstillinger i samarbejde med andre fag
- demonstrere viden om fagets identitet og metoder.

2.2. Kernestof

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

- hovedtræk i den kulturelle, politiske, økonomiske og samfundsmæssige udvikling i Tyskland efter 1945
- aktuelle kultur-, samfunds- og erhvervsforhold i tysksprogede lande med hovedvægten på Tyskland
- tekst- og casemateriale om tyske virksomheder
- virksomhedens eksterne kommunikation med særlig vægt på erhvervsrelateret terminologi og fraseologi
- et bredt udvalg af tysksprogede fiktive og ikke-fiktive multimodale teksttyper og -genrer, som kan give eleverne en kunstnerisk oplevelse og en varieret og nuanceret indsigt i kulturelle, historiske, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold i tysksprogede lande med hovedvægten på Tyskland
- kulturelle og samfundsmæssige forhold med fokus på ligheder og forskelle mellem tyske og andre kultur- og samfundsforhold
- væsentlige normer og regler for skriftlig og mundtlig sprogbrug og kommunikation på tysk, specielt for anvendelse af ordforråd i forskellige kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige sammenhænge
- væsentlige regler for tysk udtale og intonation.

Der tages udgangspunkt i et udvidet tekstbegreb. Fiktive og ikke-fiktive multimodale teksttyper, der indgår i kernestoffet, skal være tysksprogede og ubearbejdede.

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof uddyber elevernes sproglige viden og bevidsthed samt perspektiverer kernestoffet. Det bidrager til en bredere forståelse af tysksprogede landes kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold i europæisk og global sammenhæng.

2.4. Omfang

Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 350-450 sider.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Undervisningen skal tage udgangspunkt i et fagligt niveau svarende til elevernes niveau fra grundskolen.

Centralt i undervisningen står elevernes faglige progression. Arbejdet med tysk sprog, tekst og kultur integreres således, at fagets discipliner opleves som en helhed, og der arbejdes både induktivt og deduktivt. Arbejdet med de sproglige aspekter tager udgangspunkt i et funktionelt sprogsyn og et kommunikativt tilegnelsessyn.

Undervisningen skal fremme elevernes sproglige kreativitet og evne til at tænke innovativt og utraditionelt.

Undervisningen foregår i størst muligt omfang på tysk.

3.2. Arbejdsformer

Valget af arbejdsformer skal bygge på principperne om variation og progression i henseende til sproglig og indholdsmæssig kompleksitet og graden af selvstændigt arbejde. Der fokuseres på arbejdsformer og opgavetyper, der udvikler elevernes kommunikative kompetencer og kreative og innovative evner.

Arbejdet organiseres hovedsageligt gennem 8 til 10 forskellige emner, og det sikres, at de faglige mål og kernestoffet integreres i dette arbejde. I hvert emne udgør kernestoffet normalt minimum fire til seks tekster afhængig af teksternes sværhedsgrad og omfang. Supplerende stof kan inddrages til at uddybe og perspektivere kernestoffet. Eleverne inddrages i valg af emner og arbejdsformer.

Der trækkes på elevernes viden fra almen sprogforståelse i det sproglige arbejde.

Eleverne skal i forløbet besvare et antal skriftlige opgaver på tysk. En del af de skriftlige opgaver stilles i tilknytning til de studerede emner.

Det skriftlige arbejde indgår som træning af en central kompetence i tyskfaget, da det styrker elevernes formidlingsevne og sansen for sproglig korrekthed og præcision. Samtidig opøves eleverne i at formidle et stof i struktureret form.

3.3. It

I faget arbejdes der med udviklingen af elevernes digitale dannelse. It og digitale medier anvendes med det overordnede formål at fremme elevernes læreproces og støtte deres faglige udvikling. Eleverne skal gennem undervisningen opnå informationskompetence, samarbejdskompetence og produktiv kompetence, som styrker deres evne til kritisk at søge, anvende og vurdere tysksproget information på internettet samt dokumentere anvendelsen heraf. Eleverne trænes ligeledes i kreativt og målrettet at anvende og udforme it-produkter på tysk.

Integration af it og digitale medier i undervisningen giver eleverne mulighed for at arbejde med sproget og opleve det i varierede, autentiske og aktuelle sammenhænge. Således bidrager anvendelsen af it og digitale medier til at sikre og nuancere elevernes sproglige og indholdsmæssige udbytte.

3.4. Samspil med andre fag

Tysk fortsættersprog A er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene og indgår i almen sprogforståelse og studieområdet i overensstemmelse med de regler, der gælder for disse forløb.

Når tysk fortsættersprog A indgår i en *studieretning*, skal det bidrage til det faglige samspil i studieretningen, og dele af kernestof og supplerende stof vælges og behandles, så det bidrager til styrkelse af det faglige samspil.

Når tysk fortsættersprog A ikke indgår i en studieretning, indgår det – hvor det er muligt – i samspil med andre fag om emner af sproglig, kulturel, interkulturel, historisk og virksomheds- og samfundsøkonomisk art. Specielt indgår tysk i samspil med andre sprogfag for derigennem at udvikle en generel sproglig bevidsthed og viden om, hvordan man lærer sprog.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

De faglige mål er grundlaget for den løbende evaluering af elevernes mundtlige og skriftlige standpunkt.

Elevernes mundtlige og skriftlige kompetencer samt deres viden, kundskaber og færdigheder i relation til kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold evalueres løbende. Screening, test og individuel vejledning undervejs i forløbet skal give eleverne viden om deres standpunkt i forhold til fagets mål og styrke deres progression i faget.

I evalueringen af elevernes skriftlige arbejde veksles mellem forskellige former for evaluering af det færdige produkt og en procesorienteret evaluering.

4.2. Prøveformer

Der afholdes en centralt stillet skriftlig prøve og en mundtlig prøve.

Den skriftlige prøve

Grundlaget for den skriftlige prøve er et centralt stillet opgavesæt. Prøvens varighed er fem timer.

Den mundtlige prøve

Mundtlig prøve med en eksaminationstid på ca. 30 minutter. Der gives ca. 60 minutters forberedelsestid.

De emner, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen dække de faglige mål og kernestoffet.

Prøven tager udgangspunkt i et ukendt, ubearbejdet tysksproget tekstmateriale, der skal have tilknytning til ét af de studerede emner. Tekstmaterialet skal bestå af en eller flere tekster med et samlet omfang på ca. 1,5 til 2 normalsider. Det forsynes med en kort indledning på tysk, og der opgives kun specielt vanskelige gloser og nødvendige realkommentarer. Tekstmaterialet forsynes endvidere med en kort instruks på tysk, der angiver, hvordan eksaminanden skal arbejde med tekstmaterialet.

Eksaminationen indledes af eksaminanden med en mundtlig præsentation på tysk. Det studerede emne inddrages i præsentationen, som efterfølges af en uddybende samtale på tysk mellem eksaminand og eksaminator om tekstmaterialet og det studerede emne.

Det samme ukendte prøvemateriale må anvendes højst tre gange på samme hold.

En normalside er 2400 enheder (antal anslag inklusive mellemrum) eller ca. tre minutters afspillet tekst og for lyrik 30 verslinjer.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1.

Ved den skriftlige prøve lægges der vægt på, at eksaminanden kan analysere og beskrive tysk sprog grammatisk med anvendelse af relevant terminologi. Endvidere lægges der vægt på, at eksaminanden kan uddrage det væsentlige af det udleverede tekstmateriale, udtrykke sig skriftligt på et sammenhængende tysk, disponere og fremstille et indhold samt på, at eksaminanden viser sikkerhed i morfologi og syntaks og behersker et nuanceret ordforråd samt idiomatik.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Ved den mundtlige prøve lægges der vægt på, at eksaminanden på tysk kan præsentere og perspektivere tekstmaterialet og inddrage relevante elementer af kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold fra det studerede emne. Endvidere lægges der vægt på samtalefærdighed og tekstforståelse.

Et sammenhængende og nuanceret sprog er vigtigere end korrekthed i detaljen.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Ved prøve, hvor faget indgår i fagligt samspil med andre fag, lægges der vægt på eksaminandens evne til:

- at behandle problemstillinger i samspil med andre fag
- at demonstrere viden om fagets identitet og metoder.

Bilag 48

Tysk fortsættersprog B – hhx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Tysk er et videns- og kundskabsfag, et færdighedsfag og et kulturfag. Disse sider af faget er ligeværdige, betinger gensidigt hinanden og sikrer faglig dybde. Faget beskæftiger sig med kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold i tysksprogede lande og områder. Centralt i faget står den praktiske dimension, som udvikler færdigheder i sprogets anvendelse alment og erhvervsmæssigt samt viden og bevidsthed om dets opbygning. Endvidere udvikles evnen til at forstå og forholde sig til talt og skrevet tysk samt kendskab til tysksprogede lande i europæiske og andre internationale sammenhænge.

1.2. Formål

Gennem arbejdet med tysk sprog opnår eleverne kompetence til at kommunikere på tysk samt viden, kundskaber og færdigheder i relation til kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold i tysksprogede lande. Dette giver eleverne evne til at reflektere over og med forståelse gå i dialog med andre i almene og erhvervsmæssige sammenhænge i en globaliseret og digitaliseret verden. Eleverne tilegner sig sproglig kunnen, viden og bevidsthed samt kendskab til det tyske sprog i funktionelle sammenhænge, og derigennem udvikler eleverne deres kommunikative kompetencer. Eleverne opnår interkulturel kommunikativ kompetence og demokratisk forståelse, idet de i arbejdet med tysk inddrager deres viden om andre kultur- og samfundsforhold.

Fagets forskellige discipliner bidrager til elevernes almendannelse og studiekompetence ved at udvikle deres sproglige, kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige viden samt æstetiske bevidsthed, bl.a. gennem arbejdet med litteratur og andre kunstneriske udtryk. Endelig opnår eleverne gennem undervisningen indsigt i tyskfagets anvendelse i det omgivende samfund, hvilket bidrager til udviklingen af deres karrierekompetence.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

- forstå talt tysk standardsprog om kendte emner formidlet gennem forskellige medier
- læse og forstå forskellige typer og genrer af ubearbejdede nyere tysksprogede tekster
- redegøre på tysk for studerede tysksprogede emner og tekster, analysere og fortolke disse og perspektivere til andre tekster, idet de benytter et nuanceret ordforråd samt anvender elementær morfologi og syntaks korrekt
- føre en samtale på et klart forståeligt, sammenhængende og nogenlunde flydende tysk om emner, de er fortrolige med, samt redegøre for og diskutere forskellige synspunkter
- udtrykke sig mundtligt på tysk om ikke-gennemgåede tysksprogede tekster og emner med anvendelse af et enkelt ordforråd og ofte forekommende faste vendinger og udtryk
- udtrykke sig klart forståeligt og sammenhængende på skriftligt tysk med et varieret ordforråd og med sikkerhed i den centrale ortografi, morfologi og syntaks
- anvende grundlæggende erhvervsrelateret terminologi og fraseologi i arbejdet med virksomhedens eksterne kommunikation, mundtligt og skriftligt
- analysere og beskrive tysk sprog grammatisk på dansk med anvendelse af relevant terminologi
- anvende relevante lytte- og læsestrategier samt relevante mundtlige og skriftlige kommunikationsstrategier
- på tysk redegøre for og reflektere over forskellige tysksprogede tekster såvel fiktive som ikke-fiktive samt analysere og fortolke disse
- redegøre på tysk for kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold i tysksprogede lande med hovedvægten på Tyskland efter 1945
- anvende en grundlæggende viden om kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold i tysksprogede lande i arbejdet med fiktive og ikke-fiktive tysksprogede tekster og medier samt sammenligne studerede tysksprogede tekster og emner med kultur-, samfunds- og erhvervsforhold i andre lande
- søge og anvende relevant tysksproget materiale på internettet samt dokumentere anvendelsen heraf
- behandle problemstillinger i samarbejde med andre fag
- demonstrere viden om fagets identitet og metoder.

2.2. Kernestof

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

- hovedtræk i den kulturelle, politiske og samfundsmæssige udvikling i Tyskland efter 1945

- aktuelle kultur-, samfunds- og erhvervsforhold i tysksprogede lande med hovedvægten på Tyskland
- tekst- og casemateriale om tyske virksomheder
- virksomhedens eksterne kommunikation med særlig vægt på grundlæggende erhvervsrelateret terminologi og fraseologi
- et bredt udvalg af tysksprogede fiktive og ikke-fiktive multimodale teksttyper og -genrer, som kan give eleverne en kunstnerisk oplevelse og en varieret og nuanceret indsigt i kulturelle, historiske, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold i tysksprogede lande med hovedvægten på Tyskland
- kulturelle og samfundsmæssige forhold med fokus på ligheder og forskelle mellem tyske og andre kultur- og samfundsforhold
- grundlæggende normer og regler for skriftlig og mundtlig sprogbrug og kommunikation på tysk, herunder for anvendelse af ordforråd i forskellige kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige sammenhænge
- grundlæggende regler for tysk udtale og intonation.

Der tages udgangspunkt i et udvidet tekstbegreb. Fiktive og ikke-fiktive multimodale teksttyper, der indgår i kernestoffet, skal være tysksprogede og ubearbejdede.

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof uddyber elevernes sproglige viden og bevidsthed samt perspektiverer kernestoffet. Det bidrager til en bredere forståelse af tysksprogede landes kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold i europæisk og global sammenhæng.

2.4. Omfang

Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 200-300 sider.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Undervisningen skal tage udgangspunkt i et fagligt niveau svarende til elevernes niveau fra grundskolen.

Centralt i undervisningen står elevernes faglige progression. Arbejdet med tysk sprog, tekst og kultur integreres således, at fagets discipliner opleves som en helhed, og der arbejdes både induktivt og deduktivt. Arbejdet med de sproglige aspekter tager udgangspunkt i et funktionelt sprogsyn og et kommunikativt tilegnelsessyn.

Undervisningen skal fremme elevernes sproglige kreativitet og evne til at tænke innovativt og utraditionelt.

Undervisningen foregår i størst muligt omfang på tysk.

3.2. Arbejdsformer

Valget af arbejdsformer skal bygge på principperne om variation og progression i henseende til sproglig og indholdsmæssig kompleksitet og graden af selvstændigt arbejde. Der fokuseres på arbejdsformer og opgavetyper, der udvikler elevernes kommunikative kompetencer og kreative og innovative evner.

Arbejdet organiseres hovedsageligt gennem seks til otte forskellige emner, og det sikres, at de faglige mål og kernestoffet integreres i dette arbejde. I hvert emne udgør kernestoffet normalt minimum fire til seks tekster afhængig af teksternes sværhedsgrad og omfang. Supplerende stof kan inddrages til at uddybe og perspektivere kernestoffet. Eleverne inddrages i valg af emner og arbejdsformer.

Der trækkes på elevernes viden fra almen sprogforståelse i det sproglige arbejde.

Eleverne skal i forløbet besvare et antal skriftlige opgaver på tysk. En del af de skriftlige opgaver stilles i tilknytning til de studerede emner.

Det skriftlige arbejde indgår som træning af en central kompetence i tyskfaget, da det styrker elevernes formidlingsevne og sansen for sproglig korrekthed og præcision. Samtidig opøves eleverne i at formidle et stof i struktureret form.

3.3. It

I faget arbejdes der med udviklingen af elevernes digitale dannelse. It og digitale medier anvendes med det overordnede formål at fremme elevernes læreproces og støtte deres faglige udvikling. Eleverne skal gennem undervisningen opnå informationskompetence, samarbejdskompetence og produktiv kompetence, som styrker deres evne til kritisk at søge og anvende tysksproget information på internettet samt dokumentere anvendelsen heraf. Eleverne trænes ligeledes i kreativt og målrettet at anvende og udforme it-produkter på tysk.

Integration af it og digitale medier i undervisningen giver eleverne mulighed for at arbejde med sproget og opleve det i varierede, autentiske og aktuelle sammenhænge. Således bidrager anvendelsen af it og digitale medier til at sikre og nuancere elevernes sproglige og indholdsmæssige udbytte.

3.4. Samspil med andre fag

Tysk fortsættersprog B er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene og indgår i almen sprogforståelse og studieområdet i overensstemmelse med de regler, der gælder for disse forløb.

Når tysk fortsættersprog B indgår i en *studieretning*, skal det bidrage til det faglige samspil i studieretningen, og dele af kernestof og supplerende stof vælges og behandles, så det bidrager til styrkelse af det faglige samspil.

Når tysk fortsættersprog B ikke indgår i en studieretning, indgår det – hvor det er muligt – i samspil med andre fag om emner af sproglig, kulturel, interkulturel, historisk og virksomheds- og samfundsøkonomisk art. Specielt indgår tysk i samspil med andre sprogfag for derigennem at udvikle en generel sproglig bevidsthed og viden om, hvordan man lærer sprog.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

De faglige mål er grundlaget for den løbende evaluering af elevernes mundtlige og skriftlige standpunkt.

Elevernes mundtlige og skriftlige kompetencer samt deres viden, kundskaber og færdigheder i relation til kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold evalueres løbende. Screening, test og individuel vejledning undervejs i forløbet skal give eleverne viden om deres standpunkt i forhold til fagets mål og styrke deres progression i faget.

I evalueringen af elevernes skriftlige arbejde veksles mellem forskellige former for evaluering af det færdige produkt og en procesorienteret evaluering.

4.2. Prøveform

Der afholdes en mundtlig prøve med en eksaminationstid på ca. 30 minutter. Der gives ca. 60 minutters forberedelsestid.

De emner, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen dække de faglige mål og kernestoffet.

Prøven tager udgangspunkt i et ukendt, ubearbejdet tysksproget tekstmateriale, der skal have tilknytning til ét af de studerede emner. Tekstmaterialet skal bestå af en eller flere tekster med et samlet omfang på ca. 1 til 1,5 normalside. Det forsynes med en kort indledning på tysk, og der opgives kun specielt vanskelige gloser og nødvendige realkommentarer. Tekstmaterialet forsynes endvidere med en kort instruks på tysk, der angiver, hvordan eksaminanden skal arbejde med materialet.

Eksaminationen indledes af eksaminanden med en mundtlig præsentation på tysk. Det studerede emne inddrages i præsentationen, som efterfølges af en uddybende samtale på tysk mellem eksaminand og eksaminator om tekstmaterialet og det studerede emne.

Det samme ukendte prøvemateriale må anvendes højst tre gange på samme hold.

En normalside er 2400 enheder (antal anslag inklusive mellemrum) eller ca. tre minutters afspillet tekst og for lyrik 30 verslinjer.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1.

Der lægges vægt på, at eksaminanden på tysk kan præsentere og perspektivere tekstmaterialet og inddrage relevante elementer af kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold fra det studerede emne. Endvidere lægges der vægt på samtalefærdighed og tekstforståelse.

Et sammenhængende og nogenlunde flydende sprog er vigtigere end korrekthed i detaljen.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Ved prøve, hvor faget indgår i fagligt samspil med andre fag, lægges der vægt på eksaminandens evne til:

- at behandle problemstillinger i samspil med andre fag
- at demonstrere viden om fagets identitet og metoder.

Bilag 49

Virksomhedsøkonomi A – hhx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Virksomhedsøkonomi er et samfundsvidenskabeligt fag, der omfatter viden og kundskaber om virksomhedens økonomiske forhold i en markedsorienteret økonomi. Faget beskæftiger sig med virksomheders beslutninger og adfærd i samspil med omverdenen. Der arbejdes i faget med almenmenneskelige spørgsmål i relation til individ, virksomhed og samfund.

1.2. Formål

Gennem undervisningen skal eleverne udvikle deres evne til at analysere, vurdere og formidle virksomhedsøkonomiske problemstillinger gennem anvendelse af fagets teori. Undervisningen skal desuden fremme elevernes evne til at arbejde struktureret og målrettet, men også innovativt med løsning af en virksomheds økonomiske udfordringer.

Undervisningen skal udvikle elevernes evne til at forholde sig til virksomheden, dens værdiskabelse og dens økonomiske handlemuligheder i en international kontekst.

Undervisningen skal bidrage til udviklingen af elevernes digitale kompetencer og dannelse. Desuden skal undervisningen fremme elevernes nysgerrighed, engagement i fagets discipliner og de uddannelses- samt karrieremæssige muligheder, som faget indbyder til. Undervisningen skal endelig fremme elevernes evne til produktion af viden i overensstemmelse med god akademisk praksis.

Faget skal bidrage til udviklingen af elevernes almendannelse ved at skærpe elevernes forståelse af sig selv som individer og borgere i et åbent markedsøkonomisk og demokratisk samfund.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne

- afgøre hvilke forhold, der har betydning for en virksomheds økonomi, herunder demonstrere viden og kundskaber om fagets identitet og metoder
- identificere, formulere og løse problemer, der knytter sig til en virksomheds økonomiske forhold
- anvende virksomhedsøkonomiske modeller, herunder modeller til optimering, og forklare modellernes forudsætninger
- udarbejde et virksomhedsøkonomisk ræsonnement, herunder kunne forklare sammenhænge mellem en række virksomhedsøkonomiske forhold i en given kontekst
- indsamle, bearbejde og præsentere informationer om en virksomheds økonomiske forhold og vurdere informationernes troværdighed og relevans
- fortolke og formidle informationer om virksomhedsøkonomiske forhold bredt og i samspil med andre fag
- udvælge og anvende relevante matematiske og digitale værktøjer.

2.2. Kernestof

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

Virksomheden og dens økonomi

- opstart af virksomhed
- virksomhed i vækst

Rapportering

- udarbejdelse og præsentation af årsregnskabet
- CSR rapportering

Virksomhedsanalyse

- analyse af virksomhedens økonomiske udvikling på baggrund af årsrapporter og andet eksternt materiale på dansk og engelsk

- analyse af virksomhedens CSR indsats
- strategisk analyse af værdiskabelse, konkurrence og vækst samt udvikling af virksomhedens forretning

Optimering
- forsyningskæde og logistik
- investering og finansiering
- optimering af virksomhedens aktivitet med og uden knap kapacitet.

2.3. Supplerende stof
Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof anvendes til at belyse aktuelle problemstillinger omkring virksomheden og dens økonomiske forhold. Det supplerende stof kan eksempelvis være erhvervsnyheder fra og om virksomheder, økonomiske analyser af brancher og virksomheder, samt statistisk materiale om erhverv og erhvervsudviklinger, oftest i et globalt perspektiv. Der skal indgå materiale på engelsk samt, når det er muligt, på andre fremmedsprog.

2.4 Omfang
Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 450-650 sider.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper
I virksomhedsøkonomi arbejdes der med aktuelle og virkelighedsnære problemstillinger, hvor virksomheder analyseres ud fra en helhedsorienteret synsvinkel.

Det induktive undervisningsprincip er centralt i bestræbelserne på at udfordre eleverne på deres kompetencer i faget. Det deduktive undervisningsprincip anvendes ved korte og målrettede forløb, hvor der er fokus på at formidle fagets teori, begreber, modeller, modelforudsætninger og begrænsninger.

Der lægges vægt på, at eleverne udfordres på deres evne til konvergent såvel som divergent tænkning, at de udfordres i forhold til at kunne anvende de digitale muligheder på en hensigtsmæssig måde. Der lægges desuden vægt på, at eleverne udfordres i forhold til deres internationale udsyn. Der skal lægges afgørende vægt på, at den enkelte elev får mulighed for selvstændigt at formidle faglige problemstillinger, herunder fremføre faglige ræsonnementer. I tilrettelæggelsen inddrages elevernes viden, kundskaber og kompetencer fra andre fag, som eleverne hver især har, så de bidrager til perspektivering af emnerne og belysning af fagets almendannende sider.

3.2. Arbejdsformer
I undervisningen skal der anvendes afvekslende og elevaktiverende arbejdsformer, således at eleverne får muligheder for at analysere, dokumentere, formidle og diskutere eller vurdere problemer og løsninger. Der skal være progression i anvendelsen af arbejdsformer frem mod mere selvstændiggørende og studieforberedende arbejdsformer. Eleverne skal inddrages i planlægning af undervisningen, herunder valg af problemstillinger og arbejdsformer.

Inden for hvert af de fire kernestofområder gennemføres et antal PBL forløb, hvor eleverne mere selvstændigt arbejder ud fra en virkelighedsnær kontekst med identifikation problemer, opstilling af arbejdsspørgsmål, besvarelse af spørgsmål, præsentation af løsninger og refleksioner over eget arbejde.

Undervisningen omfatter endvidere arbejde med øvelser ud fra afgrænsede virksomhedsøkonomiske problemer med givne svarmuligheder og små cases med mere åbne problemstillinger og flere svarmuligheder.

Det skriftlige arbejde planlægges, så der er progression og sammenhæng til skriftligt arbejde i andre fag. Skriftligt arbejde skal understøtte udviklingen af elevernes studiekompetence.

3.3. It
It og medier anvendes i undervisningen som fagligt redskab og som støtte for elevernes læreproces i faget. Gennem undervisningen skal eleverne udvikle evnen til at anvende et bredt udsnit af digitale muligheder, herunder indgå i samarbejde med andre i digitale fællesskaber. Undervisningen skal bidrage til at udvikle elevernes evne til på reflekteret vis at udvælge, analysere og vurdere information. Endelig skal undervisningen bidrage til, at eleverne udvikler en kritisk tilgang til internettets teknologi og kommunikationsformer.

3.4. Samspil med andre fag
Når faget indgår i en studieretning sammen med matematik A, lægges der vægt på samspil omkring de virksomhedsøkonomiske modeller, der anvendes generelt matematiske notationer, hvor det er relevant og kernestofområdet aktivitetsoptimering gennemføres matematisk og grafisk.

Faget indgår i et obligatorisk samspil med faget afsætning omkring erhvervscase. Der skal desuden gennemføres et samarbejde med afsætning omkring kernestoffet strategi. Desuden indgår faget i et samspil i det økonomiske grundforløb og studieområdet.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

Gennem individuel vejledning, brug af interne prøver og tilbagemeldinger på faglige aktiviteter skal eleverne undervejs i det samlede forløb bibringes en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt. Grundlaget for evalueringen skal være de faglige mål. Der skal desuden gennemføres aktiviteter, som får eleverne til selv at reflektere over faglig udvikling.

Specielt i forbindelse med PBL forløb skal eleverne stimuleres til individuel og fælles refleksion over udbyttet af undervisningen. I tilbagemeldinger på skriftlige og mundtlige aktiviteter skal der ske en fokuseret vejledning med præcise anvisninger på forbedringer vedrørende anvendelse af fagets teori og faglige ræsonnementer.

4.2 Prøveformer

Der afholdes en centralt stillet skriftlig prøve og en mundtlig prøve.

Den skriftlige prøve

Grundlaget for den skriftlige prøve er et centralt stillet opgavesæt. Prøvens varighed er fem timer.

Den mundtlige prøve

Mundtlig prøve på grundlag af et PBL forløb fra undervisningen, jf. pkt. 3.2., og en opgave med et antal bilag. Opgaverne med bilag sendes til censor forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter pr. eksaminand. Der gives ca. 30 minutters forberedelsestid.

Eksaminationen er todelt. Den ene del består af eksaminandens korte præsentation, fem til syv minutter, af et selvvalgt PBL forløb fra undervisningen suppleret med uddybende spørgsmål fra eksaminator. Anden del tager udgangspunkt i den trukne opgave og former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator. Eksaminationstiden fordeles ligeligt mellem de to dele.

Den enkelte opgave må højst anvendes ved tre eksaminationer på samme hold. Et opgavesæt skal i al væsentlighed dække de faglige mål og kernestoffet.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1. Ved begge prøver gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Bilag 50

Virksomhedsøkonomi B – hhx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Virksomhedsøkonomi er et samfundsvidenskabeligt fag, der omfatter viden og kundskaber om virksomhedens økonomiske forhold i en markedsorienteret økonomi. Faget beskæftiger sig med virksomheders beslutninger og adfærd i samspil med omverdenen. Der arbejdes i faget med almenmenneskelige spørgsmål i relation til individ, virksomhed og samfund.

1.2. Formål

Gennem undervisningen skal eleverne udvikle deres evne til at analysere, vurdere og formidle virksomhedsøkonomiske problemstillinger gennem anvendelse af fagets teori. Undervisningen skal desuden fremme elevernes evne til at arbejde struktureret og målrettet, men også innovativt med løsning af en virksomheds økonomiske udfordringer.

Undervisningen skal udvikle elevernes evne til at forholde sig til virksomheden, dens værdiskabelse og dens økonomiske handlemuligheder i en international kontekst.

Undervisningen skal bidrage til udviklingen af elevernes digitale kompetencer og dannelse. Desuden skal undervisningen fremme elevernes nysgerrighed, engagement i fagets discipliner og de uddannelses- samt karrieremæssige muligheder, som faget indbyder til. Undervisningen skal endelig fremme elevernes evne til produktion af viden i overensstemmelse med god akademisk praksis.

Faget skal bidrage til udviklingen af elevernes almendannelse ved at skærpe elevernes forståelse af sig selv som individer og borgere i et åbent markedsøkonomisk og demokratisk samfund.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne

- afgøre hvilke forhold, der har betydning for en virksomheds økonomi, herunder demonstrere viden og kundskaber om fagets identitet og metoder
- identificere, formulere og løse afgrænsede problemer, der knytter sig til en virksomheds økonomiske forhold
- anvende virksomhedsøkonomiske modeller og forklare modellernes forudsætninger
- udarbejde et elementært virksomhedsøkonomisk ræsonnement, herunder kunne forklare sammenhængen mellem økonomiske forhold i en given og afgrænset kontekst og i samspil med andre fag
- bearbejde og præsentere informationer om en virksomheds grundlæggende økonomiske forhold, herunder kunne vurdere informationernes troværdighed
- fortolke og formidle fundamentale virksomhedsøkonomiske forhold
- anvende relevante matematiske redskaber og digitale redskaber.

2.2. Kernestof

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

Virksomheden og dens økonomi

- opstart af virksomhed
- virksomhed i vækst

Rapportering

- udarbejdelse og præsentation af årsregnskabet
- CSR rapportering

Virksomhedsanalyse

- analyse af virksomhedens økonomiske udvikling på baggrund af årsrapporter og andet eksternt materiale på dansk og engelsk
- analyse af virksomhedens CSR indsats

– strategisk analyse af værdiskabelse, konkurrence og vækst samt udvikling af virksomhedens forretning.

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof vælges til at belyse aktuelle problemstillinger omkring virksomheders økonomi. Det supplerende stof kan eksempelvis være erhvervsnyheder fra og om virksomheder, økonomiske analyser af brancher og virksomheder, samt statistisk materiale om erhverv og erhvervsudviklinger, oftest i et globalt perspektiv. Der skal indgå materiale på engelsk samt, når det er muligt, på andre fremmedsprog.

2.4 Omfang

Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 250-450 sider.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

I virksomhedsøkonomi arbejdes der med aktuelle og virkelighedsnære problemstillinger, hvor virksomheder analyseres ud fra en helhedsorienteret synsvinkel.

Det induktive undervisningsprincip er centralt i bestræbelserne på at udfordre eleverne på deres kompetencer i faget. Det deduktive undervisningsprincip anvendes ved korte og målrettede forløb, hvor der er fokus på at formidle fagets teori, begreber, modeller, modelforudsætninger og begrænsninger.

Der lægges vægt på, at eleverne udfordres på deres evne til konvergent såvel som divergent tænkning, at de udfordres i forhold til at kunne anvende de digitale muligheder på en hensigtsmæssig måde. Der lægges desuden vægt på, at eleverne udfordres i forhold til deres internationale udsyn. Der skal lægges afgørende vægt på, at den enkelte elev får mulighed for selvstændigt at formidle faglige problemstillinger, herunder fremføre faglige ræsonnementer. I tilrettelæggelsen inddrages elevernes viden, kundskaber og kompetencer fra andre fag, som eleverne hver især har, så de bidrager til perspektivering af emnerne og belysning af fagets almen dannende sider.

3.2. Arbejdsformer

I undervisningen skal der anvendes afvekslende og elevaktiverende arbejdsformer, således at eleverne får muligheder for at analysere, dokumentere, formidle og diskutere eller vurdere problemer og løsninger. Der skal være progression i anvendelsen af arbejdsformer frem mod mere selvstændiggørende og studieforberedende arbejdsformer. Eleverne skal inddrages i planlægning af undervisningen, herunder valg af problemstillinger og arbejdsformer.

Inden for hvert af de tre kernestofområder gennemføres et antal PBL forløb, hvor eleverne mere selvstændigt arbejder ud fra en virkelighedsnær kontekst med identifikation problemer, opstilling af arbejdsspørgsmål, besvarelse af spørgsmål, præsentation af løsninger og refleksioner over eget arbejde.

Undervisningen omfatter endvidere arbejde med øvelser ud fra afgrænsede virksomhedsøkonomiske problemer med givne svarmuligheder og små cases med mere åbne problemstillinger og flere svarmuligheder.

Det skriftlige arbejde planlægges, så der er progression og sammenhæng til skriftligt arbejde i andre fag. Skriftligt arbejde skal understøtte udviklingen af elevernes studiekompetence.

3.3. It

It og medier anvendes i undervisningen som fagligt redskab og som støtte for elevernes læreproces i faget. Gennem undervisningen skal eleverne udvikle evnen til at anvende et bredt udsnit af digitale muligheder, herunder indgå i samarbejde med andre i digitale fællesskaber. Undervisningen skal bidrage til at udvikle elevernes evne til på reflekteret vis at udvælge, analysere og vurdere information. Endelig skal undervisningen bidrage til, at eleverne udvikler en kritisk tilgang til internettets teknologi og kommunikationsformer.

3.4. Samspil med andre fag

Faget indgår i et obligatorisk samspil med faget afsætning omkring erhvervscase. Der skal desuden gennemføres et samarbejde med afsætning omkring kernestoffet strategi. Desuden indgår faget i et samspil i det økonomiske grundforløb og studieområdet.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

Gennem individuel vejledning, brug af interne prøver og tilbagemeldinger på faglige aktiviteter skal eleverne undervejs i det samlede forløb bibringes en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt. Grundlaget for evalueringen skal være de faglige mål. Der skal desuden gennemføres aktiviteter, som får eleverne til selv at reflektere over faglig udvikling.

Specielt i forbindelse med PBL forløb skal eleverne stimuleres til individuel og fælles refleksion over udbyttet af undervisningen. I tilbagemeldinger på skriftlige og mundtlige aktiviteter skal der ske en fokuseret vejledning med præcise anvisninger på forbedringer vedrørende anvendelse af fagets teori og faglige ræsonnementer.

4.2 Prøveformer

Der afholdes en centralt stillet skriftlig prøve og en mundtlig prøve.

Den skriftlige prøve

Grundlaget for den skriftlige prøve er et centralt stillet opgavesæt. Prøvens varighed er fire timer.

Den mundtlige prøve

Mundtlig prøve på grundlag af et PBL forløb fra undervisningen, jf. pkt. 3.2., og en opgave med et antal bilag. Opgaverne med bilag sendes til censor forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter pr. eksaminand. Der gives ca. 30 minutters forberedelsestid.

Eksaminationen er todelt. Den ene del består af eksaminandens korte præsentation, fem til syv minutter, af et selvvalgt PBL forløb fra undervisningen suppleret med uddybende spørgsmål fra eksaminator. Anden del tager udgangspunkt i den trukne opgave og former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator. Eksaminationstiden fordeles ligeligt mellem de to dele.

Den enkelte opgave må højst anvendes ved tre eksaminationer på samme hold. Et opgavesæt skal i al væsentlighed dække de faglige mål og kernestoffet.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1. Ved begge prøver gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Bilag 51

Økonomisk grundforløb – hhx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1. Identitet
Det økonomiske grundforløb udgør den gymnasiale introduktion til økonomisk teori. I forløbet sættes de økonomiske profilfag, afsætning, international økonomi og virksomhedsøkonomi i spil gennem arbejdet med problemstillinger omkring privatøkonomiske beslutninger. Endvidere introducerer det økonomiske grundforløb eleverne til den viden, de kundskaber og de kompetencer, der knytter sig til det at være økonom.

1.2. Formål
Eleverne skal gennem undervisningen i grundforløbet indse betydningen af at kende til og forstå økonomisk tænkning. I undervisningen skal elevernes nysgerrighed og engagement inden for det økonomiske område understøttes og fremmes.

Eleverne skal gennem viden, kundskaber og færdigheder opnå forståelse af økonomiske problemer og deres løsninger. Eleverne introduceres til arbejdet med økonomiske modeller som redskaber ved løsningen af økonomiske problemer og skal herunder introduceres til at arbejde med matematikken som værktøj i de økonomiske fag.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål
Eleverne skal kunne
- afgøre hvilke forhold, der har betydning for privatøkonomiske beslutninger
- identificere, formulere og behandle problemer der knytter sig til privatøkonomiske beslutninger
- anvende simple økonomiske modeller
- udarbejde et økonomisk ræsonnement
- indsamle, bearbejde og præsentere informationer om privatøkonomiske forhold
- fortolke og formidle informationer om privatøkonomiske forhold
- anvende matematiske og digitale redskaber.

2.2. Kernestof
Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.
Kernestoffet er:

Markedsøkonomi
- udbud og efterspørgsel

Privatøkonomi
- indkomst, livsindkomst
- forbrug, købsadfærd
- lån og opsparing
- det private budget

Økonomiske metoder
- kvantitative og kvalitative metoder
- matematisk modelbygning ved hjælp af førstegradsfunktioner
- udvikling og andele beskrevet med indeks og procenter.

2.3. Supplerende stof
Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof er aktuelt økonomisk stof, der perspektiverer og uddyber det faglige kernestof, og som har betydning for privatøkonomiske forhold.

2.4 Omfang
Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 50-100 sider.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper
Forløbet bygges op omkring virkelighedsnære og praktiske økonomiske problemstillinger. I undervisningen skal det induktive undervisningsprincip prioriteres for at opmuntre til selvstændige arbejdsprocesser.

Undervisningen skal tilrettelægges, så eleverne gennem vejledning stimuleres til at arbejde aktivt med de økonomiske problemstillinger. Anvendelsen af faglige begreber og simple beregninger skal understøtte de faglige diskussioner og problemløsninger.

3.2. Arbejdsformer
Arbejdsformer, som bringer eleverne i en aktiv læringsrolle, er vigtige. Der skal arbejdes problemorienteret med udgangspunkt i virkelighedsnære privatøkonomiske cases, der knytter an til teorier og metoder i afsætning, international økonomi og virksomhedsøkonomi.

Skriftlig og mundtlig fremstilling indgår som en del af arbejdet i det økonomiske grundforløb for at styrke elevernes udtryksform, herunder opbygningen af økonomiske ræsonnementer.

I løbet af undervisningen gennemføres mindst tre problemorienterede forløb. Forløbene danner grundlag for den interne afsluttende mundtlige prøve, jf. pkt. 4.1.

3.3. It
Eleverne skal arbejde med informationssøgning, produktion og formidling af viden med anvendelse af it og medier. Anvendelsen af regneark har en central plads i grundforløbet. Endvidere skal eleverne anvende net-baserede programmer til samarbejde og kommunikation i forbindelse med forløb, hvor de arbejder mere selvstændigt.

3.4. Samspil med andre fag
Der skal ske en koordinering med undervisningen i de økonomiske fag på hhx. Der etableres samarbejde med matematik og it omkring simple beregninger i regneark og beskrivelse af data ved hjælp af figurer og tabeller.

4. Evaluering

4.1. Løbende og afsluttende evaluering
Løbende evaluering
Der foretages løbende evaluering af elevens udvikling i relation de faglige mål, med henblik på at klarlægge den enkelte elevs faglige standpunkt og vejlede eleven i det fremadrettede arbejde og valget af studieretning.

Afsluttende evaluering
Der afholdes en intern individuel mundtlig prøve. Grundlaget for prøven er elevens forløb, jf. punkt 3.2. Prøven afvikles i forbindelse med afslutningen af grundforløbet.

Prøvetiden er ca. 20 minutter. Der gives ingen forberedelsestid. Prøven er todelt. De første fem til syv minutter skal eleven præsentere selvvalgte elementer fra et problemorienteret forløb. Dernæst former prøven sig som en samtale mellem elev og de to deltagende lærere med afsæt i elevens præsentation og med perspektivering til det økonomiske grundforløbs øvrige kernestof.

De deltagende lærere skal tilsammen have kompetence inden for mindst to af fagene afsætning, international økonomi og virksomhedsøkonomi.

4.2. Bedømmelseskriterier
Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad elevens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1. Der afgives én samlet karakter ud fra en helhedsvurdering af elevens præstation.